

VÄVYJEN KOKEMUKSET ANOPILTA SAADUSTA
SUPPORTIIVISESTA VIESTINNÄSTÄ

Sonja Taipale
Puheviestinnän pro gradu -tutkielma
Kevät 2018
Viestintätieteiden tiedekunta
Tampereen yliopisto

TAMPEREEN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty Viestintätieteiden tiedekunta	
Tekijä – Author Sonja Taipale	
Työn nimi – Title Vävyjen kokemukset anopilta saadusta supportiivisesta viestinnästä	
Oppiaine – Subject Puheviestintä	Työn laji – Level Pro gradu -tutkielma
Aika – Month and year Huhtikuu 2018	Sivumäärä – Number of pages 76s + 1 liite
Tiivistelmä – Abstract	
<p>Anopeilta saatu supportiivinen viestintä on olennaisessa osassa määrittämässä vuorovaikutuksen syntymistä ja ylläpitoa suhteissa appivanhempien kanssa. Anopeiden antama supportiivinen viestintä vaikuttaa erityisesti siihen, miten miniät kokevat kuuluvansa perheeseen, ja heidän kiinnostukseensa pitää yhteyttä appivanhempiinsa. Aiempi tutkimus osoittaa myös anoppien vuorovaikutuksen vaikuttavan jälkikasvun parisuhteiden menestymiseen. Koska aiempi tutkimus suhteista appivanhempiin näyttää olevan keskittynyt miniän ja anopin välisiin suhteisiin, on tutkimuskenttää laajennettava kattamaan myös vävyjen kokemukset heidän suhteesta anoppeihinsa. Sukupuolten eroja appivanhempien kanssa solmituissa suhteissa on tärkeä ymmärtää nykyistä paremmin, jotta voidaan saavuttaa kokonaisvaltainen ymmärrys kaikenlaisista suhteista appivanhempien kanssa.</p> <p>Tutkielman tavoitteena oli tutkia vävyjen kokemuksia anopeilta saadusta supportiivisesta viestinnästä ja sen vaikutuksista. Tutkielmassa tutkitaan, millaista verbaalista ja nonverbaalista supportiivista viestintää vävyt saavat anopeiltaan. Tutkimuksen tulokset antavat vastauksia myös siihen, millaisiin huoliin vävyt saavat anopeiltaan supportiivista viestintää. Lisäksi tuloksista voidaan nähdä, millaisia vaikutuksia anopeilta saadulla supportiivisella viestinnällä on vävyihin. Tutkimuksen aineisto koostuu kymmenestä teemahaastattelusta, joissa haastateltiin 25–35-vuotiaita vävyjä. Aineistoa analysoitiin laadullisesti.</p> <p>Tutkielman tulosten mukaan vävyt ovat erittäin tyytyväisiä anopeiltaan saatuun tukeen. Tulokset osoittavat, että vävyt haluavat saada anopeiltaan mieluummin verbaalista supportiivista viestintää kuin nonverbaalista supportiivista viestintää. Anopeilta saadussa verbaalisessa supportiivisessä viestinnässä korostui korkean tason henkilökeskeiset viestit sekä informatiivinen tuki. Nonverbaalisessa supportiivisessä viestinnässä korostui anoppien kuuntelutaidot, joita anopit osoittavat monipuolisesti nonverbaalisen välittömän läheisyyden kautta. Anopit osoittavat nonverbaalista tukeaan myös fyysisesti halaamalla. Vävyt saavat supportiivista viestintää anopeiltaan laajasti eri elämän huoliin. Yleisimpiä huolia, joihin vävyt saavat anopeiltaan tukea, olivat työhön, perheeseen, opiskeluun sekä omaan terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät huolet. Tutkielman tulosten mukaan anopeilta saatu onnistunut tuki vaikuttaa vävyihin positiivisella tavalla vahvistaen vävy-anoppisuhdetta ja omaa parisuhdetta. Saatu supportiivinen viestintä tukee myös vävyjen yksilönä kasvamista sekä vävyjen kiinnostusta pitää yhteyttä anoppiinsa. Tulokset vaikuttavat olevan saman suuntaisia kuin aiempi tutkimus miniä-anoppisuhteesta osoittaa.</p>	
Asiasanat – Keywords Supportiivinen viestintä, vävy-anoppisuhte, perheviestintä, viestintä, vuorovaikutus.	
Säilytyspaikka – Depository Tampereen Yliopisto	
Muita tietoja – Additional information	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	3
2	PERHEVIESTINTÄ.....	5
2.1	Perheen määritelmä.....	5
2.2	Vuorovaikutus perheissä	8
2.3	Yksityisyys perheissä	11
2.4	Suhde appivanhempien kanssa	13
3	SUPPORTIIVINEN VIESTINTÄ.....	16
3.1	Sosiaalinen tuki.....	16
3.2	Supportiivinen viestintä	18
3.3	Supportiivinen viestintä läheisissä ihmissuhteissa	21
4	SUKUPUOLITTUNUT VIESTINTÄ	24
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	27
5.1	Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset.....	27
5.2	Tutkimuksen tieteenfilosofiset lähtökohdat.....	30
5.3	Tutkimusmenetelmä	31
5.4	Haastateltavat ja aineiston keruu	33
5.5	Aineiston analysointi	34
5.6	Tutkimuksen eettiset kysymykset	37
6	TULOKSET	39
6.1	Vävy-anoppisuhde ja yhteydenpito.....	39
6.2	Anopeilta saatu verbaalinen supportiivinen viestintä.....	43
6.3	Anopeilta saatu nonverbaalinen supportiivinen viestintä.....	47
6.4	Vävyjen huolet ja haasteet puheenaiheina	49

6.5	Anopilta saadun supporttiivisen viestinnän vaikutukset.....	52
7	POHDINTA.....	55
7.1	Keskeiset tulokset ja johtopäätökset.....	55
7.2	Tutkielman arviointi	62
7.3	Jatkotutkimus	65
	KIRJALLISUUS.....	67
	LIITTEET.....	77
	Liite 1. Teemahaastattelurunko	77

1 JOHDANTO

Suhteet appivanhempiin alkavat rakentua siitä hetkestä, kun suhde kumppaniin luodaan. Suhteen rakentumiseen vaikuttavat yhteydenpito sekä se, millainen vuorovaikutus appivanhempien kanssa syntyy yhteydenpidon myötä. Vuorovaikutussuhteen rakentumiseen ja ylläpitämiseen osallistuvat niin appivanhemmat kuin vävyt ja miniät saaden tukea myös kumppaneiltaan. Parhaimmillaan suhteesta appivanhempien kanssa muodostuu läheinen perhesuhde, joka koetaan positiiviseksi niin appivanhempien kuin vävyjen ja miniöiden toimesta.

Vuoden 2016 avioeronneisuuden mukaan ensimmäinen avioliitto päättyy eroon 39 prosentin todennäköisyydellä (Tilastokeskus 20.4.2017). Vaikka syitä avioeroihin on monia, on perhesuhteilla myös vaikutusta. Yksi tutkitusti avioliiton kestoon vaikuttavista perhesuhteista ovat suhteet appivanhempien kanssa. Vahva korrelaatio appivanhempien kanssa ja avioerojen välillä on ilmennyt niin naisten kuin miesten suhteessa erityisesti anoppeihinsa (Bryant, Cogner & Meehan 2001). Appivanhemmuussuhteen voidaankin ajatella olevan erittäin merkittävä perhesuhde.

Vaikka perhesuhteita määritellään usein geenien ja institutionaalisten seremonioiden, kuten avioliiton avulla, ne rakennetaan, ylläpidetään ja tuhoaan viestinnällä (Flora & Segrin 2005, 7). Rittenourin ja Solizin (2009) tekemän tutkimuksen mukaan supporttiivinen viestintä on olennaisessa roolissa määrittämässä vuorovaikutuksen syntymistä ja ylläpitoa suhteissa appivanhempien kanssa. Tutkimuksessa ilmeni, että erityisesti anopilta saatu supporttiivinen viestintä on merkittävä tekijä miniöiden kokeman jaetun perheidentiteetin synnyssä. Miniöiden kokema jaettu perheidentiteetti taas ennusti positiivisesti miniän ja anopin välisen vuorovaikutussuhteen pysyvyyttä sekä myös miniän aikomuksia anopin huolenpitoon. Anopilta saadun supporttiivisen viestinnän osuus hyvän suhteen synnyssä ja ylläpidossa voidaan näin ollen sanoa olevan merkittävä, ja näin ollen sen voidaan myös todeta ehkäisevän avioeron riskiä.

Suhteita appivanhempien kanssa on tutkittu vähän verrattuna muihin läheisiin ihmissuhteisiin (Hosmer & Morr Serewicz 2010, 224). Aiempi tutkimus osoittaa kuitenkin ilmiön merkittävyyden, joten ilmiötä on tärkeä tutkia lisää. Koska aiempi tutkimus kyseisten suhteiden saralla näyttää myös olevan keskittynyt juuri miniän ja anopin välisiin suhteisiin, on tutkimuskenttää syytä laajentaa

kattamaan myös vävyjen kokemukset heidän suhteesta anoppeihinsa. Sukupuolten eroja suhteissa appivanhempien kanssa on tärkeä ymmärtää nykyistä paremmin, jotta voidaan saavuttaa kokonaisvaltainen ymmärrys kaikenlaisista appivanhempien kanssa muodostetuista suhteista (Hosmer & Morr Serewicz 2010, 234).

Tämän tutkielman tavoitteena on selvittää vävyjen kokemuksia anopilta saadusta supportiivisesta viestinnästä. Supportiivisen viestinnän kokemusta appivanhempien kanssa muodostetuissa suhteissa ei nähtävästi ole tutkittu vävyjen näkökulmasta, mikä tekee ilmiön tutkimisesta relevanttia ja kiinnostavaa. Tutkielman keskiössä ovat 25–35-vuotiaat miehet, joilla on olemassa oleva perhesuhde kumppaninsa äitiin. Tutkimus toteutetaan laadullisena teemahaastatteluna. Teemahaastattelun avulla pyritään saamaan vastaukset tutkimuksen neljään tutkimuskysymykseen. Tutkimusaineisto analysoidaan laadullisen sisällönanalyysin keinoin.

Tutkimuksen avulla on mahdollista laajentaa perheviestinnän tutkimuksen kenttää ja ymmärtää paremmin appivanhempien kanssa muodostettuja suhteita myös vävyjen näkökulmasta. Tutkimuksessa keskitytään erityisesti supportiivisen viestinnän eri muotoihin sekä elämäntilanteisiin, joissa vävyt kokevat saavansa anopiltaan supportiivista viestintää. Tutkimuksen avulla pyritään myös selvittämään, millaisia mahdollisia vaikutuksia anopilta saadulla supportiivisella viestinnällä on vävyjen näkemysten mukaan. Vävyjen kokemia vaikutuksia voidaan mahdollisesti vertailla miniöiden kokemuksiin vaikutuksiin, mikä laajentaa ymmärrystä anoppien roolista perheessä niin yksilö- kuin perhetasolla.

2 PERHEVIESTINTÄ

2.1 Perheen määritelmä

Perhesuhteet ovat ihmisille tärkeitä, pitkäkestoisia ja hyvinvoinnin kannalta keskeisiä. Perhesuhteiden osapuolia ovat muun muassa kumppanit, vanhemmat, lapset ja sisarukset. Vuorovaikutus ja kokemukset perheen sisällä muokkaavat koko elämää ja pysyvät koko elämän ajan mukana. Useimmat ihmiset eroavat varhaisen aikuisuuden kynnyksellä fyysisesti biologisesta perheestään ja muodostavat tämän jälkeen uusia perheitä. Perhe on näin ollen loputon sykli, johon ihmiset ovat jatkuvasti liittyneitä monilla eri tasoilla (Flora & Segrin 2005, 3).

Perheelle ei ole yhtä universaalia määritelmää. Sen sijaan perhettä voidaan määritellä eri tavoin. Erityisesti tutkijoiden tulee määritellä perhe tarkasti, sillä tutkimustulokset esimerkiksi perheen dynamiikasta ja arvioitujen ongelmien ratkaisemisesta riippuvat suuresti perheen määritelmästä sekä teoreettisesta viitekehyksestä (Flora & Segrin 2005, 11). Esimerkiksi Fitzpatrick ja Caughlin (2002, 726) ovat jakaneet perheen määritelmät kolmeen luokkaan. Näissä kolmessa perheen määritelmässä korostuvat perheen rakenne, perheen tehtävät sekä tapahtumat. Rakenteellisen perhekäsityksen mukaan voidaan määrittää perhesuhteita tarkemmin. Tässä hyödynnetään rakenteellisen perhekäsityksen määrittämiä nimikkeitä tietyille perhemuodoille. Näitä perhemuotoja ovat 1) syntyperäinen perhe, 2) orientoitunut perhe, 3) ydinperhe, 4) eroperhe, 5) yksinhuoltajaperhe, 6) uusioperhe ja 7) sateenkaariperhe.

Syntyperäinen perhe viittaa sukulaisiin, joita yhdistää biologia tai perinteinen sosiolaillinen sopimus kuten avioliitto tai adoptio (Flora & Segrin 2005, 6). Syntyperäinen perhe sisältää näin ollen vanhemmat, isovanhemmat, sisarukset, serkut, tädit, sedät ja enot. Tutkielmassa miehen kumppanin suhde omaan äitiinsä on rajattu syntyperäisen perhekäsityksen mukaan. Tällöin kumppanin äiti on miehelle myös lain mukaan anoppi, vaikka avioliittoa ei tutkimuksessa korkean avioliiton solmimisiään vuoksi pidetäkään määreenä parisuhteesta.

Orientoituneen perheen muodostavat yksilöt, jotka jakavat saman kotitalouden, ja joita yhdistää veri,

sosiolaillinen sopimus tai toiminta, joka on sosiolaillisen sopimuksen sitoneiden yksilöiden kaltaista (Flora & Segrin 2005, 7). Tässä mallissa perheen ajatellaan olevan sellainen joukko yksilöitä, jotka valitaan tai luodaan. Tällöin perheen muodostavat yhtä lailla avo- ja avioparit. Tutkimuksessa vävy ja tämän kumppani muodostavat keskenään orientoituneen perheen, ja tämä on rajannut tutkimuksen kohderyhmän avo- tai avioliitossa kumppaninsa kanssa eläviin miehiin.

Ydinperhe sisältää kaksi heteroseksuaalista vanhempaa ja vähintään yhden lapsen. Perhemuodot ovat kuitenkin muuttuneet monipuolisemmiksi ja ydinperheiden määrä on vähentynyt niin, ettei sitä pidetä enää yleisesti standardina. Ydinperhe voi myös hajota, jolloin muodostuu *eroperhe*. (Flora & Segrin 2005, 7.) Eroperheestä muodostuu kaksi perhettä, joista toiseen sijoittuu perheen äiti ja toiseen perheen isä (Ahrons & Rodgers 1987). *Yksinhuoltajaperheeseen* kuuluu vain yksi vanhempi ja yksi tai useampi lapsi (DeGenova & Rice 2002). *Uusioperhe* muodostuu, kun yhdellä tai molemmilla aikuisella on lapsia aiemmasta suhteesta (DeFrain & Olson 1999, 318). Tutkimuksessa ei ole kuitenkaan tarkoitus ottaa kantaa kumppanin perhesuhteisiin biologista tai sosiolaillisen sopimuksen määrittämää äitiä lukuun ottamatta. Tämän vuoksi miehen kumppanin perhettä ei ole tarvetta rajata ydinperhe- eroperhe-, yksinhuoltajaperhe- tai uusioperhemääritelmän kautta. Määritelmäksi riittää syntyperäisen perhemääritelmän mukaisesti osoitettava äiti.

Sateenkaariperhe sisältää kaksi samaa sukupuolta olevaa henkilöä, jotka asuvat yhdessä, ovat sitoutuneita parisuhteeseen avioliiton kautta tai ilman avioliittoa ja joilla on tai ei ole lapsia (DeGenova & Rice 2002, 4). Kuten aiemmin on jo todettu, tässä tutkielmassa tarkastellaan vuorovaikutussuhdetta vävyn ja hänen anoppinsa välillä. Tämän vuoksi ei ole tarvetta määritellä miehen parisuhdetta orientoitunutta perhekäsitystä tarkemmin, minkä seurauksena tutkimuksen aineistoa voidaan kerätä myös seksuaalivähemmistöön kuuluvilta, avo- tai avioliitossa olevilta miehiltä. Tutkimuksen kannalta on kuitenkin mielenkiintoista nähdä, että mikäli seksuaalivähemmistöä edustavien miesten käsityksiä sisältyy aineistoon, miten tämä näkyy heidän kokemuksissaan saamastaan supportiivisesta viestinnästä verrattuna heteromiesten kokemuksiin.

Rakenteellisen perhekäsityksen lisäksi toinen tapa määritellä perhettä on Fitzpatrickin ja Caughlinin (2002) mukaan tehtäväsuuntautuneisuutta korostavat perhemääritelmät. Tässä määrittelyssä korostetaan ryhmää, jonka yksi perhe muodostaa, sisältäen vähintään yhden aikuisen ja yhden lapsen. Perheen jäsenet muodostavat keskenään psykososiaalisen ryhmän, jossa tärkeää koetaan olevan

muista jäsenistä ja heidän tarpeistaan huolehtiminen. (Fitzpatrick & Caughlin 2002, 727–728.) Koska määritelmässä korostuu lapsen rooli osana perhettä, määritelmä on haastava tutkielman kannalta, sillä tutkielmassa keskitytään sellaiseen perhekontekstiin, joka ei välttämättä sisällä lapsia, joista muiden jäsenten pitäisi kantaa huolta. Tämän vuoksi emme voi määrittää tutkielman kontekstin perhettä tehtäväsuuntautuneisuutta korostavan perhemääritelmän mukaan.

Kolmas perheen määritelmä määrittää perhettä vastavuoroisten prosessien kautta. Vastavuoroisia prosesseja korostava määritelmä korostaa perheenjäsenten välillä vallitsevaa tunnetta läheisyydestä, yhteisestä kodista sekä yhteishengestä. Määritelmän perheissä jäsenten ajatellaan olevan toisilleen uskollisia ja jakavan keskenään menneisyyden sekä tulevan. (Fitzpatrick & Caughlin 2002, 728–729.) Määritelmä myös antaa perheille mahdollisuuden määrittellä itse sen, muodostavatko he keskenään perheen vai eivät. Haasteena määritelmässä on kuitenkin se, että se korostaa hyvin paljon läheisyyden ja uskollisuuden tunteita osana perhettä. Tutkielman kontekstissa ei voida etukäteen määrittää appivanhempien kanssa koettua osapuolten välistä läheisyyttä tai lojaaliutta, eikä myöskään yhteistä historiaa ja tulevaisuutta, mikä tekee tästä perheen määritelmästä ongelmallisen tutkielman kontekstissa.

Koska aiemmin esitellyissä perheen määritelmissä on tutkielman kontekstin suhteen puutteita, tässä tutkimuksessa perhe on määritelty Schmeeklen ja Sprecherin (2004) määrittämän laajennetun perhekäsityksen mukaan. *Laajennetun perhekäsityksen* mukaan perheellä viitataan sosiaalisiin suhteisiin sellaisten yksilöiden välillä, joita yhdistää biologia, laki tai itsenäinen yhteen liittäminen ja joiden yhtenäisyys laajenee avioliiton, sitoutuneen parisuhteen ja vanhemmuuden sekä vanhemmista riippuvaisten lasten ulkopuolelle (Schmeekle & Sprecher 2004, 350). Tämän perhekäsityksen mukaan voimme sijoittaa tutkielman kohteena olevan miehen, hänen kumppaninsa ja anoppinsa kuulumaan samaan, laajennetun perhekäsityksen määrittelemään perheeseen. Nykyajan perheet monimutkistuvat esimerkiksi avioerojen, uusperheiden ja yhteisasumisten myötä. Tämän myötä laajentuneista perheistä tulee entistä kompleksisempia ja monimuotoisia (Flora & Segrin 2005, 192), ja juuri tämän takia ne tarjoavat mielenkiintoisen tutkimuskohteen perheviestinnän kontekstissa.

2.2 Vuorovaikutus perheissä

Vangelisti (2004) on määritellyt perheviestinnän laajasti tarkoittamaan kaikkea perheen vuorovaikutuksellista toimintaa, joka tunnustaa perheen roolit, ylläpitää perheen sääntöjä, edesauttaa perheen toimintoja ja sisältää perheen toiminnallisia tapoja – eli kaikeksi nonverbaaliseksi ja verbaaliseksi toiminnaksi, jolla perheen jäsenet vaikuttavat toisiinsa ja toteuttavat interpersonaalisia suhteita toisiinsa. Vuorovaikutustaidot omaksutaan jo varhain perheessä, ja ne vaikuttavat vuorovaikutuskäyttäytymiseen koko elämän ajan. Tämän vuoksi on tärkeä määrittää perheiden erilaisia vuorovaikutustapoja tutkittaessa perheviestinnän ilmiötä. Erilaisten vuorovaikutustapojen tunteminen auttaa tutkielmassa tulosten analysoinnissa, jolloin anopin supportiivisen viestinnän antamista voidaan selittää erilaiset vuorovaikutustavat omaksuneiden perhetyyppien kautta.

Vuorovaikutuksen sisältämät merkitykset perheissä ovat monitulkintaisia. Perheet käsittelevät tätä merkitysten monitulkintaisuutta vakiinnuttamalla jaetun sosiaalisen todellisuuden. Jaettu sosiaalinen todellisuus antaa perheenjäsenille mahdollisuuden tulkita muiden perheenjäsenten käytöstä johdonmukaisesti sekä ennustaa sitä, miten oma käytös tulkitaan perheessä. Jaettu sosiaalinen todellisuus näin ollen mahdollistaa samojen merkitysten luomisen tietyille toimintatavoille, toisten ymmärtämisen sekä oman käytöksen yhteen sovittamisen. Koska jaettu sosiaalinen todellisuus ei ole koskaan täydellinen, epävarmuus merkityksistä voi johtaa väärinymmärryksiin ja ongelmiin perhesuhteissa ja näin ollen myös konflikteihin. (Koerner 2013, 224.) Epävarmuus merkityksistä voi näin ollen johtaa myös väärinymmärryksiin vävyn ja anopin välisessä vuorovaikutuksessa, mikä voi näkyä vävyjen kokemuksissa anopeiltaan saadusta supportiivisesta viestinnästä.

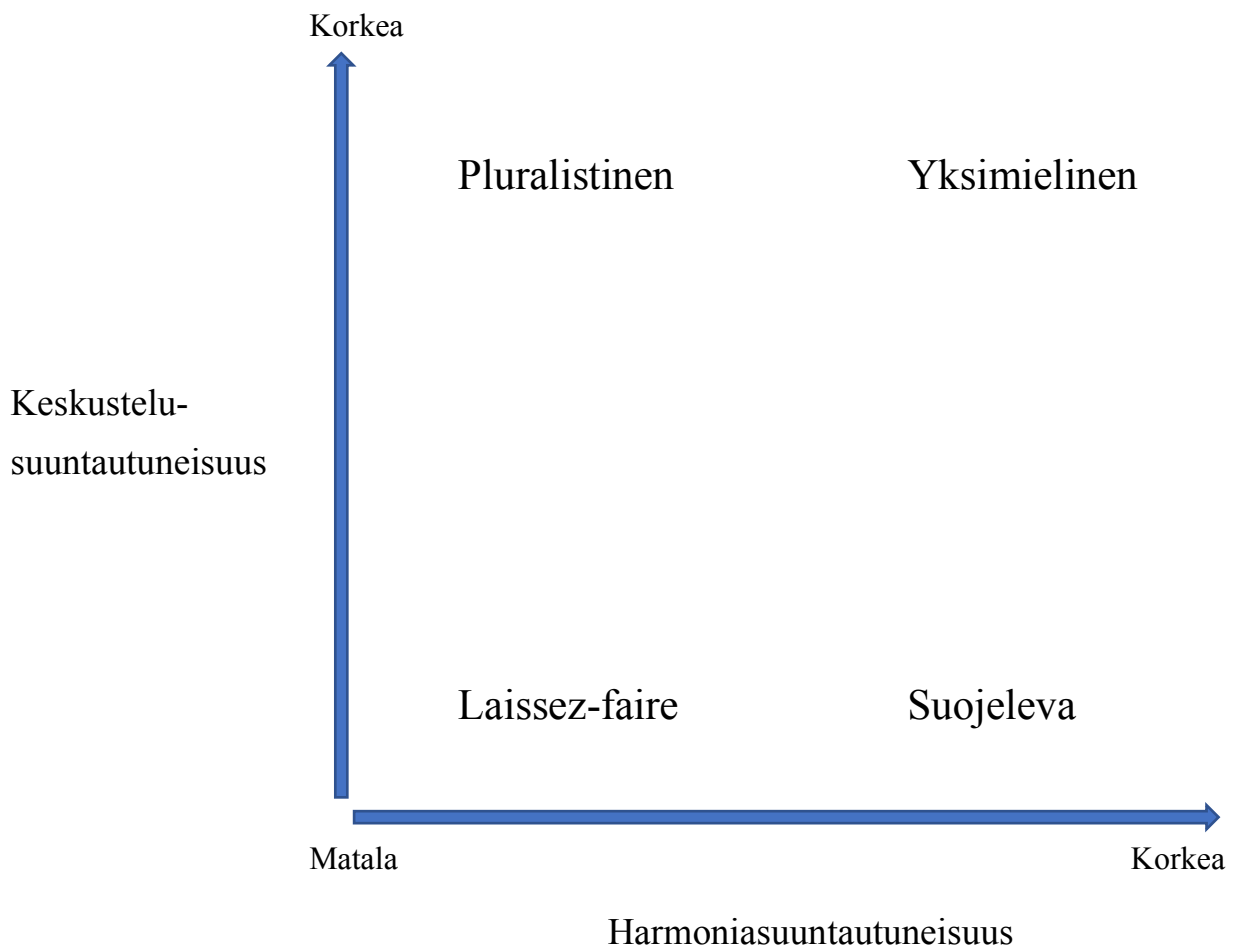
Viimeisimmässä perheviestinnän tutkimuksessa on käytetty hyväksi Fitzpatrickin ja Richien (1994; Richie, 1991; Richie & Fitzpatrick, 1990) RFCP (Revised Family Communication Patterns) -mittaria. RFCP perustuu McLeodin ja Chaffeen (1972) alkuperäiseen FCP (Family Communication Patterns) -mittariin. Tässä tutkielmassa RFCP:n avulla voidaan määrittää erilaisia viestintätapoja, joita esiintyy tietynlaisissa perhetyypeissä. RFCP jakaa perheviestinnän keskustelusuuntautuneeseen ja harmoniasuuntautuneeseen perheviestintään. Keskustelusuuntautuneisuus kuvastaa astetta, jolla perhe arvostaa avointa keskustelua ja mielipiteiden ilmaisua. Keskustelusuuntautuneisuuden ollessa vahva perheenjäsenten välillä vallitsee vapaa ja spontaani vuorovaikutus monipuolisista aiheista. Tällöin voidaan myös olettaa, että vävyt kertovat avoimesti anopeilleen monipuolisesti itsestään ja

myös mahdollisesti huolistaan, jolloin anopille tarjoutuu herkemmin mahdollisuus tarjota vävyilleen tukea. Keskustelusuuntautuneisuuden ollessa heikko vuorovaikutus perheen sisällä on rajoitetumpaa ja vähäisempää ja keskustelua syntyy rajatummissa aiheista. (Koerner 2013, 224.) Tällöin vävyn voi olla haasteellisempaa tuoda esiin omia näkemyksiään, tuntemuksiaan ja myös huoliaan, jolloin vuorovaikutussuhde vävyn ja anopin välillä voi jäädä etäiseksi.

Harmoniasuuntautuneisuus kuvaa astetta, jolla perhe korostaa asenteiden, uskomusten ja arvojen yhdenmukaisuutta. Harmoniasuuntautuneisuuden ollessa vahva perheenjäsenet jakavat samanlaisia uskomuksia ja asenteita sekä keskittyvät vuorovaikutuksessa yhteydenmukaisuuteen ja samanmielisyyteen. Mikäli vävyn uskomukset ja asenteet eroavat vahvasti anopin uskomuksista ja asenteista, tämä voi aiheuttaa tilanteen, ettei vävy uskalla tuoda omia eroavia ajatuksiaan ja mielipiteitään esiin, jolloin vuorovaikutussuhde anopin kanssa voi jäädä heikoksi. Heikko harmoniasuuntautuneisuus taas kertoo perheenjäsenien erilaisista uskomuksista ja asenteista, jolloin vuorovaikutus keskittyy yksilöllisyyteen ja perheenjäsenien itsenäisyyteen. (Koerner 2013, 225.) Tällöin perheessä suvaitaan erilaiset näkemykset ja mielipiteet, jolloin vuorovaikutus on usein avoimempaa ja vapaampaa, mikä luonnollisesti edesauttaa myös vävyjen avautumista anopeilleen.

Näiden kahden perheviestinnän ulottuvuuden pohjalta on pystytty määrittämään neljä erilaista perhetyyppiä: 1) yksimielinen (consensual), 2) pluralistinen (pluralistic), 3) suojeleva (protective) ja 4) laissez-faire (ks. Taulukko 1). Yksimielisissä perheissä sekä keskustelusuuntautuneisuus että harmoniasuuntautuneisuus ovat vahvoja. Pluralistisissa perheissä keskustelusuuntautuneisuus on vahva, mutta harmoniasuuntautuneisuus on heikko. Suojelevissa perheissä keskustelusuuntautuneisuus on heikko, mutta harmoniasuuntautuneisuus on vahva. Laissez-faire – perheissä sekä keskustelusuuntautuneisuus että harmoniasuuntautuneisuus ovat heikkoja. (Koerner 2013, 225–226.)

Perhetyypit määrittäminen mahdollistaa sen, että eri perhetyyppien kuvausten kautta voidaan mahdollisesti tunnistaa eri käyttäytymismalleja, joita anopit käyttävät antaessaan vävyilleen supportiivista viestintää. Tämän tunnistamisen kautta voidaan mahdollisesti pohtia, onko joidenkin anoppien kohdalla selvästi tunnistettavissa perhetyylejä, joille ominaiset piirteet korostuvat selvästi heidän vuorovaikutuksessa. Alla oleva kuvio auttaa hahmottamaan eri perhetyyppejä ja sitä, miten ne sijoittuvat kuvioon suhteessa keskustelusuuntautuneisuuteen ja harmoniasuuntautuneisuuteen.

Kuvio 1. Perhetyypit (Fitzpatrick & Koerner 2003).

Yksimielisten perheiden vuorovaikutuksessa vallitsee yksimielisyyden jännite, vaikka asioista keskustellaan hyvin avoimesti (Fitzpatrick & Koerner 2003, 185). Avoimesta keskustelusta huolimatta jäsenet pyrkivät usein vaikuttamaan muiden perheenjäsenten arvoihin ja uskomuksiin pyrkien samanmielisyyteen. Supportiivisessa viestinnässä tämä voi näkyä siten, että anopit keskustelevat avoimesti vävyjensä kanssa vävyjen huolista, mutta pyrkivät supportiivisella viestinnällään vaikuttamaan vävyjen ajatuksiin johdattaen vävyä vahvasti perheessä vallitsevia arvoja ja uskomuksia kohti. Tämä voi tuntua vävystä epämiellyttävältä, ellei hän itse jaa samoja arvoja ja uskomuksia anoppinsa kanssa.

Pluralististen perheiden vuorovaikutus on avointa ja kainostelematonta, joka ottaa huomioon kaikki perheen jäsenet. Pluralististen perheiden jäsenet arvostavat perheen keskustelua ja samaan aikaan

itsenäisyyttä, mikä edesauttaa heidän vuorovaikutuksen kompetenssia sekä kykyä tehdä omia päätöksiä (Fitzpatrick & Koerner 2003, 186). Perheen pluralistisuus edesauttaa usein hyvän supportiivisen viestinnän antamista. Perheenjäsenet keskustelevat avoimesti asioista ja tukevat toisiaan antaen silti jokaisen olla täysin omia itsejään omine arvoineen ja uskomuksineen.

Suojelevien perheiden vuorovaikutuksessa korostuu perheen vanhempien auktoriteetti ja keskustelun vähäisyys. Koska vuorovaikutustaitoja ei suojelevissa perheissä juurikaan arvosteta tai harjoiteta, perheenjäseniltä puuttuu usein vaadittavat taidot osallistua rakentavasti esimerkiksi konfliktien ratkaisuun (Fitzpatrick & Koerner 2003, 186). Koska suojelevan perheen vanhemmat eivät arvosta keskustelua on oletettavissa, että vuorovaikutussuhteen syntyminen lapsen kumppaniin on myös haastavaa. Tällöin on myös oletettavissa, ettei vävyn ja anopin välillä ilmene juurikaan supportiivista viestintää, tai että se on laadultaan hyvin heikkoa. Auktoriteetin vahva korostuminen voi myös vaikuttaa siihen, että vävy ei kerro mielellään asioistaan ja huolistaan anopilleen.

Laissez-faire -perheiden vuorovaikutusta luonnehtivat harvat keskustelut harvoista aiheista. Monet laissez-faire -perheiden jäsenet ovat emotionaalisella tasolla jopa eronneet perheistään ja pitävät muihin perheenjäseniin vain erittäin harvoin yhteyttä (Fitzpatrick & Koerner 2003, 186). Koska laissez-faire -perheiden jäsenet ovat usein niin etäänntyneitä toisistaan, on vaikea uskoa myöskään vävyn pääsevän mukaan perheeseen ja luovan hyvän vuorovaikutussuhteen anoppinsa kanssa. Tämän vuoksi ei ole tutkielman kannalta edullista sisällyttää aineistoon laissez-faire -perheiden anoppeja ja vävyjä.

2.3 Yksityisyys perheissä

Koska tutkielmassa tarkastellaan myös huolenaiheita, joihin vävyt saavat anopeiltaan supportiivista viestintää, on tärkeää tietää, miten asioita jaetaan perheissä. Yksilöiden yksityisyydentunto ja asioiden jakaminen avoimesti on olennaisessa osassa supportiivisen viestinnän antamisessa ja saamisessa. Jos toivoo saavansa supportiivista viestintää, tulee tälle myös antaa mahdollisuus kertomalla itsestään ja omista mahdollisista huolista avoimesti. Vaikka aina on olemassa riski, ettei saakaan perheen jäseneltä supportiivista viestintää jakaessaan yksityisiä asioita, on asioiden jakaminen ainut keino mahdollistaa supportiivisen viestinnän saaminen (Derlega, Metts, Petronio &

Margulis 1993).

Yksityisyyden hallinta monimutkainen prosessi. Ensinnäkin asioiden jakaminen ja paljastaminen on tärkeää perheen toimivuuden kannalta. Perheen jäsenet liittyvät toisiinsa jaetun luottamuksen kautta, mutta heidän tulee myös pitää joitain tietoja itsellään ylläpitääkseen tai rakentaakseen omia identiteettejään. Toiseksi, koska sekä asioiden jakaminen ja itsellä pitäminen ovat molemmat hyödyllisiä perheen jäsenten kannalta, yksilöiden täytyy hallita sitä, mitä asioita jakavat ja mitä asioita pitävät itsellään. Perheen jäsenet eivät myöskään kerro kaikkia asioita kaikille muille perheen jäsenille, vaan saattavat jakaa joitain asioita vain tietyille henkilöille perheen sisällä. (Caughlin & Petronio 2004, 380.) Tämä saattaa aiheuttaa perheissä jopa konflikteja, mikäli perheen jäsenet kokevat tullessa petetyiksi jäädessään asioiden ulkopuolelle (Petronio 2002).

Perheen jäsenet kehittävät erilaisia sääntöjä asioiden jakamiselle. Sukupuoli on yksi tekijä, joka vaikuttaa tutkitusti siihen, miten avoimesti asioita jakaa muille. Naiset jakavat enemmän asioita kumppaneilleen ja vanhemmilleen kuin miehet (Dindia & Allen 1992). Serovichin ja Greenen (1993) mukaan naimisissa olevat naiset kokevat joidenkin asioiden jakamisen hyväksyttäväksi niin ydinperheen jäsenten kuin laajennetun perheen jäsenten kesken. Aviomiiehet taas saattavat kokea, että samat asiat on parempi pitää itsellään tai ainoastaan avioparin välisenä. Samassa tutkimuksessa Serovich ja Greene (1993) havaitsivat kuitenkin myös, ettei asioiden jakamisessa ole sukupuolten välisiä eroja seurustelevilla kumppaneilla. Asioiden jakamiseen vaikuttaa motivaatio, joka on tutkitusti sama niin miehillä kuin naisilla. Kumpikin sukupuoli jakaa asioitaan saadakseen neuvoja, lisätäkseen toisten ymmärrystä, vähentääkseen henkistä kuormitusta ja arvostuksesta keskustelua kohtaan (Burke, Weir & Harrison 1976).

Yksilöt eroavat myös kulttuurisilta taustoiltaan, mikä vaikuttaa siihen, mitä asioita pidetään yksityisinä ja mitä julkisina. Vanhemmat opettavat lapsilleen yksityisyyden rajoja, kuten esimerkiksi millaisia kiintymyksen ilmaisuja on sopivaa näyttää julkisesti (Margolis 1966) ja millainen tieto on hyvä pitää ainoastaan perheen tiedossa (Avery 1982). Nämä rajat näyttelevät yksilöiden elämässä suurta roolia, ja usein vanhemmilta opitut vuorovaikutuksen toimintamallit pysyvät yllä koko loppu elämän, vaikkei sitä itse tiedostaisikaan. Onkin mielenkiintoista nähdä, millaisia asioita erilaisista perheistä tulevat vävyt jakavat anopeilleen.

Yksityisten asioiden jakamisella on tutkitusti monia vaikutuksia perheille. Yksi suurimmista hyödyistä on yhteyden rakentaminen ja kokeminen. Yksilöt, jotka saavat toiselta yksilöltä yksityistä tietoa, voivat kokea kuuluvansa joukkoon, mistä seuraa lojaaliutta ja koheesiota (Bok 1983). Asioiden jakaminen voi myös tutkitusti vaikuttaa kasvavaan viehätykseen sekä toisesta ihmisestä pitämiseen (Wegner, Lane & Dimitri 1994). Jos perheenjäsenet jättävät toisilleen kertomatta tärkeitä asioita, se voi vaikuttaa negatiivisesti jäsenten yhteyden kokemiseen ja luottamuksen tunteeseen (Vangelisti 1994) ja jopa yksilöiden jännittyneisyyden tunteisiin, yksinäisyyteen, käytökselliseen impulsiivisuuteen ja stressiin (Kelly 2002).

Yksityisyyden sääteleminen on siis oleellisessa roolissa tutkielmassa, sillä ilman asioiden jakamista anopeille eivät vävyt voi saada heiltä supportiivista viestintää. Tulosten kannalta onkin mielenkiintoista pohtia, millaisia asioita kukin vävy jakaa anopeilleen ja miten paljon. Ottaen huomioon asioiden jakamisen sekä itsellään pitämisen vaikutukset perheissä, on mielenkiintoista nähdä, millaisia perhesuhteita kukin vävy on omista lähtökohdistaan rakentanut anoppiinsa.

2.4 Suhde appivanhempien kanssa

Appivanhempien kanssa muodostettujen suhteiden tutkimuksessa on havaittu appivanhempien vaikutuksia avioliittoon. Esimerkiksi Bryant, Conger ja Meehan (2001) ovat keskittyneet tutkimuksessaan naimisissa oleviin pariskuntiin, joilla on vähintään kaksi yhteistä lasta. Heidän tekemässään tutkimuksessa ilmeni, että hypoteesi appivanhempien vaikutuksesta avioliiton onnistumiseen pitää paikkansa. Vahva korrelaatio ilmeni erityisesti miniöiden ja vävyjen suhteessa anoppeihinsa. Tutkimus on kuitenkin toteutettu Yhdysvalloissa tutkien yhdysvaltalaisia naimisissa olevia pareja ja heidän suhteitaan appivanhempiinsa. Ottaen huomioon tutkimuksessa ilmenneet tulokset sekä tutkimuksen kulttuurin määrittämän kontekstin voidaan todeta, että appivanhempien kanssa muodostettuja suhteita on syytä tutkia myös Suomessa. Tutkimuksessa havaittiin myös, että parisuhteen tila ei vaikuttanut miniän suhteeseen appivanhempiin, mutta hyvin toimiva parisuhde vaikutti positiivisella tavalla vävyn suhteeseen appivanhempiin (Bryant, Conger & Meehan 2001, 624). Tutkimuksessa ilmennyt sukupuolten välinen ero tekee erityisesti miehen kokemusten tutkimisesta mielenkiintoista.

Huolenpidollinen tuki on myös yksi tutkimuskentistä, joka ilmenee appivanhempien kanssa muodostettujen suhteiden kohdalla. Suhteissa appivanhempien kanssa ilmenee sekä suoraa ja epäsuoraa tukea puolin ja toisin (Hosmer & Morr Serewich 2010, 232). Esimerkiksi aikuinen lapsi voi tarjota huolenpitoa ikääntyvälle tai sairaalle vanhemmalleen, jolloin lapsen kumppani voi tarjota suoraa tukea appivanhemmalleen tarjoamalla niin ikään huolenpitoa tai palveluja. Kumppani voi tarjota myös epäsuoraa tukea tukemalla kumppaniaan, joka huolehtii omasta vanhemmastaan. Globerman (1996) on myös tutkimuksessaan tutkinut naisten ja miesten antamaa huolenpidollista tukea appivanhemmilleen. Tutkimus osoittaa sukupuolten välistä eroa tuen antamisessa. Tulokset osoittivat, että miniät antavat enemmän suoraa huolenpidollista tukea appivanhemmilleen, kun taas vävyt antavat enemmän epäsuoraa tukea appivanhemmilleen vaimojensa kautta. Tutkimuksissa tutkitaan tuen ilmiötä ainoastaan yksisuuntaisesti lapsen kumppanilta appivanhemmalle. Aiempi tutkimus osoittaa kuitenkin appivanhempien antaman tuen merkityksen, minkä vuoksi tukea ilmiönä on tutkittava lisää myös appivanhemmilta lastensa kumppaneille.

Goettingin (1990) tutkimuskatsauksessa ilmeni useita piirteitä tuen ilmenemisestä suhteissa appivanhempien kanssa. Katsauksen mukaan vanhemmat antavat eniten taloudellista tukea aikuiselle lapselleen ja tämän kumppanille solmitun avioliiton varhaisessa vaiheessa, minkä jälkeen taloudellinen tuki vähenee ajan myötä. Palveluiden muodossa annetun tuen määrä on korkeimmillaan useita vuosia lapsen avioliiton solmimisen jälkeen, usein kun lapsenlapset ovat esikouluiässä. Annetun tuen muoto riippuu myös taloudellisesta tilanteesta. Paremmat taloudelliset resurssit ennustavat sitä, että appivanhemmat antavat enemmän taloudellista tukea, kun taas vähäisemmät taloudelliset resurssit ennustavat tukea palveluiden muodossa. Vakavat kriisit kuten sairaudet tai työttömyys taas ennustivat appivanhempien antamaa suoraa tukea. Taloudellinen tuki ei kuitenkaan kuulu supportiivisen viestinnän piiriin, minkä vuoksi supportiivisen viestinnän kohdalla appivanhempien kanssa muodostettuja suhteita on edelleen tutkittavaa.

Varsinainen viestinnällinen tutkimus appivanhempien kanssa muodostetuissa suhteissa on hyvin vähäistä. Viestinnällistä tutkimusta on toteutettu lähinnä konfliktien ja supportiivisen viestinnän kontekstissa. Duvallin (1954) tutkimuksessa selvisi, että suhteissa appivanhempien kanssa anopit koetaan ongelmallisimmiksi, sillä heidän koettiin olevan liian aktiivisesti läsnä pariskunnan elämässä. Tutkimuksessa ilmeni myös, että anopeiden kanssa koettiin syntyvän herkemmin konflikteja. Tämän vuoksi on mielenkiintoista tutkia heihin muodostuneita vuorovaikutussuhteita myös Suomen kontekstissa.

Konfliktien on tutkittu myös vaikuttavan avioliittoon. Timmerin ja Veroffin (2000) tutkimuksessa selvisi, että konfliktit vaimon perheen kanssa lisäsi avioeron riskiä, kun taas konflikteilla aviomiehen perheen kanssa ei ollut vaikutusta avioeron mahdollisuuteen. Eroja löytyy myös sen suhteen, miten tyydyttävinä osapuolet kokevat appivanhempiensä kanssa muodostetun suhteen. Floyd ja Morr (2003) sekä Morr Serewicz (2008) ovat tutkimuksissaan havainneet, että vaikka anoppi olisi täysin tyytyväinen lapsensa kumppaniin, ei lapsen kumppani ajattele välttämättä samoin suhteesta.

Rittenour ja Soliz (2009) ovat tutkineet hyväksynnän viestimistä, ja hyväksynnän viestimisellä suoraan tai epäsuorasti on tutkittu olevan merkitystä suhteisiin appivanhempien kanssa. Hyväksynnän viestintä kuuluu osaksi supportiivista viestintää. Rittenour ja Soliz (2009) tutkivat miniöiden relationaalisia aikomuksia anoppejansa kohtaan haastattelututkimuksella. Relationaalisilla aikomuksilla tarkoitetaan tutkimuksessa aikeita yhteydenpitoon sekä huolenpitoon. Tutkimuksessa ilmeni, että anopin hyväksyvä viestintä ennusti jaetun perheidentiteetin syntymistä, kun taas anopin välinpitämätön viestintä vaikutti negatiivisesti perheidentiteetin syntyyn. Jaetun perheidentiteetin kokeminen taas ennusti tutkimuksen mukaan miniän relationaalisia aikomuksia anoppiinsa kohtaan. Mitä enemmän miniä kokee jaettua perheidentiteettiä suhteessa anoppiinsa, sitä vahvemmat hänen aikomuksensa ovat huolenpitoa ja yhteydenpitoa kohtaan.

Appivanhempien kanssa muodostettuja suhteita on tutkittu verrattaen erittäin vähän verrattuna muihin läheisiin ihmissuhteisiin (Hosmer & Morr Serewicz 2010, 224), mikä tekee tutkimuksesta relevantin ja kiinnostavan. Sukupuolten eroja appivanhempien kanssa muodostetuissa suhteissa on tärkeä ymmärtää nykyistä paremmin, jotta voidaan saavuttaa kokonaisvaltainen ymmärrys kaikenlaisista suhteista appivanhempien kanssa (2010, 234). Tutkimuksen kentällä ilmenee, että tutkimuksissa korostuvat miniä-anoppisuhteet sekä avioliiton solmimisen myötä muodostuvat suhteet appivanhempien kanssa. Rittenourin ja Solizin (2009) tutkimus tarjoaa mielenkiintoisen viitekehyksen tutkia anopilta saatua supportiivista viestintää myös vävyjen näkökulmasta. Tutkimus ilmentää hyväksyvän viestinnän merkityksen niin vuorovaikutus- kuin perhesuhteessa, minkä vuoksi sitä on tärkeä tutkia myös vävyjen kohdalla.

3 SUPPORTIIVINEN VIESTINTÄ

3.1 Sosiaalinen tuki

Sosiaalinen tuki voidaan määritellä informaationa, joka saa yksilön tuntemaan kuuluvansa vuorovaikutuksen ja yhteisen sitoutumisen verkostoon (Cobb 1976). Sosiaalisen tuen muotoja on monia ja ne ovat riippuvaisia siitä, miten tuen vastaanottaja ne kokee. Burleson, Albrecht ja Sarason (1994, 11-12) ovat määritelleet sosiaalisen tuen subjektiiviseksi tunteeksi siitä, että tuen vastaanottaja kuuluu johonkin, tulee hyväksytyksi ja rakastetuksi sekä kokee itsensä tärkeäksi ja tarpeelliseksi. Heidän mukaansa sosiaalinen tuki on nimenomaan tuen saajan kokemus tuetuksi tulemisesta. Näin ollen sosiaalista tukea ei voi ilmetä ilman, että tuen vastaanottaja tulkitsee ja kokee vastaanottaneensa sosiaalista tukea.

Sosiaalisen tuen tarkasteluun on määritelty kolme erilaista lähtökohtaa; pragmaattinen, teoreettinen ja moraalinen lähtökohta. Pragmaattisessa lähestymistavassa keskitytään erityisesti sosiaalisen tuen ja terveyden väliseen yhteyteen. Aiemmassa tutkimuksessa on löydetty niin positiivisia kuin negatiivisiakin yhteyksiä emotionaalisen ja fyysisen hyvinvoinnin sekä sosiaalisen tuen välillä. Sosiaalisen tuen ja hyvinvoinnin välisiä positiivisia yhteyksiä ovat positiiviset vaikutukset esimerkiksi eliniän pituuteen, sairauksista toipumiseen, stressinsietokykyyn sekä jopa työ- ja opiskelumenestykseen. Sosiaalisen tuen ja hyvinvoinnin välisiä negatiivisia yhteyksiä ovat tutkitusti esimerkiksi terveysongelmien paheneminen tai itseen kohdistuvien negatiivisten mielikuvien ja ajatusten lisääntyminen. Pragmaattisen lähestymistavan mukaan sosiaalisella tuella voikin olla vaikutuksia muun muassa sairauksista paranemiseen, huolien käsittelemiseen ja tehtävistä suoriutumiseen. (Burleson, Albrecht & Sarason 1994, 12–13.) Pragmaattisen lähestymistavan kannalta onkin mielenkiintoista selvittää, miten anopilta saatu tuki vaikuttaa vävyihin.

Teoreettinen näkökulma käsittelee sosiaalista tukea rakenteelliselta näkökulmalta. Koska sosiaalinen tuki on osa ihmisten välistä vuorovaikutusta, voidaan sitä tarkastella teoreettisen näkökulman mukaan niin tiedon siirtämisen kuin vaikuttamisenkin kannalta. Sosiaalinen tuki on tärkeä osa perheen sisäistä vuorovaikutusta sekä ystävyysuhteita. Sosiaalinen tuki onkin näkökulman mukaan ratkaisevassa roolissa ihmissuhteiden synnyssä ja kehityksessä. Tukevat toimet voivat ilmaista kohteelleen

esimerkiksi huolenpitoa, kiintymystä ja arvostusta, kun taas sosiaalisen tuen antaja saa toimistaan kiitollisuutta. (Burlison, Albrecht & Sarason 1994, 13–14.) Sosiaalisen tuen avulla rakennetaan ihmissuhteita ja luodaan ihmissuhteiden merkityksellisyyttä. Tämä on myös merkittävää tutkielman kannalta, sillä jos sosiaalisen tuen ajatellaan olevan osa ihmisten välistä vuorovaikutusta, voidaan olettaa tukea ilmenevän myös vävyn ja anopin välisessä vuorovaikutussuhteessa. Tutkimuksen tulosten kannalta on mielenkiintoista pohtia, kokevatko vävyt anopilta saadun supportiivisen viestinnän vaikuttavan heidän väliseen perhesuhteeseen.

Kolmas näkökulma tarkastelee sosiaalista tukea moraalisesta lähtökohdasta. Moraalisen lähtökohdan tavoitteena on paneutua tekojen oikeellisuuteen ja hyvän elämän mukaisuuteen sekä tutkia tekojen luonnetta (Burlison, Albrecht & Sarason 1994, 14–15). Moraalinen näkökulma on kuitenkin saanut osakseen kritiikkiä siitä, että se tarkastelee sosiaalista tukea yksittäisinä viesteinä ja puhtaasti epäitsekkäinä impulsseina, jolloin näkökulman mukaan voidaan nähdä tukevien toimien moraalinen perusta. Tämä on kuitenkin hyvin rajallinen tapa ajatella sosiaalista tukea, sillä tällöin tuki nähdään pelkästään yksisuuntaisena viestintänä, eikä yksittäisenä vuorovaikutustekona osana vuorovaikutussuhdetta.

Aiemmassa tutkimuksessa sosiaalista tukea on lähestytty sosiologisen, psykologisen ja viestinnällisen näkökannan kautta. Sosiologian kentällä sosiaalista tukea on tutkittu sosiaalisten verkostojen kautta. Sosiaalisissa suhteissa esiintyvät rakenteelliset ominaisuudet ovat aiemmissa tutkimuksissa vaikuttaneet vain vähän yksilöiden terveyteen. Sosiaalisia verkostoja tutkivan lähestymistavan mukaan kaikki ihmissuhteet eivät myöskään vaikuta positiivisesti terveyteen, vaan merkitystä on ennen kaikkea suhteen muodolla ja merkityksellä. Yksilöiden omat ajatukset ja annetut merkitykset tuen saatavuudesta ja laadusta vaikuttavat selvästi tuloksiin ja niiden analysointiin. Tämän vuoksi sosiaalisia verkostoja tutkiva lähestymistapa onkin saanut osakseen kritiikkiä. (Burlison, Albrecht & Sarason 1994, 16.) Tämä tulee ottaa huomioon myös tutkielmaa tehtäessä. Jokaisen tulkinta saadusta tuesta on hyvin yksilöllinen. Siinä, missä toinen voi kokea saadun tuen onnistuneeksi, voi toinen taas kokea saadun tuen epäonnistuneeksi tai riittämättömäksi. Tämä tuo haasteita supportiivisen viestinnän ja sosiaalisen tuen tutkimisesta hyvin haastavaa.

Psykologinen lähestymistapa korostaa taas yksilöiden henkilökohtaista kokemusta saadusta tuesta ja tuen vastaanottajana olemisesta. Lähestymistavassa korostuu ennen kaikkea yksilön oma kokemus

siitä, miten saatu tuki on vaikuttanut tämän elämään ja hyvinvointiin. Psykologisen lähestymistavan mukaan suhteita itsessään ei voida määrittää tukeviksi tai epätukeviksi, vaan tarkastelu tulee ennemmin kohdistaa suhteessa olevien toimijoiden tekoihin. (Burleson, Albrecht & Sarason 1994, 16-17.)

Vuorovaikutuksellinen lähestymistapa keskittyy siihen, millä tavoin ja miksi tuen antaja tarjoaa tukeaan ja miten tuen saaja tulee tuetuksi sekä miten saatu tuki auttaa häntä. (Burleson, Albrecht & Sarason 1994, 18.) Tätä pyritään selvittämään tutkielmassa tutkimuskysymysten pohjalta. Viestinnän kontekstissa sosiaalinen tuki nähdään vuorovaikutusprosessina: kuuluminen viestinnällisen tuen piiriin voidaan saavuttaa vuorovaikutuksen keinoin (Virtanen 2015, 24). Sosiaalinen tuki voidaan näin ollen nähdä auttajan ja vastaanottajan välillä verbaalisena tai nonverbaalisena vuorovaikutuksena, joka auttaa hallitsemaan epävarmuutta tilanteessa, itsessä, toisessa tai suhteessa ja edistää käsitystä elämän henkilökohtaisesta kontrolloinnista (Albrecht & Goldsmith 2003). Kaikissa sosiaalisen tuen lähestymistavoissa viestintä ei ole ensisijaisen huomion kohteena. Viestintä on kuitenkin välineellisesti osana kaikkia sosiaalisen tuen lähestymistapoja mekanismina, jonka avulla tukea tuotetaan, siirretään ja vastaanotetaan.

3.2 Supporttiivinen viestintä

Supporttiivinen viestintä on yksi sosiaalisen tuen osa-alueista ja sisältyy sosiaalisen tuen viestinnälliseen ja vuorovaikutukselliseen lähestymistapaan. Supporttiivinen viestintä koostuu *supporttiivisista suhteista, supporttiivisista vuorovaikutustilanteista sekä supporttiivisista viesteistä*. Supporttiiviset suhteet ovat ihmissuhteita, joissa esiintyy supporttiivista viestintää. Supporttiivinen viestintä on monella tavalla mukana ihmisten jokapäiväisessä käyttäytymisessä ja se voidaankin nähdä jatkuvana prosessina, joka sisältyy moniin sosiaalisiin suhteisiin. Suhteen osapuolet voivat myös epäonnistua halutun tason tuen tuottamisessa, jolloin suhde voi järkkäytyä. Kyky tuottaa ja kunnioittaa erilaista supporttiivista viestintää on usein omaksuttu läheisiltä jo varhain lapsuudessa. (Burleson et. al. 1994, 21-23.)

Supporttiiviset vuorovaikutustilanteet ovat supporttiivisissa suhteissa esiintyviä kompleksisia sosiaalisia tilanteita, joissa esiintyy tukemista. Sosiaalisista tilanteista tekee kompleksisia se, että ne

varioituvat sen perusteella, miten tukea annetaan ja kuka tukea antaa. Näkökulmiin viestintätilanteista vaikuttavat myös viestin muoto, viestin sisältö sekä tuen antajan ja tuen saajan välinen suhde. Myös vuorovaikutustilanteen konteksti vaikuttaa vuorovaikutustilanteisiin, supportiivisiin viesteihin sekä tarjotun tuen muotoon. On myös havaittu, että supportiivinen käyttäytyminen voi vaihdella sukupuolien mukaan. Käyttäytymiserot sukupuolten välillä eivät johdu kulttuurisista odotuksista tai vallitsevista sukupuolirooleista, vaan niihin vaikuttaa esimerkiksi tilanteessa olevien yksilöiden välinen suhde ja se, miten avun tarve tulee esiin ja millainen ongelma on kyseessä. (Burlison et. al. 1994, 21-22.)

Supportiivisissa vuorovaikutustilanteissa jaetaan supportiivisia viestejä. Supportiivisten viestien avulla voidaan esimerkiksi helpottaa vastaanottajan pahaa mieltä tai tukea vastaanottajaa hänen huolissaan. Supportiiviset viestit voivat olla nonverbaalisia tai verbaalisia sekä vaikutuksiltaan välittömiä tai pitkäaikaisia. (Burlison et. al. 1994, 19.) Kun on tarve esimerkiksi lohduttaa toista, voi nonverbaaliset ilmaisut olla yhtä hyödyllisiä kuin tarkoin valitut sanat. Tämä näkyy esimerkiksi tilanteissa, joissa tukija peilaa oman ilmeensä toisen ilmeen kautta kokiessaan empatiaa toisen tunteisiin ja tilanteissa, joissa automaattisesti koskettaa surijaa. Supportiivista viestintää voi antaa myös *nonverbaalisen välittömän läheisyyden* kautta, jolloin supportiivinen tuki välittyy osallisuudella ja lämmöllä fyysisen läheisyyden, lähemmäs nojautumisen, koskettamisen, silmiin katsomisen ja kasvojen ilmeiden kautta (Solomon & Theiss 2013, 379).

Useat tutkimukset ovat osoittaneet nonverbaalisen välittömän läheisyyden hyödyt supportiivisen viestinnän antamisessa (Jones & Burlison 2003; Jones & Guerrero 2001; Jones & Wirtz 2006). Tutkimuksissa on ilmennyt, että tutkimukseen osallistuneet tunsivat olonsa huomattavasti paremmilta, kun suhteen vastapuoli ilmensi nonverbaalista välitöntä läheisyyttä. Vähäinen nonverbaalinen välitön läheisyys taas koettiin tuen antajan tylsistymiseksi tai väsymykseksi. Interpersonaalista taidoista empatia edistää yksilön kykyä tarjota nonverbaalisen tuen strategioita. Solomon ja Theiss (2013, 379) määrittelevät empatian kyvyksi tuntea toisen puolesta emotionaalisia reaktioita, jotka kuvastavat toisen emotionaalisia kokemuksia. Tutkielman tulosten kannalta on mielenkiintoista pohtia, miten tulokset ilmentävät kumppanin äidin empatiakykyä oman lapsensa kumppania kohtaan.

Kuten nonverbaalinen viestintä, myös verbaalinen viestintä viestii enemmän tai vähemmän lämpöä, kiinnostusta tai reagoitavuutta vuorovaikutuskumppania kohtaan. Burlison (1994) onkin jaotellut

verbaalista supportiivista viestintää viestien henkilökeskeisyyden kautta korkean tason, keskitason ja matalan tason henkilökeskeisiin viesteihin. Viestin henkilökeskeisyyteen vaikuttaa, miten viesti vahvistaa, tunnistaa ja hyväksyy vastaanottajan tunteet ja kokemukset (Solomon & Theiss 2013, 380).

Korkean tason henkilökeskeiset viestit tunnistavat tarkasti vastaanottajan tunteet ja auttavat vastaanottajaa kuvailemaan tunteitaan. Korkean tason henkilökeskeiset viestit tukevat myös yrityksiä tunteiden selvittämiseen ja auttavat vastaanottajaa näkemään tilanteen uudella tavalla. Solomon ja Theiss (2013, 381) kuvaavat korkean tason henkilökeskeisiä viestejä seuraavilla esimerkeillä:

Esimerkki 1. *Olen todella huolissani sinusta ja sen vuoksi mitä koet tällä hetkellä.*

Esimerkki 2. *Milloin tahansa koet tarvetta puhua, olen valmis kuuntelemaan.*

Keskitason henkilökeskeiset viestit osoittavat toisen tunteiden tunnistamisen osoittamalla sympatiaa, mutta samalla myös viemällä huomion pois tilanteesta. Solomon ja Theiss (2013, 381) ovat kuvanneet keskitason henkilökeskeisiä viestejä seuraavin esimerkein:

Esimerkki 3. *Ehkä tämä on kaikkien kannalta parasta.*

Esimerkki 4. *Mennään elokuvaan, niin saat ajatukset muualle edes hetkeksi.*

Matalan tason henkilökeskeiset viestit kieltävät, kritisoivat tai haastavat vastaanottajan tunteet. Solomon ja Theiss (2013, 381) ovat kuvanneet matalan tason henkilökeskeisiä viestejä seuraavanlaisiksi:

Esimerkki 5. *En ymmärrä miksi olet noin poissa tolaltasi. Ei tämä ole niin iso asia.*

Esimerkki 6. *Tiedätkö, olet varmasti osasyllinen tilanteeseen. Oletko ajatellutkaan sitä mahdollisuutta?*

Tutkimusten mukaan korkean tason henkilökeskeiset viestit koetaan hienotunteisimmiksi ja tehokkaimmiksi tavoiksi antaa supportiivista viestintää, kun taas matalan tason henkilökeskeiset

viestit koetaan vähiten tehokkaiksi (Jones & Burleson 1997; Jones & Guerrero 2001; Samter, Burleson & Murphy 1987). Korkean tason henkilökeskeiset viestit koetaan tehokkaimmiksi, koska ne keskittyvät vastaanottajan tunteisiin, näkökulmiin ja tarpeisiin (Solomon & Theiss 2013, 381).

Verbaalinen supportiivinen viestintä voidaan jakaa myös viestin sisällön mukaan. *Informatiivinen tuki* sisältää neuvojen antamista ja faktojen osoittamista. *Emotionaalinen tuki* keskittyy siihen, mitä henkilö tuntee, ja pyrkii saamaan henkilön olon paremmaksi. *Verkostotukea* tarjotessa pyritään ehdottamaan mahdollisia tahoja tai henkilöitä, joilta apua voisi saada. *Käytännön tuki* keskittyy tarjoamaan käytännön apua. *Arvonannon tuki* osoittaa henkilön positiivisia ominaisuuksia, joiden avulla pyritään kasvattamaan vastaanottajan kokemusta itsestään. (Solomon & Theiss 2013, 382–383.) Tutkimuksen mukaan kaikki edellä mainitut supportiivisen viestin sisällön mukaan voivat auttaa vastaanottajaansa, mutta kaikki sisällöt eivät auta jokaista jokaisessa tilanteessa (Xu & Burleson 2001). Onkin mielenkiintoista tutkia, miten hyödyllisinä vävyt kokevat eri tukemisen muodot, joita he saavat anopeiltaan.

3.3 Supportiivinen viestintä läheisissä ihmissuhteissa

Supportiivista viestintää on tutkittu läheisissä ihmissuhteissa niin avioparien, vanhempien, sisarusten kuin ystävien välillä. Perheenjäsenten toiminnoista supportiivisen viestinnän ajatellaan olevan yksi tärkeimmistä (Cutrona & Gardner 2003, 495). Avioparien välinen supportiivinen viestintä on paljon tutkittu aihe. Vähemmän tutkimusta löytyy vanhempien ja lasten välisestä supportiivisesta viestinnästä ja vielä vähemmän sisarusten välisestä supportiivisesta viestinnästä (Cutrona & Gardner 2003, 495). Koska tutkielmassa pyritään selvittämään vävyjen kokemuksia myös anopilta saadun supportiivisen viestinnän vaikutuksista, on tärkeää selvittää supportiivisen viestinnän vaikutuksia muissa läheisissä ihmissuhteissa.

Naimisissa olevien pariskuntien kesken kumppanin koetaan olevan tärkein supportiivisen viestinnän antaja (Beach, Martin, Blum & Roman 1993; Lanza, Cameron & Revenson 1995). Muista lähteistä saadulla supportiivisella viestinnällä ei tutkimusten mukaan voida korvata kumppanilta saadun supportiivisen viestinnän puutetta (Brown & Harris 1978; Pistrang & Barker 1995). Avioparien välisellä supportiivisella viestinnällä on tutkitusti monia vaikutuksia. Supportiivisella viestinnällä on

vaikutuksia siihen, miten tyytyväisiä yksilöt ovat avioliittoihinsa. Yksilöt, jotka eivät saa supportiivista viestintää kumppaniltaan, ovat tyytymättömämpiä avioliittoonsa kuin yksilöt, jotka saavat supportiivista viestintää aviopariltaan (Perrone & Worthington 2001). Supportiivisella viestinnällä on myös vaikutusta osapuolten henkiseen hyvinvointiin. Kumppanilta saatu supportiivinen viestintä suojaa eri elämänvaiheista, kuten taloudellisista ongelmista (Lorenz, Conger, Montague & Wickrama 1993) tai sairauksista (Pistrang & Baker 1995) johtuvilta masennuksen tunteilta. Kumppanilta saatu supportiivinen viestintä ehkäisee myös avioparien kokemaa stressiä (Jackson 1992).

Vanhemmat ovat tärkeimpiä supportiivisen viestinnän tarjoajia lapsilleen. Supportiivinen vanhemmuus yhdistetään lasten parempaan henkiseen hyvinvointiin ja stressinsietokykyyn. (Cutrona & Gardner 2003, 499.) Vaikutukset on nähtävissä niin pienillä lapsilla (Gottlieb & Mendelson 1990) kuin jo varttuneemmilla nuorilla aikuisilla (Helsen, Vollebergh & Meeus 2000). Vanhemmilta saatu supportiivinen viestintä vaikuttaa tutkitusti positiivisesti myös lasten itsetuntoon (Franco & Levitt 1998) ja fyysiseen terveyteen (Wickrama, Lorenz & Conger 1997). Vanhemmilta saadulla supportiivisella viestinnällä on myös vaikutusta lapsen ihmissuhteisiin. Francon ja Levittin (1998) tutkimuksessa ilmeni, että supportiivisten vanhempien lasten muut ihmissuhteet ovat parempia kuin lasten, jotka eivät saa vanhemmiltaan supportiivista viestintää. Kun vanhemmat ovat supportiivisia, lapset oppivat heiltä olemaan supportiivisia myös muille ja näin ollen olemaan myös parempia ystäviä. Lapset oppivat supportiivisilta vanhemmiltaan terveellisiä kiintymystapoja, joka edesauttaa lapsen kykyä luottaa muihin ja olemaan muiden lähellä (Pierce, Lakey, Sarason, Sarason & Joseph 1997).

Supportiivisen viestinnän vaikutuksia on tutkittu myös sisarusuhteissa. Huntelyn ja Phelps'n (1990) mukaan sisaruksilta saatu supportiivinen viestintä voi ehkäistä masennuksen tunteita. Sisaruksilta saatu supportiivinen viestintä vaikuttaa positiivisesti myös itsetuntoon (Caya & Liem 1998). Supportiivinen sisarusuhde voi myös edistää positiivista sosiaalista kehittymistä. Sisarukselta saatu supportiivinen viestintä on yhdistetty hyviin konfliktinhallintakykyihin ja kumppanuuden tunteisiin (Franco & Levitt 1998), sosiaaliseen kompetenssiin (Caya & Liem 1998) sekä hyviin ihmissuhteisiin elämässä (Amato 1989).

Supportiivista viestintää esiintyy paljon myös läheisissä ystävyysuhteissa. Samterin ja Burlesonin (2005) tutkimuksen mukaan ystävän vuorovaikutustaidot vaikuttavat yksilöiden toisistaan pitämiseen

sekä ystävyysuhteen pisyvyyteen. Läheiset ystävyysuhteet ovat myös erityisen palkitsevia sosioemotionaalisesti ja instrumentaalisesti kummankin sukupuolen kohdalla (Wright 2006). Supporttiivista viestintää ystävien välillä on tutkittu myös Suomessa. Virtanen (2015) on tutkinut väitöskirjassaan supporttiivista viestintää miesten välisissä ystävyysuhteissa. Tutkimus osoittaa supporttiivisen viestinnän roolin ongelmista selviämässä. Tutkimuksen tuloksista on selvästi havaittavissa, että ystävyysuhteen merkityksellisyys ja osapuolten kokema kiintymys ennustaa emotionaalisen tuen saamista. viittaavat siihen, että mitä läheisempi ystävyysuhte on, sitä todennäköisemmin emotionaalista tukea on saatavilla. Merkityksellisiä tuen antamisen ja tuen saamisen tilanteita voi ilmetä myös täysin toisilleen vieraiden ihmisten kesken. Tähän voi johtaa tilanne, jossa jaetaan yhteinen ymmärrys vuorovaikutustilanteesta ja päädytään ”puhumaan henkeviä”.

Supporttiivista viestintää on tutkittu runsaasti, mutta läheisten ihmissuhteiden kontekstissa tutkimus näyttää olevan rajoittunut lähinnä läheisiin perhesuhteisiin ja ystävyysuhteisiin. Varsinaista tutkimusta supporttiivisesta viestinnästä laajennetuissa perhesuhteissa vaikuttaa olevan hyvin vähän. Ottaen huomioon supporttiivisen viestinnän todetut hyödyt muissa läheisissä ihmissuhteissa, tutkimuskenttää on laajennettava myös muihin perhesuhteisiin, mikä tekee tutkielmasta relevantin laajentuneen perhekäsityksen tarjoamassa kontekstissa.

4 FEMINIININEN JA MASKULIININEN PUHE

Tutkielmassa tarkastelun kohteena on vävyjen kokemus anopeiltaan saadusta supportiivisesta viestinnästä. Kontekstissa keskitytään siis miehen ja naisen väliseen vuorovaikutukseen. Tämän vuoksi onkin tärkeää tarkastella eroja miesten ja naisten vuorovaikutustapojen välillä. Viestintä muuttuu sukupuolittuneeksi, kun biologinen tai kulttuurinen sukupuoli vaikuttaa viestien lähettämiseen ja vastaanottamiseen. Sukupuolittunutta viestintää ajatellaan dynaamisena prosessina, johon vaikuttaa ennustettavuus ja vallitsevan yhteiskunnan säännöt ja normit, jotka mukautuvat kulloinkin vallalla olevaan aikaan. Sukupuolittunut viestintä on myös hyvin suhteellista, läpitunkevaa ja sidottu kontekstiin. Yhteiskunnalliset instituutiot kuten uskonnot, mainokset ja elokuvat ovat täynnä merkityksiä, jotka edistävät sukupuolittuneita asenteita. Kulttuurin kautta sukupuolittuneen viestinnän ajatellaan olevan hyvin pitkälti myös opittua. (Gamble & Gamble 2003, 21.) Voidaankin olettaa, että anopin vuorovaikutus on ajan, kasvatuksen ja kulttuurin muovaamaa. Tutkielman avulla voidaan selvittää, miten viestinnän sukupuolittuneisuus näkyy tänä päivänä vävyjen kokemassa anoppien vuorovaikutuksessa.

Myös stereotypiat ja kasvatusta vaikuttavat sukupuolten väliseen viestintään. Esimerkiksi lapset oppivat viestimään leikkimisen kautta. Poikien leikit voivat johtaa poikia viestimään puolustavasti ja dominoivasti sekä saamaan viestinnällään huomiota ja yleisöä. Tyttöjen viestintä taas pyrkii rakentamaan suhteita ja ylläpitämään niitä. Tyttöjen viestinnän ajatellaan myös sisältävän muiden tunteisiin vastaamista ja epäkriittisyyttä. (Gamble & Gamble 2003, 63-64.) Gamblen ja Gamblen (2003) määrittämä lähtökohta poikien ja tyttöjen viestinnästä on hyvin stereotyyppinen. Lähtökohta ei myöskään ota lainkaan huomioon sitä, että yksilön vuorovaikutustapa voi muuttua ja mukautua iän myötä. Jos aika, kasvatusta ja kulttuuri muovaavat vuorovaikutusta, on myös oletettavaa, että kulttuurin ja ajan muuttuessa myös yksilöiden vuorovaikutustavat muuttuvat. Seuraavassa tarkastellaan Woodin (2002) määrittämiä ominaisuuksia feminiiniselle ja maskuliiniselle puheelle.

Feminiinisessä puheessa viestinnän ajatellaan olevan tärkein tapa rakentaa ja ylläpitää suhteita muihin ihmisiin. Vuorovaikutuksessa korostuu usein omien asioiden jakaminen ja itsestä kertominen sekä myös muilta oppiminen. Feminiinisessä puheessa viestintä koetaan ikään kuin suhteen ytimenä, joka ylläpitää suhteita, tukea, ymmärtämistä ja läheisyyttä. Naisten viestinnässä keskustelu rakentuu usein moniäänisestä vuorovaikutuksesta ja tasa-arvon edistämistä pidetään tärkeänä. Feminiiniselle

puheelle ominaista on tunteista keskusteleminen, toisten tukeminen sekä vuorovaikutussuhteiden ylläpitoon liittyvä keskustelu. Feminiinisenä koettuun puheeseen liittyy myös responsiivisuus. Toisen kertomisiin reagoidaan kommentoiden, lisäkysymyksiin tai nyökkäillen. Reagointi ilmaisee muille vuorovaikutukseen osallistuville sen, että heistä välitetään ja että heidän annetaan tuntea itsensä merkityksellisiksi ja tärkeiksi. Naisten vuorovaikutukseen kuuluu myös henkilökohtaisista aiheista keskusteleminen hyvin yksityiskohtaisesti ja avoimesti. (Wood 2002,119–122.)

Maskuliinisessa puheessa puheen ajatellaan olevan kontrolloinnin väline eikä suhteen ydin, toisin kuin feminiinisessä puheessa. Maskuliiniseen keskusteluun kuuluu toisten testaaminen ja arvovalta neuvottelemisen ja puhetta käytetäänkin oman statuksen ylläpitoon tai vahvistamiseen. Statuksensa ja arvovaltansa vakiinnuttamiseksi miesten ajatellaan esittelevän tietämystään, taitojaan tai kykyjään. Heikkoutta ja haavoittuvuutta vältellään, minkä vuoksi henkilökohtaisia asioita ei paljasteta. Neuvot ovat oleellisessa osassa maskuliinisessa puheessa. Neuvot eivät kuitenkaan sisällä tunteiden käsittelyä, vaan keskittyvät instrumentaaliseen toimintaan. Maskuliininen puhe korostaa usein asioiden viimeistelemistä, mikä näkyy muun muassa ongelmien ratkaisemisena, informaation hakemisena, faktojen korostumisena. Maskuliiniselle puheelle tyypillistä on myös hallitseva ote keskusteluissa, jolloin vuorovaikutuksen toista osapuolta pyritään hallitsemaan puhumalla paljon, kovaan ääneen ja keskeyttämällä. Maskuliinisessa puheessa keskeyttäminen nähdään tapana haastaa vuorovaikutuksen toinen osapuoli saamalla puheenvuoro itselleen, kun taas feminiinisessä puheessa keskeyttäminen nähdään vastavuoroisuuden ja kiinnostuksen osoittamisen keinona. Miesten ajatellaan myös ilmaiseva itseään suoraan käyttämällä autoritaarisempaa tai voimakkaampaa kieltä. Miehet eivät myöskään ilmaise tunteitaan yhtä herkästi kuin naiset eivätkä ole yhtä responsiivisia. Maskuliinisessa puheessa sympatia voidaan nähdä alentavana, kun taas feminiinisessä puheessa sen ajatellaan olevan merkki tuesta ja tasa-arvosta. (Wood 2002,122- 124.)

Woodin (2002) tapa määritellä feminiinistä ja maskuliinista puhetta on hyvin stereotyyppinen. Onkin hyvin todennäköistä, että määritelmistä useat sopivat yhtä lailla niin miesten kuin naistenkin tapaan viestiä. On kuitenkin mahdollista, että osa yllä olevista määritelmistä pätee miesten ja naisten vuorovaikutustapoihin. Tutkielman kontekstissa voidaankin tarkastella, miten Woodin (2002) määritelmät näkyvät anoppien vuorovaikutuksessa sekä vävyjen kokemuksissa saadusta vuorovaikutuksesta. Tämän avulla voidaan tarkastella, löytyykö anoppien vuorovaikutuksesta jotain yhtäläisyyksiä, jotka tukisivat Woodin (2002) määritelmiä feminiinisestä puheesta. Määritelmien avulla voidaan myös tarkastella sitä, näkyykö maskuliininen puhe vävyjen tavoissa kertoa saadusta

supportiivisesta viestinnästä ja anopin vuorovaikutuksesta.

Suomalaisesta puhekulttuuria ja erityisesti miesten keskuudessa vallitsevaa puhekulttuuria leimaa usein stereotyyppinen ajatus suomalaisten hiljaisuudesta. Suomalaiset tuntuvat olevan itse hyvinkin tietoisia omasta puhekulttuuristaan (Wilkins & Isotalus 2009, 1–2). Stereotyyppiat voivat olla kuitenkin jossain määrin jo vanhentuneita, sillä Wilkinsin ja Isotaluksen mukaan suomalainen puhekulttuuri on muuttumassa avoimempaan suuntaan eurooppalaistumisen ja yleisen modernisaation myötä. Asioita jaetaan avoimemmin ja rohkeammin ja keskustelut ovat rikkaampia niin miesten kuin naistenkin keskuudessa. Hiljaisuus ei välttämättä siis ole enää toimiva leima kuvatta suomalaista puhekulttuuria. Suomessa valitseva yleinen ilmapiiri on myös sallivampi miehille ja heidän tunteista puhumiselle. Tutkielman kannalta onkin mielenkiintoista nähdä, miten sukupuolittuneen viestinnän piirteet näkyvät vävy-anoppisuhteessa.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset

Huono suhde appivanhempisiin voi tutkimuksen mukaan ennustaa jopa avioliiton päättymistä ja vahva korrelaatio on ilmennyt niin miniöiden kuin vävyjen suhteessa juuri anoppeihinsa (Bryant, Cogner & Meehan 2001). Tutkimukset osoittavat myös huonon miniä-anoppisuhteen ja anopin heikon supportiivisen viestinnän vaikuttavan siihen, miten miniät kokevat tullessaan hyväksytyksi perheeseen ja miten paljon he haluavat pitää yhteyttä appivanhempiinsä (Rittenour & Soliz 2009). Tutkimukset osoittavatkin appivanhempien kanssa muodostettujen suhteiden olevan hyvin merkittävä perhesuhde, jolla voi olla vaikutuksia ihmissuhteiden rakentumiseen ja kestoon. Appivanhempien kanssa muodostettuja suhteita on kuitenkin tutkittu verrattaen erittäin vähän verrattuna muihin läheisiin ihmissuhteisiin (Hosmer & Morr Serewicz 2010, 224) ja ottaen huomioon suhteiden merkittävyyden voidaan todeta, että ilmiötä on tärkeä tutkia lisää.

Aikaisempi tutkimus on keskittynyt juuri miniä-anoppisuhteisiin, eikä varsinaista tutkimusta vävy-anoppisuhteesta ole juuri lainkaan. Ottaen kuitenkin huomioon aiemman tutkimuksen osoittaman anoppisuhteen merkittävyyden on ilmiötä tärkeä tutkia lisää myös vävyjen näkökulmasta. Aiempi tutkimus on todennut anopilta saadun supportiivisen viestinnän vaikuttavan miniöiden kokemukseen perheeseen hyväksytyksi tulemisesta sekä yhteydenpidon mielekkyydestä, mitkä taas ovat tärkeässä osassa vaikuttamassa avioliiton jatkumiseen. Tämän vuoksi supportiivinen viestintä tarjoaa hyvät lähtökohdat tutkia ilmiötä myös vävyjen näkökulmasta. Tämän vuoksi tutkimusongelmaksi muodostuikin:

T: Millaisia kokemuksia vävyillä on anopilta saadusta supportiivisesta viestinnästä ja sen vaikutuksista?

Tutkimuksen tutkimuskysymykset muotoutuvat tutkimusongelmasta. Tutkielma sisältää neljä tutkimuskysymystä. Ensimmäisen tutkimuskysymyksen avulla pyritään selvittämään, millaista verbaalista supportiivista viestintää vävyt kokevat saavansa anopiltaan.

K1: Millaisia verbaalisia supportiivisia viestejä vävyt saavat anopiltaan?

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen avulla on tarkoitus erottaa kaikkia erilaisia supportiivisia viestejä, joita vävyt kokevat saavansa anopiltaan. Verbaalisen supportiivisen viestinnän muotojen tutkiminen mahdollistaa anoppien supportiivisen viestinnän antamisen tapojen määrittämistä. Verbaalinen supportiivinen viesti voi olla *henkilökeskeinen viesti*, mikä tarkoittaa viestiä, joka vahvistaa tai tunnistaa vastaanottajan tunteet ja kokemukset (Solomon & Theiss 2013, 380). Verbaaliset henkilökeskeiset viestit voidaan myös jakaa sen mukaan, miten henkilökeskeisiä ne ovat. Burleson (1994) on jakanut henkilökeskeiset viestit korkean tason, keskittason ja matalan tason henkilökeskeisiin viesteihin.

Verbaalinen supportiivinen viestintä voidaan jakaa myös *viestin sisällön* mukaan. Informatiivinen tuki sisältää neuvojen antamista ja faktojen osoittamista. Verkostotukea tarjotessa pyritään ehdottamaan mahdollisia tahoja tai henkilöitä, joilta apua voisi saada. Käytännön tuki keskittyy tarjoamaan käytännön apua. Arvonannon tuki osoittaa henkilön positiivisia ominaisuuksia, joiden avulla pyritään kasvattamaan vastaanottajan kokemusta itsestään. Emotionaalinen tuki keskittyy siihen mitä henkilö tuntee, ja pyrkii saamaan henkilön olon paremmaksi (Solomon & Theiss 2013, 382–383.) Ensimmäisen tutkimuskysymyksen tavoite on siis löytää ylläolevan jaottelun mukaisesti erilaisia supportiivisia viestejä, joita anopit käyttävät viestiessään tukea vävyilleen.

Tukea voi ilmaista myös nonverbaalisesti. Toisen tutkimuskysymyksen avulla pyritäänkin selvittää, millaista nonverbaalista supportiivista viestintää vävyt kokevat saavansa anopeiltaan.

K2: Millaisia nonverbaalisia supportiivisia viestejä vävyt saavat anopiltaan?

Toisen tutkimuskysymyksen avulla pyritään siis selvittämään nonverbaalisen supportiivisen viestinnän tyyppejä, joita anopit hyödyntävät antaessaan vävyilleen supportiivista viestintää. Verbaalisen supportiivisen viestinnän ohella nonverbaalisen supportiivisen viestinnän antamisen selvittäminen on tärkeää. Kun on tarve esimerkiksi lohduttaa toista, voi nonverbaaliset ilmaisut olla

yhtä hyödyllisiä kuin tarkoin valitut sanat. Supporttiivista viestintää voi antaa *nonverbaalisen välittömän läheisyyden* kautta, jolloin supportiivinen tuki välittyy osallisuudella ja lämmöllä fyysisen läheisyyden, lähemmäs nojautumisen, koskettamisen, silmiin katsomisen ja kasvojen ilmeiden kautta (Solomon & Theiss 2013, 379). Selvittämällä anopeilta saadun verbaalisen ja nonverbaalisen supportiivisen viestinnän muotoja voidaan määrittää, millaista supportiivista viestintää anopit antavat vävyilleen.

Supportiivisen viestinnän antaminen voi vaihdella huolien mukaan, ja esimerkiksi dramaattiset elämänmuutokset voivat vaikuttaa supportiivisen tuen määrään ja laatuun. Aina ei myöskään ole edes tarvetta saada supportiivista viestintää. Kolmannen tutkimuskysymyksen avulla pyritäänkin selvittämään vävyjen elämässä ilmenneitä huolia, kuten elämäntilanteiden muutoksia tai muita murheita, joihin vävyt kokevat saaneensa supportiivista viestintää anopiltaan. Tutkimuskysymyksen avulla voidaan myös saada tietoa siitä, millaisia huolia vävyt jakavat anopeilleen.

K3: Millaisiin huoliin vävyt ovat saaneet supportiivista viestintää anopiltaan?

Tutkimuksen avulla pyritään selvittämään myös vävyjen kokemuksia anopiltaan saadun supportiivisen viestinnän vaikutuksista. Tästä muotoutuu tutkimuksen neljäs tutkimuskysymys. Neljännen tutkimuskysymyksen avulla pyritään selvittämään sitä, miten vävyt kokevat anopiltaan saadun supportiivisen viestinnän vaikuttavan heihin ja heidän elämään, parisuhteeseen, mielipiteisiin, tunteisiin, perheidentiteetin syntyyn tai muihin henkilökohtaisiin kokemuksiin. Tämän kysymyksen avulla voidaan laajentaa tutkimuksesta saatua hyötyä kattamaan myös supportiivisen viestinnän vaikutukset. Tutkimuskysymyksen avulla voidaan määrittää, millaisia hyötyjä tai haittoja vävyt saavat anopiltaan saaduista supportiivisista viesteistä.

K4: Millaisia näkemyksiä vävyillä on anopiltaan saadun supportiivisen viestinnän vaikutuksista?

Jokaisen edellä mainitun kysymyksen avulla pyritään lisäksi hahmottamaan laajempaa kuvaa vävy – anoppisuhteesta ja siitä, millaisena vävyt kokevat suhteensa anoppeihinsa. Tämän vuoksi haastattelurunkoon on sisällytetty kysymyksiä, jotka kattavat vävyjen yleiset kokemukset suhteistaan

anoppeihinsa sekä yhteydenpitoon. Näin saadaan myös mahdollisesti vertailukelpoista aineistoa, jota voidaan pohtia suhteessa aiempaan tutkimukseen.

5.2 Tutkimuksen tieteenfilosofiset lähtökohdat

Tämä tutkimus pohjautuu ontologialtaan fenomenologis–hermeneuttiseen tutkimusperinteeseen. Fenomenologis-hermeneuttisessa tutkimusperinteessä keskiössä on ihminen, joka toimii tutkimuksessa niin tutkijana kuin tutkimuksen kohteena (Varto 1992). Tässä tutkimuksessa tutkijana toimii tutkielman tekijä, joka tutkii vävyjä ja heidän kokemuksiaan. Ihmisen ollessa itse tutkijana sekä tutkimuksen kohteena tutkimuksen taustalla olevia filosofisia kysymyksiä fenomenologisen filosofian mukaan ovat ihmiskäsitys ja tiedonkäsitys. Ihmiskäsityksen pohjalta pyritään huomioimaan se, millainen ihminen on tutkimuskohteena ja tiedonkäsityksen pohjalta taas se, millaista ihmisestä saatu tieto on ja miten inhimillistä tietoa voidaan saada. Kokemus, yhteisöllisyys ja merkitys nousevat tutkimuksen tekemisen keskeisiksi käsitteiksi niin hermeneuttisessa kuin fenomenologisessa ihmiskäsityksessä. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 34.) Nämä nousevat myös tässä tutkimuksessa keskiöön, kun tutkimuksen kohteena on vävyjen kokemukset, jotka he kertovat itse luomalla niille omat merkitykset.

Fenomenologiseen tutkimusperinteeseen pohjautuvassa tutkimuksessa tutkimus voidaan määritellä tarkemmin inhimillisen kokemuksen tutkimiseksi. Kokemus rakentuu yksilön sille antamien merkitysten mukaan, sillä tutkimusperinteen mukaan ihmisen suhde maailmaan on intentionaalinen ja täten kaikista ilmiöistä löytyy yksilön kannalta erilaisia merkityksiä. Merkitysteorian perusta on oletuksessa, jonka mukaan tietoisuus ja tarkoituksenmukaisuus suuntaavat ihmisten suhdetta todellisuuteen, joka on täynnä merkityksiä. Merkitysteorian mukaan yhteisöllisyys on vahva osa yksilöiden elämää, ja yhteisö määrittää ja synnyttää merkitykset, joiden kautta yksilö kokee todellisuutensa. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 34.) Fenomenologinen tutkimusperinne sopii tutkimukseen, jossa tutkitaan vävyjen kokemuksia anopeiltaan saadusta supportiivisesta viestinnästä. Vävyjen kokemukset pohjautuvat siihen, millaisia merkityksiä he ovat antaneet supportiiviselle viestinnälle. Merkitykset kumpuavat kulttuurista ja kasvatuksesta, jolloin fenomenologinen tutkimusperinne sopii tutkielman kontekstiin.

Tulkinnan tarve tuo fenomenologisen tutkimuksen rinnalle hermeneuttisen ulottuvuuden. Hermeneutiikka käsitetään usein yleisesti ymmärtämisen ja tulkinnan teoriaksi, jossa pyritään tulkintojen säännönmukaistamiseen, jolloin tulkintoja voitaisiin määritellä niiden oikeudellisuuden perusteella oikeiksi ja vääriksi. Tämä vaatii merkitysten oivaltamista, mikä luokin perustan hermeneuttiselle ymmärtämiselle. Fenomenologia-hermeneuttinen tutkimusperinne pyrkii taas siihen, että tutkittava ilmiö pystyttäisiin käsitteellistämään. Tällöin samalla käsitteellistetään kokemuksen merkitys, jolloin tehdään joku jo tunnettu asia tiedetyksi. (Tuomi & Sarajärvi 2003, 35.) Fenomenologis-hermeneuttinen lähestymistapa sopii hyvin tutkimukseen, jossa halutaan selvittää ja tuoda näkyväksi tottumuksen häivyttämät jo itsestään selvät kokemukset tai kokemukset, jotka on koettu, mutta joita ei ole tietoisesti ajateltu. Tässä tutkimuksessa pyritään selvittämään vävyjen kokemuksia heidän anopeiltaan saadusta supportiivisesta viestinnästä. Tutkimusperinne toimiikin hyvin kontekstissa, jossa keskitytään kokemukseen, joka mahdollisesti vaikuttaa elämään jollain tasolla, mutta jota ei välttämättä tietoisesti ajattele.

5.3 Tutkimusmenetelmä

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää vävyjen kokemuksia anopilta saadusta supportiivisesta viestinnästä. Tutkimus perustuu fenomenologis-hermeneuttiseen tutkimusperinteeseen, sillä siinä pyritään selvittämään ja tuomaan tutkimuksen ja tietoisuuden piiriin jo koettu asia, mitä ei välttämättä ole tietoisesti ajateltu. Kokemusten tutkimiseen sopii laadullinen tutkimusmenetelmä, sillä laadullisen tutkimuksen avulla pyritään tutkimaan elämää hyvin monimuotoisesti ja tutkimukseen sisällytetään ajatus siitä, että todellisuus on moninainen ja kokonaisvaltainen. (Sarajärvi & Tuomi 22). Laadullinen tutkimus kuuluu empiiriseen tutkimustyyppiin, jolle ominaista on se, että havaintoaineistoa tarkastellaan empiirisen analyysin tavoin (Sarajärvi & Tuomi 2002, 21). Laadullisessa tutkimuksessa tutkimusaineistoon suhtaudutaan joustavasti ja sitä pidetään ainutlaatuisena (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 1997, 165).

Tutkimuksen laadullisena tutkimusmenetelmänä toimii haastattelu. Koska aineiston kannalta pyritään monipuoliseen aineistoon, jotta tutkimuksen aiheesta saadaan mahdollisimman moninainen ja kokonaisvaltainen kuva. Yleisesti katsoen haastattelun etu on ennen kaikkea sen joustavuudessa. Haastattelututkimuksen avulla haastattelijan on mahdollista ottaa selvää haastateltavan mielipide ja näkemys tapahtumasta tai ilmiöstä, mutta myös heidän ajatuksensa, arvonsa, tuntemuksensa ja

näkökulmansa yleisemmällä tasolla (Hammond & Wellington 2013, 91). Tämän vuoksi haastattelu sopii aineistonkeruumenetelmäksi, sillä kyseessä on selvittää vävyjen kokemukset ilmiöstä – anopin supportiivisesta viestinnästä vuorovaikutussuhteessa. Haastattelututkimuksen avulla pääsee haastateltavan pintaa syvemmälle, jolloin haastateltava pystyy näkemään tapahtuman tai kontekstin tutkittavan näkökulmasta; haastattelut ovat vuorovaikutuksellisia tutkimusmenetelmiä, jotka mahdollistavat haastattelun aikana tehdyt mahdolliset selvennykset ja odottamattomien teemojen tarkennukset haastattelun lomassa (Hammond & Wellington 2013, 91). Haastattelun etu on myös siinä, että tutkija voi itse vaikuttaa tutkimukseen osallistuvien valintaan valitsemalla sellaiset henkilöt, joille tutkittava ilmiö on tuttu, tai joilla on tutkittavasta ilmiöstä kokemusta (Tuomi & Sarajärvi 2002, 76). Tähän tutkimukseen on tarkoituksenmukaisesti valittu kohderyhmään soveltuvia vävyjä, joilla on kokemusta heidän anopeiltaan saadusta supportiivisesta viestinnästä.

Tutkimuksen tiedonkeruumenetelmänä toimii yksilöhaastattelut, sillä niissä koettiin olevan helpompi puhua omista henkilökohtaisista kokemuksista kuin pari- tai ryhmähaastatteluissa. Anopilta saadun supportiivisen viestinnän ohella haastatteluissa käsitellään myös huolia, joita vävyt jakavat anopeilleen. Huolia ei oltu etu käteen määritelty, joten tämänkin vuoksi yksilöhaastattelu toimii helpompana kanavana kertoa avoimesti ja vapaasti omista huolistaan ja kokemuksistaan.

Koska tarkoituksena on tutkia vävyjen omakohtaisia kuvauksia, tunteuksia ja kokemuksia anopilta saadusta supportiivisesta viestinnästä ja sen vaikutuksista, toimii sopivana aineistonkeruumenetelmänä teemahaastattelu. Hirsjärven ja Hurmeen (2000, 48) mukaan teemahaastattelussa tärkeässä osassa ovat merkitykset, joita haastateltavat antavat asioille, ilmiöille ja omille tulkinnoilleen. Myös vuorovaikutus on heidän mukaansa keskeisessä asemassa, sillä merkitykset syntyvät vuorovaikutuksessa. Tämän tutkimuksen huomio on erityisesti vävyjen ja anoppien välisessä suhteessa ja siinä ilmenevässä vuorovaikutuksessa. Puheviestinnällisestä näkökulmasta huomionarvoista on myös haastateltavan ja haastattelijan välinen vuorovaikutus ja sen onnistuminen haastattelun aikana.

Teemahaastattelu voidaan määritellä puolistrukturoiduksi haastatteluksi, jolla on hyvin paljon yhteistä syvähaastattelua haastattelun avoimuuden vuoksi. Puolistrukturoidun haastattelun kysymykset ovat samat kaikille haastatteluun osallistuville. Haastatteluissa haastateltavat vastaavat kysymyksiin omin sanoin, sillä vastauksissa ei käytetä valmiita vastausvaihtoehtoja (Eskola &

Suoranta 1998, 87). Etukäteen valitut teemat toimivat teemahaastattelun perustana. Teemahaastattelun avulla teemoihin pyritään löytää vastauksia tavoitteiden, tutkimustehtävän tai ongelmanasettelun mukaisesti. (Sarajärvi & Tuomi 2002, 77). Tutkielmassa teemat määrittävät tutkimuskysymysten tarjoamien viitekehysten mukaan. Metodologisesti teemahaastattelussa esiin nousevat ihmisten tulkinnat, heidän asioille antamansa merkitykset sekä vuorovaikutuksen rooli merkitysten synnyssä (Hirsjärvi & Hurme 2001, 48). Teemahaastattelua voidaankin käyttää aineistonkeruuseen sellaisissa tilanteissa, joissa halutaan antaa tutkimuksen kohteelle mahdollisuus kertoa vapaasti omista kokemuksistaan (Hirsjärvi & Hurme 2001, 35).

5.4 Haastateltavat ja aineiston keruu

Tutkielman haastateltavien valinnassa käytettiin Freyn ym. (2000, 275) mainitsemaa kriteerivalintaa, jossa haastateltavat valitaan tietystä ympäristöstä tietyillä kriteereillä. Tässä tutkielmassa kriteerit muodostuivat vävyjen iän sekä olemassa olevan vävy-anoppisuhteen myötä. Ensimmäisen avioliiton solmimisikä vuonna 2016 oli Suomessa 33,7 vuotta (Tilastokeskus 20.4.2017). Kontulan (2008) mukaan kuitenkin noin 40 prosenttia alle 35-vuotiaista miehistä elää avoliitossa. Ennen avioitumista solmittavan avoliiton voi tulkita kertovan ihmisen halusta panostaa syvempään tietoon ja kokemukseen kumppanistaan, kun taas avioliitto ilman edeltävää avoliittoa voi lisätä huonon avioliiton riskiä (Kontula 2013, 38). Erillissuhteet taas ovat erityisessä suosiossa Kontulan (2008) mukaan seurustelusuhteissa alle 25-vuotiailla. Erillissuhteella tarkoitetaan parisuhdetta, jossa asutaan eri osoitteissa. Tutkielmassa oli kuitenkin tarkoitus tutkia vävyjä, jotka ovat tietoisesti sitoutuneet parisuhteeseen panostaakseen siihen ja kumppaniinsa. Tämän vuoksi tutkittavat vävyt rajattiin 25–35-vuotiaiksi avo- tai avioliitossa kumppaninsa kanssa eläviksi miehiksi.

Tutkimuksen rajaamisen ja aineiston keräämisen vuoksi vävyjen kriteerinä oli, että heillä on olemassa oleva vävy-anoppisuhte kumppaninsa äidin kanssa. Tällä tavalla voitiin varmistaa, että haastatelluilla vävyillä on kokemuksia vuorovaikutussuhteesta anopin kanssa. Anopin tuli muodostaa oman lapsensa kanssa syntyperäisen perhemääritelmän mukainen perhe, jolloin anoppi voidaan myös lain mukaan määrittää miehen anopiksi. Tällöin tutkimuksen kontekstina oleva perhesuhde pysyi selkeästi rajattuna juuri vävy-anoppisuhteeksi. Muita rajauksia osapuolten perhesuhteisiin ei ollut, sillä perhemuodot ovat muuttuneet yhä monipuolisemmiksi (Flora & Segrin 2005, 7), eikä niiden rajaamisella ollut tutkimuksen kannalta merkitystä.

Kaikki haastattelut suoritettiin tammi–helmikuussa 2018. Ennen virallisia tutkimushaastatteluja tehtiin kaksi esihaastattelua, joihin osallistui kaksi vävyä. Esihaastattelujen jälkeen teemahaastattelurunkoa täsmennettiin ja kysymysten järjestystä muokattiin, minkä jälkeen ryhdyttiin tekemään virallisia haastatteluja. Aineisto kerättiin tutkielman kohderyhmään kuuluvilta 25–35-vuotiailta miehiltä, jotka elävät avo- tai avioliitossa kumppaninsa kanssa, ja joilla on olemassa oleva vuorovaikutussuhde anoppiinsa. Haastateltavien valinnassa huomioitiin se, ettei tutkija tuntenut haastateltavia entuudestaan. Tällä tavoin voitiin varmistaa se, ettei tutkijan omat ennakkokäsitykset tai tutkijan ja haastateltavan välinen ihmissuhde vaikuta tutkimuksen aineistoon. Tutkimukseen osallistuu 10 haastateltavaa vävyä. Haastatelluista vävyistä nuorin oli 25-vuotias ja vanhin 33-vuotias. Haastateltujen vävyjen keski-ikä oli 28 vuotta. Vävyistä kahdeksan eli kumppaninsa kanssa avoliitossa ja kaksi avioliitossa.

Kaikki haastattelut toteutettiin puhelimen välityksellä. Haastateltavat asuivat laajasti eri puolilla Suomea, minkä vuoksi puhelinhaastattelu valittiin aineistonkeruumenetelmäksi. Haastattelujen pituudet vaihtelivat 25 minuutista 40 minuuttiin. Keskimäärin haastattelut kestivät noin 30 minuuttia. Yhteensä aineistoa kertyi noin 5 tuntia 34 minuuttia. Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina ja haastattelut nauhoitettiin ja tallennettiin haastattelijan puhelimeen. Haastattelujen nauhoittamisen avulla haastatteluvuorovaikutuksen etenemistä voidaan tarkastella ja arvioida myös jälkikäteen. Kuuntelemalla haastatteluja uudelleen voidaan saada esiin täysin uusia näkökulmia ja sävyjä, jotka saattoivat jäädä huomiotta haastattelua tehtäessä (Ruusuvuori & Tiittula 2005, 14–15).

5.5 Aineiston analysointi

Tutkielmassa käytettiin analyysimenetelmänä laadullista sisällönanalyysia. Sisällönanalyysi on yksittäinen analysointimetodi, mutta se tarjoaa myös väljän teoreettisen kehyksen, joka voidaan yhdistää erilaisiin analyysikonaisuuksiin. Sisällönanalyysiä hyödyntämällä voidaankin tämän ansiosta tehdä tutkimusta hyvin monipuolisesti. Sisällönanalyysi toimii perustana hyvin monissa laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmissä silloin, kun sisällönanalyysillä tarkoitetaan nähtyjen, kuultujen tai kirjoitettujen sisältöjen analyysiä. (Sarajärvi & Tuomi 2003, 93.) Tutkimusmenetelmänä laadullinen sisällönanalyysi on perusteltu, kun aineistosta, tekstistä ja kuvasta, etsitään teemoja, tyyppisiä sekä eri elementtejä tulkitsemalla. Tutkimuksessa tulkinta perustuu tutkijan omaan,

henkilökohtaiseen tulkintaan, jolloin tutkijan asema korostuu tutkimuksen tekemisessä (Eskola & Suoranta 1998). Tässä tutkimuksessa laadullinen sisällönanalyysi toimi hyvin yksittäisenä metodina. Tarkemmin metodina toimii teoriaohjaava sisällönanalyysi.

Tutkimusta tehdessä ajatuksia syntyi jo haastatteluvaiheessa. Tämä on Hirsjärven ja Hurmeen (2009, 136) mukaan tyypillistä laadullisen aineiston analyysissä. Tutkijan tehdessä haastatteluja, voi hän heidän mukaansa tehdä ilmiöstä havaintoja esimerkiksi toistuvuuden ja erityistapausten perusteella. Kaikki nauhoitetut haastattelut litteroitiin kokonaisuudessaan. Puhtaaksikirjoitus ei kuitenkaan ollut täysin sanatarkkaa, vaan esimerkiksi turhaksi tulkittuja täytesanoja jätettiin kirjaamatta. Litterointivaiheessa prosessi jatkui muistiinpanojen teon muodossa. Myös valmiista litteroiduista teksteistä tehtiin ensimmäisellä lukukerralla muistiinpanoja.

Miles ja Haberman (1994) ovat määrittäneet aineistolähtöisen laadullisen aineiston analyysin kolmivaiheiseksi prosessiksi, johon kuuluu 1) aineiston pelkistäminen, 2) aineiston ryhmittely ja 3) aineiston abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luominen (Sarajärvi & Tuomi 2003, 110). Teoriaohjaava sisällönanalyysi noudattaa samaa etenemistapaa, mutta aineiston abstrahoinnissa empiirinen aineisto liitetään teoreettisiin käsitteisiin. Aineiston pelkistämässä analysoitavana aineistona toimi litteroitu haastatteluaineisto, joka pelkistettiin siten, että aineistosta karsittiin kaikki epäolennainen pois. Aineiston pelkistäminen voi tapahtua joko tiivistämällä informaatiota tai pilkkomalla sitä osiin. Tällöin tutkimustehtävä ohjaa aineiston pelkistämistä. Tutkimustehtävän mukaan aineisto voidaan pelkistää koodaamalla tai litteroimalla aineistosta ne ilmaukset, jotka ovat tutkimustehtävän kannalta oleellisia (Sarajärvi & Tuomi 2003, 111–112). Tässä tapauksessa auki kirjoitetusta aineistosta etsittiin tutkimuskysymyksillä niitä kuvaavia ilmaisuja, jotka ryhmiteltiin omiin kategorioihinsa.

Ennen analyysin aloittamista määriteltiin analyysiyksikkö. Tutkimustehtävä ja aineiston laatu ohjaavat analyysiyksikön määrittämistä (Cavanagh 1997). Tässä tapauksessa analyysiyksikkönä toimi ajatuskokonaisuus, joka voi olla joko osa lausetta, kokonainen lause tai sisältää useita lauseita. Haastattelusta saatu materiaali on parhaiten jaoteltavissa ajatuskokonaisuuksiin, jotka voidaan ryhmitellä. Aineiston ryhmittelyssä aineistosta koodatut alkuperäisilmaisut käytiin tarkasti läpi, ja etsittiin käsitteitä, jotka kuvaavat eroavaisuuksia ja/tai samankaltaisuuksia. Koodauksen avulla löydetty käsitteet ryhmiteltiin ja sekä nimettiin käsitteellä, joka kuvastaa luokan sisältöä.

Luokittelussa tavoitellaan aineiston tiivistymistä kun yksittäiset tekijät sijoitetaan yleismaallisempiin käsitteisiin. (Sarajärvi & Tuomi 2003, 112–113.) Ryhmittelyssä tavoitteena on luoda perusta tutkimuksen perusrakenteelle. Ryhmittelyn avulla saadaan myös tutkittavaa ilmiötä luonnehtivia kuvauksia (Cavanagh 1997).

Ryhmittelyn jälkeen aineisto abstrahoitettiin, jolloin tutkimuksen kannalta merkittävä tieto liitetään aiemman tutkimuksen aineiston teoreettisiin käsitteisiin. Aineiston ryhmittelyn katsotaan olevan jo osa abstrahointiprosessia (Sarajärvi & Tuomi 2003, 114). Abstrahoinnissa käytettiin supporttiivisen viestinnän termejä ja pyrittiin löytämään yhteyksiä aineiston ja teoreettisten käsitteiden välillä siten, että ne voitiin liittää selkeiksi aihekokonaisuuksiksi ja täten vastata tutkimuskysymyksiin 1 ja 2. Tutkimuskysymysten 3 ja 4 kohdalla hyödynnettiin aineistopohjaiseen sisällönanalyysiin kuuluvaa tapaa abstrahoida aineistoa. Tutkimuskysymykset 3 ja 4 eivät varsinaisesti nojaa aiempaan tutkimukseen, vaan pyrkivät kuvaamaan vävyjen yleisiä kokemuksia. Tällöin abstrahoinnin toteutuksessa toimi paremmin aineistolähtöisen sisällönanalyysin abstrahointi, jolloin teoreettisia käsitteitä muodostettiin aineistosta valitun tiedon perusteella itse (Sarajärvi & Tuomi 2003, 114). Aineiston abstrahointi jatkuu yhdistämällä luokituksia aineiston sisällön ehdoilla mahdollisimman kauan (Cavanagh 1997), jolloin saadaan myös vastaus tutkimustehävään. Abstrahoinnin avulla tutkimuksessa voitiin määrittää erilaiset vävyjen huolenaiheet sekä myös supporttiivisen viestinnän vaikutukset, sillä näille ei ollut aiemmin määriteltyä teoreettista viitekehystä.

Aineiston analyysissä on käytetty laadullisen sisällönanalyysin mukaisesti teemoittelua, tyypittelyä sekä luokittelua. Teemoittelun avulla painottuu, mitä kustakin teemasta on sanottu. Teemoittelussa pyritään pilkkomaan laadullinen aineisto ja ryhmittelemään se erilaisten aihepiirien mukaisesti. Tällä tavalla on mahdollista vertailla tiettyjen teemojen esiintymistä aineiston pohjalta. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 93.) Teemoittelun avulla aineistosta on löydettävissä teemahaastattelun eri teemat, joiden avulla haastattelujen vastaukset voidaan ryhmitellä eri tutkimuskysymysten mukaan. Näin ollen teemoittelu auttaa hahmottamaan aineistoa ja edistää sen analysointia. Tyypittelyssä taas aineisto ryhmitellään määritetyiksi tyypeiksi. Tyypittelyn ideana on tiivistää joukko tiettyä teemaa koskevia näkemyksiä yhdeksi yleistykseksi. (Sarajärvi & Tuomi 2009, 93.) Tutkielmassa tyypittely on perusteltua, sillä sen avulla voidaan osoittaa tarkemmin supporttiivisen viestinnän tyyppisiä ja tyyppiesimerkkejä supporttiivisen viestinnän saamisen tilanteista, jolloin on löydettävissä vastaukset kolmeen ensimmäiseen tutkimuskysymykseen.

Luokittelun avulla aineisto järjestetään yksinkertaisesti taulukoiden muotoon. Luokittelua pidetään kvantitatiivisena analyysinä sisällön teemoin (Sarajärvi & Tuomi 2009, 93). Luokittelun kvantitatiivinen luonne perustelee sen hyödyllisyyden tutkielman kannalta, jolloin aineistosta kerätyt havainnot, tyypittelyt ja teemoittelut voidaan ilmaista selkeästi taulukon muodossa ja täten selkeyttää lopullisten tulosten ja johtopäätösten muodostamista. Analyysin suhteen luokittelua käytettiin erityisesti supportiivisen viestinnän eri tyyppien luokittelussa sekä huolenaiheiden luokittelussa.

5.6 Tutkimuksen eettiset kysymykset

Tutkimuksen eettisiä kysymyksiä on syytä selvittää erityisesti tutkimuksissa, joissa käsitellään ihmisten henkilökohtaisia tai heille arkaluontoisia asioita.

Tutkimuksen eettisissä pohdinnassa on tärkeää tarkastella tehtyä tutkimusta tiedon käytön ja sen hankinnan näkökulmasta (Eskola & Suoranta 1998). Tiedon hankinnan suhteen keskityttiin vapaaehtoisuuteen. Haastatellut vävyt hakeutuivat haastateltaviksi täysin vapaaehtoisesti tietäen tutkimuksen aiheen ja tavoitteet. Voidaankin olettaa, että haastatellut vävyt olivat halukkaita kertomaan tutkimusongelmaan liittyvistä kokemuksistaan avoimesti, vaikka aihe saattaa joillekin tuntua arkaluontoiselta. Tilannekohtaiset ja kulttuuriset tekijät voivat vaikuttaa siihen, mikä yksilöistä tuntuu arkaluontoiselta ja mikä ei. Tämän vuoksi aiheen määrittely ja sen arkaluonteisuus kannattaakin joissain tapauksissa jättää tutkimuksen kohteena olevalle. Suhtautuminen voi vaihdella suuresti jopa saman ryhmän sisällä ja tutkijan ja tutkittavan välillä (Kuula 2006, 136).

Kaikki haastateltavat olivat itse yhteydessä tutkimuksen tekijään kuullessaan tuttavaltaan tutkimuksesta ja olivat vapaaehtoisesti halukkaita kertomaan vävy-anoppisuhteestaan ja siinä esiintyvistä supportiivisesta viestinnästä. Haastattelijat kertoivat motiiveikseen sen, että tutkimusaihe oli jotain sellaista, mitä he eivät olleet aiemmin kohdanneet, ja sen vuoksi tutkimukseen osallistuminen tuntui heistä mielenkiintoiselta. Haastateltavat kertoivat myös pitävänsä aiheita tärkeinä ja sellaisena, josta ei puhuta juuri lainkaan, minkä vuoksi tutkimuksen tekeminen aiheesta on tärkeää. Tutkimukseen osallistuminen voidaankin kokea mielekkääksi tavaksi edistää tärkeäksi tai kiinnostavaksi koetun aiheen tutkimusta (Kuula 2006, 107). Asiasta puhumista helpotti myös todennäköisesti se, että haastateltavat pääsivät avautumaan aiheesta nimettömästi ja

luottamuksellisesti heille itselleen vieraalle tutkijalle.

Myös tietoja julkaistessa tulee huolehtia haastateltujen anonymiteettisuojasta sekä luottamuksellisuuden säilymisestä. Anonymiteetti luvattiin haastatelluille jo tutkimuksen aineistonkeruuvaiheessa, jolloin tästä on syytä huolehtia myös tulosten julkaisemisen yhteydessä. Tämä varmistettiin siten, ettei haastattelujen taustatietoihin kerätty haastateltavista muita tietoja kuin ikä, parisuhteen kesto, parisuhteen muoto (avo-/avioliitto) sekä kumppanin sukupuoli. Tutkimuksen tuloksia ja sitaatteja kirjatessa haastatelluista käytettiin lyhenteitä H1...H10. Mikäli sitaatit sisälsivät kumppanin tai anopin nimiä, ne korvattiin käyttämällä termejä ”kumppani” ja ”anoppi”.

Arkaluonteisia aiheita käsittelevän tutkijan tulee selvittää, ovatko tiedot tarpeellisia ja niin arvokkaita, että niiden takia kannattaa puuttua ihmisen yksityisyyteen (Eskola & Suoranta 1998, 56). Tätä kysymystä pohdittiin siinä vaiheessa, kun haastatteluissa ilmeni huolia, joita vävyt ovat jakaneet anopeilleen. Jotkut huolista olivat hyvin henkilökohtaisia ja vakavia sekä niin yksityiskohtaisesti kerrottuja, että niiden käyttämistä sitaatteina tutkielman tulosten esittelyssä vältettiin.

Eettisiin kysymyksiin liittyvät kiinteästi myös tavat, joilla tietoa käsitellään. Luottamuksellisuus ja anonymiteetti ovat kaksi keskeistä tiedon käsittelyn käsitettä (Eskola & Suoranta 1998, 57). Ruusuvooren ja Tiittulan (2005, 17) mukaan luottamuksellisuus tarkoittaa esimerkiksi sitä, että tutkijan tulee kertoa tutkittavilleen totuudenmukaisesti tutkimuksen tarkoitus, käsiteltävä ja säilytettävä saatuja tietoja luottamuksellisesti ja suojeltava haastateltavien anonymiteettia, kun hän kirjoittaa tutkimusraporttia. Nimettömyydestä sekä luottamuksellisuudesta huolehdittiin haastatteluja tehdessä varmistamalla, ettei muita ihmisiä ole paikalla niin haastateltavan kuin tutkijankaan ympäristössä. Aineiston suhteen luottamuksellisuudesta ja nimettömyydestä huolehdittiin säilyttämällä aineistoa asianmukaisesti. Haastateltaville selvitettiin myös tutkimuksen tavoite ja tarkoitus sekä luottamuksen varmistamisen toimet ennen haastattelua, jolloin haastateltava saattoi vielä perääntyä haastattelusta niin halutessaan. Tämän lisäksi haastateltaville kerrottiin etukäteen myös haastattelun nauhoittamisesta ja pyydettiin nauhoitusta varten suostumus. Kaikki haastateltavat suostuivat haastattelun nauhoittamiseen. Haastateltaville kerrottiin myös, että haastattelun voi myös jättää kesken ja myös jälkikäteen kieltää aineiston käyttämisen.

6 TULOKSET

Tämän tutkielman tutkimusongelman tarkoituksena oli selvittää, millaisia kokemuksia vävyillä on anopilta saadusta supportiivisesta viestinnästä. Tarkemmin tutkimuskysymyksissä haluttiin selvittää, millaista verbaalista ja nonverbaalista supportiivista viestintää vävyt saavat anopeiltaan, millaisiin huoliin he saavat anopilta supportiivista viestintää ja miten vävyjen mielestä anopilta saatu supportiivinen viestintä vaikuttaa heihin ja heidän elämiinsä. Tässä luvussa tarkastellaan aineistosta saatuja tuloksia etenemällä tutkimuskysymysten määrittämässä järjestyksessä. Aluksi luvussa tarkastellaan kuitenkin yleisesti vävyjen kokemuksia heidän suhtautumisesta anoppeihinsa sekä kokemuksia vävyjen ja anoppien välisestä yhteydenpidosta. Vuorovaikutus syntyy ihmissuhteessa, minkä vuoksi on tärkeää ymmärtää vävy-anoppisuhdetta myös yleisellä suhteen tasolla.

6.1 Vävy-anoppisuhde ja yhteydenpito

Kaikki vävyt kuvasivat suhdettaan anoppiinsa hyväksi. Kaikki vävyt olivat myös tyytyväisiä heidän väleihinsä anopin kanssa. Vävyt kuvasivat anoppejaan ja suhdettaan heihin hyvin myönteisesti käyttämällä positiivisia adjektiiveja:

H4: No meil on tosi hyvät välit ja hän käyttäytyy hyvin lämpimästi mua kohtaan ja on niinku ottanu mut tavallaan mukaan siihen niitten perheen juttuun ja (...). Oikein hyvät välit on eikä oo mitään pahaa sanottavaa.

Muita positiivisia adjektiiveja, joita aineistossa ilmeni vävyjen kuvatessa suhdettaan anoppiinsa, oli muun muassa *hyvä luottamus, huomaavainen, ystävällinen, kiinnostunut, mukava, kannustava, avoin, huolehtivainen, läheinen ja nauravainen*. Negatiivisia adjektiiveja ei esiintynyt aineistossa lainkaan, kun vävyt kuvasivat suhteitaan anoppeihinsa. Osa vävyistä kuvasi kuitenkin suhdettaan anoppiinsa prosessinomaisena suhteena, joka on muuttunut ajan myötä paremmaksi:

H7: Vuosien varrella tietysti kun on niinku oltu enempi tekemisissä, ja etenki lasten myötä, nii se on kyl parantunu. Et ei ehkä ennen lapsia ollu nii läheistä se oleminen, mut nyt kun ollaan enempi yhteydessä

ja ne hoitaa lapsia ja tällee, nii kyl siinä ihan eri tavalla on päässy niinku sellaselle tavallaan syvemmälle tasolle.

Näissäkin tapauksissa vävyt olivat hyvin tyytyväisiä suhteen nykytilaan ja perustelivat suhteen muuttumista ajan kulumisella ja tiivistyneellä yhteydenpidolla, jolloin tutustuminen on ollut helpompaa.

Kaikki vävyt kertoivat, että heidän anoppinsa hyväksyy heidät osaksi perhettä. Tämä näkyy vävyjen mukaan anopin vuorovaikutuksessa ja siinä, miten hän käyttäytyy heitä kohtaan. Erityisesti vävyt mainitsivat, että anopit ovat hyvin kiinnostuneita heistä ja heidän elämistään ja osoittavat tämän kysymällä heiltä paljon kysymyksiä. Vävyt kertoivat myös, että kanssakäyminen anoppien kanssa on hyvin perhemäistä ja rentoa, ja että anoppien kanssa voi keskustella lähestulkoon mistä vaan:

H4: No siis se käyttäytyy hyvin sillee niinku mukavana ja lämpimänä ihmisenä. (...) Se ei tunnu ikinä mitenkään väkinäiseltä, kun me jutellaan tai tota ollaan mitenkään tekemisissä. Et tullaan toimeen tosi hyvin ja on sellanen lämmin olo aina ku ollaan niinku tekemisissä, sellanen et kuuluu ite niinku siihen porukkaan ja voi olla ihan oma ittensä.

Vävyt kertoivat myös, että anopit osoittavat hyväksyntänsä hymyilemällä ja olemalla selvästi iloisia aina kun he tapaavat. Yksi vävyistä koki anopin hyväksyvän hänet perheeseen, mutta koki kuitenkin täyden hyväksynnän olevan edelleen käynnissä olevan prosessi:

H6: Vähintäänki sanotaan näin, et jos se on prosessi, nii se on edelleen käynnissä. Et ei oo ainakaa sellasta tilannetta et ois jotenki hyljeksitty tai ei olis hyväksytty, et ehkä se on niinku, puhutaan ehkä asteittaisesta hyväksynnästä. Et onko nyt vielä täysiasteinen jäsen, et siinä vois in sanoo et ehkä mä en vielä ihan täysiasteinen perheenjäsen ole, mut asteikolla vaik kahdeksan, neljästä kymmeneen.

Tämä näkyi vävyn mukaan siinä, että avoimuudesta huolimatta joitain perheen asioita ei tästä huolimatta ole vielä hänen kanssaan jaettu, ainakaan anopin toimesta.

Yhteydenpito anopin kanssa tapahtuu suurimmaksi osaksi silloin, kun nähdään kasvotusten.

Kasvotusten tapaamiset tapahtuvat pääasiassa silloin, kun vävy menee kumppaninsa kanssa vierailemaan anopin luona. Harvinaisempaa on se, että anoppi tulee vierailemaan vävyn ja tämän kumppanin luona, ja tästä mainitsikin vain kaksi vävyä. Tapaamisten yleisyydessä ilmeni huomattava ero sen suhteen, millaisen välimatkan päässä vävy ja anoppi asuvat toisistaan. Yli sadan kilometrin päässä anopistaan asuvat vävyt kertoivat yhteydenpitoa tapahtuvan noin 3–6 kertaa vuodessa, kun taas lähempänä anoppiaan asuvat vävyt tapaavat anoppiaan keskimäärin 1–5 kertaa kuukaudessa. Huomattava ero esiintyi myös sen suhteen, onko vävyllä ja tämän kumppanilla lapsia. Vastaajista kahdella oli lapsia ja he kertoivat näkevänsä anoppejaan kaikista useimmin, keskimäärin 3–5 kertaa kuukaudessa. Tästä voidaan päätellä, että lapset vahvistavat vävy-anoppisuhdetta entisestään lisäämällä anopin ja vävyn välistä yhteydenpitoa.

Vävyt eivät oma-aloitteisesti itse pidä yhteyttä anoppeihinsa, vaan yhteydenpito ja tapaamisista sopiminen tapahtuu pääsääntöisesti kumppaneiden kautta:

H1: Oikeestaan tyttöystävän kautta yleensä näinä päivinä. Että ei oikeestaan muuta. Että tyttöystävä sopii millo mennä sinne käymään ja millo nähdä ja sit mä meen vaan vähän niinku sinä mukana. Et en kyl ite mitenkää sovi mitää millo nähdä tai muuta sellasta. Et nähdä oikeestaa sillo millo toi tyttöystävä päättää.

Kaikki vävyt olivat hyvin tyytyväisiä tapaamisten yleisyyteen eivätkä kokeneet tarvetta nähdä anoppiaan kasvokkain useammin mitä ilmoittivat. Yksi vastaajista mainitsikin, että ”anopin luona on kiva käydä, mutta ei liian usein” (H1). Toinen vastaaja kertoi, ettei aina mene kumppaninsa mukaan tapaamaan appivanhempiaan:

H8: Et kyl toi vaimo näkee enempi mut en aina sit mee mukaa tai osallistu et teen sillä aikaa sit jotai omia juttuja. Et sen kerran kuukaudessa pystyy näkee kyl hyvin sillee ettei se oo niinku itelle sit liikaa.

Muina yhteydenpitokeinoina vävyjen ja anoppien välillä toimivat puhelut sekä WhatsApp. Vävyt näyttävät jakautuvan sen suhteen, puhuvatko he anoppiensa kanssa puhelimesta. Puolet vävyistä kertoi, että saattavat joskus puhua anoppiensa kanssa puhelimesta. Useimmiten yhteyden ylläpito puhelujen välityksellä tapahtuu anopin aloituksesta, eivätkä vävyt juuri soita itse anopeilleen, ellei

heillä ole jotain kiireistä asiaa. Vävyt, joilla on lapsia, kokivat puhelut yleisempänä yhteydenpitovälineenä kuin vävyt, joilla ei ole lapsia. Tämä tukee myös aiempaa havaintoa siitä, että lapset vahvistavat vävy-anoppisuhdetta monipuolistamalla myös yhteydenpitokanavien valintoja.

Vähän yleisempänä yhteydenpitovälineenä vävyt kertoivat WhatsAppin. Suurin osa vävyistä kertoi, että pitävät anoppinsa kanssa satunnaisesti yhteyttä myös WhatsAppin välityksellä. Tällöinkin yhteydenpitoa tapahtuu vain silloin, jos on jotain kiireellistä asiaa. Osa vävyistä kertoi, että kuuluvat anopin kanssa koko perheen laajuiseen WhatsApp-ryhmään, johon kuuluu muitakin perheen jäseniä. Tällöin yhteydenpitoon osallistuvat kaikki, ja vuorovaikutus keskittyy yleisiin kuulumisiin ja tapahtumiin:

H4: No meillä on semmonen WhatsApp-ryhmä koko porukalla, (...). Nii sit sinne laitellaan viestiä niinku yleiseks viestiks koko porukalle. Mut kuitenkin sitä kautta varmaa viestittää viikoittain tai varmaan muutamii kertoi kuussa. Yleensä jotain kuvii tai tekstejä jos on käyty jossain tai nähty jotain jännää sun muuta.

Kaikki vävyt kuitenkin kertoivat, etteivät itse juurikaan osallistu aktiivisesti vuorovaikutuksen aloittamiseen, vaan kommentoivat satunnaisesti muiden lähettämiin viesteihin:

H10: Ja sit kans meil on WhatsApp ryhmä, tai siis siin on niinku kaikki perheen lapset ja kumppanit ja sit noi appivanhemmat. Nii sitä kautta aina tulee oltua yhteydessä aina välillä, vaik en mä sen kautta nii kovin aktiivinen oo, et välillä kommentoin jotai vaa.

Tulosten valossa näyttää siltä, että vävyt suhtautuvat hyvin positiivisesti anoppeihinsa ja kokevat vahvasti, että anoppi hyväksyy heidät osaksi perhettä. Yhteydenpito anoppien ja vävyjen välillä tapahtuu suurimmaksi osaksi kasvokkaisissa tapaamisissa, joiden yleisyyteen tosin vaikuttaa vahvasti vävyn ja anopin maantieteellinen välimatka. Maantieteellisesti lähempänä anoppejaan asuvat vävyt tapaavat anoppejaan useammin kuin vävyt, jotka asuvat kauempana anopeistaan. Myös lapset vaikuttavat vahvasti kasvokkaisten tapaamisten yleisyyteen. Vävyt, joilla on lapsia, tapaavat anoppejaan useammin kuin vävyt, joilla ei ole lapsia. Vävyt pitävät anoppeihinsa yhteyttä myös puheluiden ja WhatsAppin välityksellä, mutta eivät kuitenkaan itse ole aloitteellisia osapuolia näiden yhteydenpitovälineiden käytössä. Lapset selvästi monipuolistavat yhteydenpitovälineiden käyttöä ja

erityisesti puhelut ovat selvästi yleisempi yhteydenpitoväline vävyillä, joilla on lapsia.

6.2 Anopeilta saatu verbaalinen supportiivinen viestintä

Verbaalinen tuki näyttäytyi vahvasti vävyille tärkeänä tuen muotona. Vävyt kertoivat verbaalisen tuen ilmenevän luonnostaan nimenomaan kasvokkaisissa keskustelutilanteissa, kun vävyt avautuvat anopeilleen huolistaan. Positiivinen vuorovaikutussuhde anopin kanssa ja odotukset tuen saamisesta vaikuttavat olevan merkittävässä osassa siinä, että vävyt avautuvat huolistaan anopeilleen. Vävyjen odotuksiin vaikuttaa aiemmat kokemukset vuorovaikutuksesta anopin kanssa. Mikäli anoppi on aiemmin osoittanut myötätuntoa ja tukea vävyä kohtaan, on anopille helpompi avautua myös uusista huolista. Mikäli taas anoppi ei ole suhtautunut vävyyn myötämielisesti aiemminkaan, eivät vävyt odota saavansa tukea huoliinsa. Tässä tapauksessa vävy ei välttämättä kerro anopilleen omista asioistaan ja huolistaan. Vaikuttaakin siltä, että vävyt avautuvat huolistaan anopeilleen tilanteissa, joissa kokevat tarvetta tuelle ja tietävät saavansa sitä anopiltaan.

Anoppien antamassa verbaalisessa supportiivisessa viestinnässä korostuu korkean tason henkilökeskeiset viestit. Korkean tason henkilökeskeiset viestit tunnistavat ja luvallistavat tarkasti vastaanottajan tunteet ja auttavat vastaanottajaa kuvailemaan tunteitaan, tukevat yrityksiä tunteiden selvittämiseen ja auttavat vastaanottajaa näkemään tilanteen uudella tavalla. Korkean tason henkilökeskeisten viestien korostuminen näkyy erityisesti anoppien tavasta syventyä vävyjen huoliin kyselemällä paljon lisäkysymyksiä:

H5: Hän aina kyselee lisää siitä. On niinku kiinnostunu siitä, niinku et tota mikä on niinku tavallaan se huoli, et sellasii tarkentavii kysymyksiä ja mie sit kerron.

Kaikki vävyt kertoivat, että heidän anoppinsa kysyy heiltä tarkentavia ja täydentäviä lisäkysymyksiä, kun he keskustelevat vävyn huolista. Kysymysten avulla anoppi kannustaa vävyä kertomaan aiheesta lisää ja osoittaa näin kiinnostuksensa vävyn huolia kohtaan. Kysymysten avulla aiheita päästään käsittelemään myös syvällisemmällä tasolla, jolloin vävyn on helpompi kertoa anopilleen tunteistaan ja saada näin ollen anopilta tukea huoleen ja sen mahdolliseen ratkaisemiseen. Kiinnostuksen tunne vaikuttaa olevan vävyille tärkeää, sillä se lisää heidän tunnetta siitä, että anoppi välittää heistä ja

hyväksyy heidät osaksi perhettä. Kysymykset myös rohkaisevat vävyjä avoimempaan vuorovaikutukseen anopin kanssa. Vävyt nimesivätkin anopin kaikissa haastatteluissa ennen kaikkea hyväksi keskustelukumppaniksi, jonka kanssa on hyvä käydä elämän huolia ja haasteita läpi.

Osa vävyistä kertoi anoppiensa olevan hyvin ratkaisukeskeisiä tukijoita. Anopeille on hyvin tyypillistä se, että he pyrkivät löytämään ratkaisun huoleen tai haasteeseen, mikäli se on mahdollista:

H6: Ja yrittää jollain tavoin niinku sit keksiä tai etsiä... Tai yrittää keksiä niinku oikeeta ratkasuu siihen tilanteeseen.

Tämä viittaa myös korkean tason henkilökeskeisiin viesteihin, joiden avulla anoppi syventyy vävyn huoleen ja osoittaa aidon kiinnostuksensa ja halunsa tukea vävyä. Ratkaisua haetaan yhdessä vävyn kanssa keskustellen, mikä osoittaa sen, että anoppi haluaa ottaa myös vävyn tunteet ja ajatukset huomioon ratkaisua pohdittaessa. Osa vävyistä taas kertoi, ettei heidän anoppinsa pyri etsimään ratkaisua haasteisiin, mutta pyrkivät keskustelemaan asiasta ja tarjoamaan sitä kautta tukeaan.

Aineistossa esiintyy viitteitä myös keskitason henkilökeskeisistä viesteistä. Keskitason henkilökeskeiset viestit osoittavat toisen tunteiden tunnistamisen osoittamalla sympatiaa ja viemällä huomion pois tilanteesta. Kaksi vävyistä kertoi anoppiensa osoittavan kyllä tukeaan heitä kohtaan, mutta aika-ajoin ohittavan tilanteessa kaivatun keskustelutuen voivottelemalla:

H1: No oikeestaan sanoo vaan että voi voi voi ja tän tällasta. Se ei oo oikeestaan sellasta ratkaisun hakemista siihen vaan se on lähinnä semmosta ehkä voivotteluu.

Kyseiset vävyt kokivat voivottelun ärsyttäväksi ja ei-toivotuksi tavaksi reagoida heidän kertomiin huoliin. Kummassakin tapauksessa voivottelu on kuitenkin vain anopin satunnainen tapa reagoida vävyn huoleen ja suhteissa esiintyy myös paljon hyödyllisiä supportiivisen viestinnän muotoja. Viitteitä matalan tason henkilökeskeisistä viesteistä ei aineistosta ollut havaittavissa.

Korkean tason henkilökeskeisten viestien ohella aineistossa korostui selvästi informatiivinen tuki.

Informatiivinen tuki sisältää neuvojen antamista ja faktojen osoittamista. Suuri osa vävyistä kertoivat, että anopit tarjoavat usein hyviä neuvoja ja ohjeita huoliin. Anopeilta saadut neuvot auttavat vävyjä suhtautumaan asioihin tavalla, joka helpottaa huolen tunnetta:

H3: Neuvoja on kyl tullu, et just toi miten kannattaa suhtautua siihen työhön, että siinä jaksaa paremmin sitte.

Vävyt myös kertovat saaneensa anopilta neuvoja, jotka ohjaavat heitä toimimaan tilanteissa tietyllä tavalla. Vävyt ovat saaneet anopeiltaan neuvoja liittyen erityisesti työnhakuun, lapsiin sekä terveyshuoliin. Anopeilta saadut neuvot opastavat vävyjä esimerkiksi toimimaan työhaastatteluisissa mahdollisimman hyvällä ja vakuuttavalla tavalla, huolehtimaan lasten voinnista ja terveydestä, sekä hoitamaan sairautta tai vammaa oikealla tavalla. Anoppien tarjoamat neuvot lähtevät vävyjen mukaan usein anopin elämäkokemuksesta:

H7: Kyl ne neuvot lähtee usein siitä kokemuksesta, et just miten kannattaa asioita tehdä ja hoitaa, ja sit kans ja et mite joku asia kannattaa miettii.

Anoppien osoittama elämäkokemus auttaa vävyjä ottamaan neuvot helposti vastaan ja pyrkimään toimimaan niiden ehdottamalla tavalla. Kukaan vävyistä ei kertonut, että anoppien tarjoamat neuvot olisivat olleet jollain tavalla negatiivisia tai ärsyttäviä, vaan hyvin asianmukaisia ja tarpeellisia.

Anopit tarjoavat vävyilleen myös käytännön tukea, mikäli se on mahdollista. Suurin osa vävyistä kertoi, että heidän anoppinsa on tarjonnut heille konkreettista apua heidän kertoessaan anopeilleen huolistaan. Konkreettinen apu liittyi hyvin suureksi osaksi lapsiin, mutta apua tarjottiin myös työn saantiin liittyvissä asioissa, terveyteen liittyvissä asioissa sekä perheeseen liittyvissä asioissa. Osa vävyistä kertoi anoppinsa tarjonneen myös taloudellista tukea. Vävyt kertoivat, että avun tarjoaminen saa aikaan tunteen siitä, että anoppi on valmis tukemaan heitä ja että anoppi kokee heidän huolensa tärkeiksi, minkä vuoksi anoppi haluaa helpottaa heidän taakkaansa. Aina konkreettisen avun tarjoamiseen ei tarvitse suostua, mutta tieto siitä, että sitä on tilaisuuden tullen tarjolla, on vävyjen mukaan helpottavaa:

H7: Kans tietty paljo saanu apua lasten kaa, ja aina se tarjoutuu vaikkei nii tarviskaa. Mut toisaalta helpottaa se tieto niinku siitä, että sieltä aina sitä apua saa jos on vaikka sellane tilanne.

Kaikki vävyt kertovat saavansa anopeiltaan myös emotionaalista tukea kannustamisen muodossa. Kannustaminen korostui erityisesti työhön ja opiskeluun liittyvien huolien kohdalla. Suuri osa vävyistä kertoi saavansa tai saaneensa kannustusta työhuoliinsa ja opiskeluhuoliinsa. Vävyjen työ- ja opiskeluasiat ovat usein sellaisia, joista anopilla ei ole niin hyvää tietämystä, mistä syystä anopit keskittyvät aiheiden kohdalla kannustamaan vävyään neuvomisen sijaan. Anopeilta saatu kannustus liittyy usein siihen, että vävyt jaksaisivat suorittaa haastavan työ- tai opiskelurupeaman suosiolla loppuun. Anopit myös muistuttavat vävyjä olemaan ylikuormittamatta itseään haasteiden edessä ja tarjoavat tähän konkreettisia ajanhallintaan liittyviä vinkkejä:

H6: Hän on muistuttanu, että täytyy välillä myös ottaa vähän vapaata ja antaa aivojen nyt hetken levätä, et ennen ku voi jatkaa sitä projektii. Et ja niinku kehottanu, et ottaa vaikka ihan tauon ja ottaa vaikka jonku illan vapaaksi, et jatkat sit seuraavana aamuna, et kyl se homma siitä varmasti hoituu.

Usein anopilta saatuun kannustamiseen liittyy myös arvonannon tukea vävyjen itsetunnon kasvattamisen ja uskon luomisen kautta. Tästä kokemuksta on suurimmalla osalla haastatelluista vävyistä. Anopit tuovatkin kannustuksessa usein esiin vävyjen positiivisia puolia ja nostavat tämän avulla vävyjen tunnetta siitä, että he selviävät haastavasta tilanteesta:

H5: Se on varmaa vaa sellasta tsemppaanista, et ei nyt mitää sellasta ylioptimistista, mut sellasta että niinku ehkä vähän sitä miun itteni nostamista ja itsetunnon kasvattamista siellä on takana.

Vävyt kertoivat olevansa hyvin tyytyväisiä anopilta saatuun kannustukseen. Kannustusta saadaan usein sellaisissa tilanteissa, joissa anoppi ei osaa neuvoa heitä. Vävyt tuntuvat kuitenkin ymmärtävän tämän hyvin eivätkä vaadi anoppia neuvomaan heitä asioissa, joista anopit eivät tiedä itse. Anopeilta saatu kannustus vaikuttaakin olevan toimiva keino reagoida vävyjen kertomiin huoliin ja haasteisiin.

Anopit tarjoavat vävyilleen myös vertaistukea jakamalla heille omia kokemuksiaan käsittelyssä olevasta aiheesta. Kuulluista kokemuksista vävyt saavat perspektiiviä omiin huoliinsa sekä myös

hyvää näkökulmaa, mikä auttaa heitä suhtautumaan heidän omiin huoliin. Eniten anopit jakavat kokemuksiaan työhön ja lapsiin liittyvissä asioissa. Vävyjen mukaan anoppien omat kokemukset tukevat hyvin aiheesta keskustelemista:

H7: Kuitenki se on kokenu ne samat asiat joskus nii sit saa sellasta hyvää perspektiiviä ja se tajuu ne iha eri tavalla, ku jos juttelis jollekki joka ei ymmärrä, tai siis oo niinku ite kokenu niitä juttuja.

Tutkimuksen tuloksista on havaittavissa, että anoppien antamassa verbaalisessa supportiivisessa viestinnässä korostuu selvästi korkean tason henkilökeskeiset viestit sekä informatiivinen tuki. Korkean tason henkilökeskeisten viestien korostuminen näkyy erityisesti anoppien tavasta syventyä vävyjen huoliin kyselemällä paljon lisäkysymyksiä sekä anoppien tavassa etsiä vävyjen huoliin ratkaisuja. Informatiivinen tuki näkyy neuvojen ja ohjeiden antamisena. Tämän lisäksi on nähtävissä, että anopit antavat vävyilleen käytännön tukea tarjoamalla apuaan, arvonannon tukea tuomalla esiin vävyn positiivisia puolia sekä emotionaalista tukea pyrkimällä saamaan vävyn olon paremmaksi. Keskitason ja matalan tason henkilökeskeisten viestien sekä verkostotuen esiintyminen vävy-anoppisuhteessa vaikuttaa olevan harvinaisempaa.

6.3 Anopeilta saatu nonverbaalinen supportiivinen viestintä

Anopeilta saadussa nonverbaalisessa supportiivisessa viestinnässä korostui hyvin laajasti nonverbaalinen välitön läheisyys, johon kuuluu *osallisuus, lämpö, fyysinen läheisyys, lähemmäs nojautuminen, koskettaminen, silmiin katsominen ja kasvojen ilmeet*. Erityisesti vävyt painottivat anoppien kuuntelutaitoja, kun heiltä kysyttiin anopeilta saadusta nonverbaalisesta supportiivisesta viestinnästä. Kaikki vävyt kertoivat, että heidän anoppinsa kuuntelee heitä, kun he kertovat hänelle huolistaan. Anopin kuuntelun tunnistaa siitä, miten hän lopettaa kaiken muun tekemisen, katsoo silmiin, nojaa eteenpäin ja selvästi keskittyy siihen, mitä vävyllä on kerrottavaa:

H5: Se kyllä niinku antaa sen ajan ja kuuntelee ja pysähtyy ja niinku kyl sillee niinku keskittyy siihe ja ettei se sählää mitää siinä.

Anopit osoittavat kuuntelevansa myös pienten eleiden kautta. Erityisesti nyökkäily ja lyhyet,

keskustelua edistävät äänneet ja sanat osoittavat, että anoppi keskittyy kuuntelemaan ja on selvästi keskustelussa mukana. Puolet vävyistä kertoi, että anopin keskittyminen ja kuuntelu sekä mukana eläminen näkyy myös anopin ilmeistä. Ilmeistä näkee, miten anoppi eläytyy vävyn kertomaan asiaan ja että anoppi on kiinnostunut hänelle kerrotusta asiasta. Yksi vävyistä kertoi, että anoppi saattaa jopa herkistyä kyyneliin, mikäli vävyn huoli on merkittävä:

H1: Itkuki saattaa päästä jos on jotai kurjaa tapahtunu. Ja usein huuli melkei väpättää.

Anoppien ilmeistä ja tunnepuolen reaktioista ilmenee, miten vahvasti anoppi myötäelää vävyjen huolia ja elämän haasteita. Vävyjen mukaan tämä on myös heille tärkeää. Vävyt kertoivatkin anopin kuuntelemisen osoittamisen ja huolissa myötäelämisen olevan tärkeintä nonverbaalista supporttiivista viestintää, mitä he anopeiltaan saavat.

Fyysisistä nonverbaalisen supporttiivisen viestinnän muodoista vävyt mainitsivat halaamisen lohduttamiskeinona. Halaamisen mainitsi suurin osa vävyistä. Vävyjen mukaan anopit kuitenkin halaavat hyvin harvoin ja ainoastaan tilanteissa, joissa vävyn huoli on ollut todella merkittävä:

H9: (...) sit jos on joku vakava homma nii saattaa halata.

Vain kahden vävyn mukaan halaaminen ei kuulu heidän anoppiensa lohdutuskeinoihin, vaan anopit ilmaisevat tukeaan muilla keinoilla, kuten olan taputuksella tai muilla lohduttavilla käsieleillä. Vävyt eivät kokeneet halaamista tai fyysistä kosketusta merkittävänä tai välttämättömänä supporttiivisen viestinnän muotona, mutta ei se heitä haitannutkaan. Vävyt myös tiedostivat, että naispuolisena henkilönä halaaminen ja koskettaminen huolien äärellä voi tulla anopilta paljon luonnollisemmin kuin heiltä itseltä samassa tilanteessa.

Kuunteleminen korostui selvästi anopeilta saadun nonverbaalisen tuen muotona. Kuuntelu koettiin myös kaikista tärkeimmäksi nonverbaalisen tuen osoitukseksi, sillä kuuntelun kautta anoppi osoittaa kiinnostuksensa vävyn huolia kohtaan. Anopit osoittivat vävyille tukeaan myös kasvojen ilmeiden, silmiin katsomisen ja koskettamisen kautta. Halaaminen koettiin yleisimmäksi fyysisen

lohduttamisen muodoksi, mutta sitä ei koettu välttämättömänä vävyjen puolesta.

6.4 Vävyjen huolet ja haasteet puheenaiheina

Vävyjen huolet ja haasteet, joihin he ovat saaneet supportiivista viestintää anopeiltaan, voidaan jakaa kahdeksaan eri teemaan. Vävyt kertoivat puhuvansa anoppiensa kanssa *työhön, opiskeluun, perheeseen ja sukuun, hyvinvointiin ja terveyteen, tulevaisuuteen, kavereihin, lapsiin ja omaan talouteen* liittyvistä huolista ja saaneen näihin aiheisiin anopeiltaan tukea. Aiheista keskustellaan silloin, kun vävy ja anoppi kohtaavat kasvokkain. Muita yhteydenpitokanavia ei juuri hyödynnetä huolien jakamiseen eikä näin ollen myöskään supportiivisen viestinnän antamiseen ja vastaanottamiseen. Ainoastaan vävyt, joilla on lapsia, jakavat huoliaan anopeilleen myös puheluiden välityksellä ja näin ollen saavat anopeiltaan tukea myös puhelimitse.

Alla olevaan taulukkoon on havainnollistettu aineistossa esiintyneet puheenaiheet sekä niiden määrät. Määrät kuvastavat vävyjen lukumäärää, jotka kertoivat puhuvansa aiheeseen liittyvistä huolista ja haasteista anoppinsa kanssa ja saaneensa niihin supportiivista viestintää.

Taulukko 1. Vävyjen ja anoppien väliset puheenaiheet ja niiden jakautuminen vävyjen kesken.

PUHEENAIHEET	MÄÄRÄ
Työ	10
Perhe ja suku	8
Opiskelu	6
Hyvinvointi ja terveys	6
Tulevaisuuden suunnitelmat	5
Kaverit	3
Lapset	2
Talous	2

Vävyjen työhuolet nousivat aiheeksi, josta kaikki vävyt sanoivat kertoneensa nykyiselle anopilleen jossain elämänsä vaiheessa. Työhuoliin liittyvät puheenaiheet jakautuivat selvästi kahteen eri alaluokkaan: työn aiheuttamaan stressiin ja väsymykseen sekä työnhaun haasteisiin. Haastatelluista vävyistä puolet on työsuhteessa. Heistä kaikki kertoi jutelleensa anopin kanssa työn aiheuttamista stressitilanteista sekä väsymyksestä:

H3: No työjutuista on kyl tullu puhuttua, että tota tos oli töissä aika rankkaa ni on tullu juteltu anopin kanssa niistä. Et on ollu väsymystä ja muuta.

Puolet haastatelluista vävyistä eivät ole työsuhteessa, mutta kertoivat jutelleensa anoppinsa kanssa työnhakuun liittyvistä haasteista. Näitä haasteita oli työnsaannin haastavuus ja yleisesti työnhaun stressaavuus:

H4: No kyl mä noist töistä oon puhunu. Puhunu ehkä just siitä miten ahdistaa se, että ei saa heti niitä oman alan töitä ja miten raskasta työn hakeminen on ja näin. Että noihin työn saantiin liittyvistä haasteista ja huolista oon kyllä keskustellu hänen kanssaan.

Toisiksi yleisin anopeiden kanssa jaettu huolenaihe oli perheeseen ja sukulaisiin liittyvät huolet. Lähes kaikki haastatelluista vävyistä kertoi joskus kertoneensa anopilleen huolista ja murheista, jotka liittyvät perheeseen tai sukuun. Yleisin aihe, josta vävyt ovat kertoneet anopilleen, oli läheisen menehtyminen. Tämän lisäksi anoppien kanssa keskusteltiin läheisten terveyshuolista sekä läheisten ihmissuhdehuolista.

H1: Ja siitä ku meidän koira kuoli, ja ku mummo kuoli ja tän tällasta. Et kyl näistä tulee puhuttua, et aika avoimesti. Sillee niinku oikeestaan aika superavoimesti, niinku et ei mua haittaa tai stressaa mikään tällanen asia. Et kyl mä uskallan kertoa kaikista jutuista.

Kolmanneksi yleisimpiä huolenaiheita, joita vävyt jakavat anopeilleen, olivat opiskeluun liittyvät huolet sekä terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät huolet. Kaikki vävyt, jotka kertoivat opiskeluhuolistaan anopeilleen, olivat vielä suorittamassa opintojaan korkeakoulussa. Kaikki opiskeluun liittyvät huolet liittyivät opiskelun aiheuttamaan stressiin sekä ajanhallintaan:

H6: Tai sit ku on ollu joku tämmönen kouluprojekti ja sitä on pitäny saada tehtyä ja sit on ollu aika paljon välillä niistä stressiä ja sellasta ku on aikataulut ollu aika tiukilla välillä, nii on kertonu sit siitä jos on ollu sellanen paha tilanne.

Terveysteen ja hyvinvointiin liittyvistä aiheista keskusteltiin myös avoimesti anoppien kanssa, kun vävyistä yli puolet sanoi kertoneensa anopilleen jostain omaan terveyteen liittyvästä huolesta ja saaneen niihin anopilta supportiivista viestintää. Anopeille kerrottiin omista sairauksista, urheilun aiheuttamista vammoista sekä unettomuudesta.

H1: (...) ja just omasta sairaudesta mikä just tuli ja tän tällasta. Ja seki kyselee et miten on maha menny ja tälle.

Puolet haastatelluista vävyistä kertoi keskustelewansa anoppinsa kanssa tulevaisuuden suunnitelmistaan ja niihin liittyvistä huolista. Anopin kanssa keskusteltiin asunnon hankkimisesta ja siihen liittyvistä ongelmista, tärkeiden juhlien järjestämisestä ja niissä ilmenneistä haasteista sekä siitä, millaisia koulutus- ja uravalintoja vävy on suunnitellut tekevänsä. Osa vävyistä kertoi jutelleensa anoppinsa kanssa kavereihin liittyvistä huolista. Haastatellut kertoivat jutelleensa anoppinsa kanssa kavereista, joista ovat olleet huolissaan.

Yhdellä haastatelluista vävyistä on lapsi ja yhdelle vävyistä on juuri syntymässä toinen lapsi. Molemmat vävyt kertoivat keskustelleensa anoppinsa kanssa lapsiin liittyvistä huolista ja saaneen niihin supportiivista viestintää anopiltaan:

H8: Mut varmaa tähän lapsen tuloon liittyvistä haasteista ja epävarmuuksista tullu puhuttua ihan avoimesti.

Osa vävyitä sanoi kertoneensa anopilleen talouteensa liittyvistä huolista ja haasteista. Vävyt sanoivat kertoneensa anopilleen avoimesti, mikäli joissain elämäntilanteissa heillä on ollut huolta rahasta:

H5: No esimerkiksi yks esimerkki vois olla vaik tää että, et ku mite myö saadaa tää homma toimimaa jos tulee sellanen tilanne etee et mie asun tääl Jyväskylässä ja tyttöystävä Turussa, ja sitte mite riittää siihen rahat.

6.5 Anopilta saadun supportiivisen viestinnän vaikutukset

Vävyt kokivat vahvasti, että anopilta saadulla tuella on vaikutuksia heidän elämiinsä. Vävyistä ainoastaan yksi sanoi, ettei anopilta saatu supportiivinen viestintä ole vaikuttanut häneen tai hänen elämäänsä millään tavalla. Tämän vävy sanoi johtuvan siitä, että he näkevät niin harvoin:

H2: Ku sitäki näkee niin harvoin, joku kerran parissa kuukaudessa, nii ei se sillee vaikuta oikee.

Kaikkien muiden yhdeksän vävyn mielestä anopilta saadun supportiivisen viestinnän vaikutukset olivat hyvin positiivisia. Kukaan vävyistä ei sanonut anopilta saadun supportiivisen viestinnän vaikuttaneen heihin negatiivisesti, mikä todennäköisesti johtuu supportiivisen viestinnän antamisen onnistumisesta. Vävyt kertoivat anopeilta saadun supportiivisen viestinnän vaikuttaneen itse *vävy-anoppisuhteeseen, parisuhteeseen, yksilönä kasvamiseen sekä yhteydenpitoon*.

Lähes kaikki vävyt kertoivat, että anopilta saatu supportiivinen viestintä on vaikuttanut ennen kaikkea hyvän vävy-anoppisuhteen syntymiseen. Hyvä supportiivinen viestintä edesauttaa suhteen lähentymistä sekä suhteen pysymistä avoimena ja onnistunut supportiivinen viestintä rohkaisee vävyä kertomaan huolistaan anopilleen myös jatkossa:

H1: Välit lähenee siinä ku avautuu ja autetaan ja kuunnellaan toisia, et se suhde pysyy niinku hyvänä ja avoimena.

Yli puolet vävyistä kertoi myös, että anopilta saatu supportiivinen viestintä on vaikuttanut heidän parisuhteisiinsa positiivisella tavalla. Tämä liittyy vahvasti tunteeseen siitä, että heidät hyväksytään osaksi heidän kumppaninsa perhettä. Hyväksynnän myötä asia ei jää häiritsemään vävyn ja hänen kumppaninsa välejä. Anoppi osoittaa hyväksyntää myös onnistuneella supportiivisella viestinnällä:

H4: Plus kyl sitä positiivista vaikutusta on tavallaan siihen mun ja mun tyttöystävän parisuhteeseenkin. Että se että mä saan mun tyttöystävän äidiltä tukea tämmösiin niinkun vaikeisiin tilanteisiin, niin se tietyllä tapaa osoittaa myös hyvin vahvan hyväksynnän siihen, että minun ja mun tyttöystävän juttu on ok heille ja hänelle.

Vävyt kokivat myös ylpeyttä siitä, että saavat yksilöinä tukea nimenomaan anopeiltaan. Haastatteluissa ilmeni, että vävyjen omat, aiemmat kokemukset, sekä joidenkin vävyjen lähipiirin kokemukset osoittavat, että anopit eivät aina suhtaudu vävyihinsä positiivisesti. Tästä taas on seurannut konflikteja sekä mielipahaa parisuhteen sisällä. Vävyt uskovatkin, että mikäli he eivät saisi nykyisiltä anopeiltaan hyvää supportiivista viestintää, se voisi näkyä myös negatiivisella tavalla heidän parisuhteissaan:

H3: Ja sit tietty on parisuhteenki kannalta kiva asia että on otettu nii hyvi vastaan, nii uskoisin et jos olis huonosti otettu ni se kyl saattais näkyä kans sit omassa parisuhteessa et eihän se hyvältä sillee tuntuis. Ja kyl mä uskon että siitä keskusteltais sit kahden kesken kotona aika paljon.

Anopilta saadulla tuella on merkitystä myös vävyn aikuistumisen kokemuksiin. Nuorella iällä alkanut parisuhde sekä elämän eteneminen on luonnollisesti muovannut parisuhdetta sekä tuonut eteen uusia asioita sekä haasteita, joissa anopilta saatu tuki on ollut merkittävässä osassa:

H4: (...) semmosessa todellisessa aikuistumisessa, että miten niikun tuolta tavallaan villoista opiskeluvuosista ja koulun penkiltä siirrytään niinku työelämään. Ja siihen yhteiseen asumiseen ja just tälleen parisuhteen ylläpitämiseen ja jonku semmosen tavallaan niinku perheen perustamiseen.

Vävyt kokivat myös onnistuneen supportiivisen viestinnän saamisen vaikuttavan heidän yhteydenpitoonsa. Mikäli supportiivinen viestintä olisi heikkoa, vaikuttaisi se hyväksynnän kokemiseen, mikä puolestaan vaikuttaisi siihen, etteivät he haluaisi pitää anoppiinsa samalla tavalla yhteyttä, mitä he pitävät tällä hetkellä:

H9: Ja olishan se kurjaa jos ne ei musta pitäis ja osottais sen sit sillee et ei sais sellasta tukee sieltä

suunnasta mitä ehkä odottais. Ei varmaa oltais samal tavalla yhteyksissä ainakaa ku ei sinne varmaa tekis mieli mennä.

Näyttääkin siltä, että anopin onnistunut supportiivinen viestintä voi vaikuttaa siihen, että vävyt pitävät mielellään yhteyttä anoppeihinsa, kun taas heikko supportiivinen viestintä aiheuttaa tilanteen, jossa vävy ei pidä anoppiinsa yhteyttä yhtä mielellään.

7 POHDINTA

Tutkielmassa tutkittiin vävyjen kokemuksia anopilta saadusta supporttiivisesta viestinnästä ja sen vaikutuksista. Tutkimuksessa selvitettiin myös, millaisiin huoliin vävyt saavat anopeiltaan supporttiivista viestintää. Tutkimuksessa ilmeni, että vävyt saavat anopeiltaan mieluummin verbaalista kuin nonverbaalista supporttiivista viestintää. Anopilta saadussa verbaalisessa supporttiivisessa viestinnässä korostui korkean tason henkilökeskeiset viestit sekä informatiivinen tuki. Nonverbaalisessa supporttiivisessa viestinnässä taas korostui kuunteleminen ja sen osoittaminen. Vävyt kertovat huolistaan hyvin avoimesti anopeilleen, jolloin he osoittavat myös tarpeen supporttiiviselle viestinnälle. Anopit vastaavat tarpeeseen hyvin, ja vävyt vaikuttavatkin olevan hyvin tyytyväisiä anopeiltaan saatuun supporttiiviseen viestintään. Anopeilta saatu supporttiivinen viestintä vaikuttaa vävyihin hyvin monella tavalla. Tässä luvussa käsitellään tutkielman keskeisiä tuloksia sekä johtopäätöksiä, ja pohditaan niitä vertaamalla niitä vallalla oleviin käsityksiin ja ilmiöihin. Luvussa myös arvioidaan tutkielmaa ja sen toteutusta sekä mahdollisuuksia jatkotutkimukselle.

7.1 Keskeiset tulokset ja johtopäätökset

Tutkielman tulokset osoittavat, että vävyt ovat hyvin tyytyväisiä vävy-anoppisuhteisiinsa. Tästä kertoo erityisesti se, että vävyt kuvasivat anoppejaan ja suhdettaan heihin hyvin positiiviseen sävyyn. Aiempi tutkimus kuitenkin osoittaa, että anopit koetaan appivanhempien kanssa muodostetuissa suhteissa haastavimmiksi perheenjäseniksi niin vävyjen kuin miniöidenkin mielestä (Duvall 1954). Tutkielman tulokset eivät tue aiemman tutkimuksen väitettä, vaan ovat ristiriidassa sen kanssa. Aineistosta ei ole havaittavissa viitteitä siitä, että vävyt kokisivat anopit haastaviksi, vaan päinvastoin – anopit kuvataan hyvin mukavina ja lämpiminä persoonina. Tutkielman laajuuden vuoksi ei kuitenkaan voida väittää, etteikö Duvallin (1954) tutkimuksen tulosten kaltaisia mielipiteitä ilmene tämän päivän vävy-anoppisuhteissa. Tämän tunnisti myös moni haastatelluista vävyistä, jotka kertoivat törmänneensä kyseiseen ilmiöön jopa usein omassa lähipiirissään. Tästä voidaankin päätellä, että vävy-anoppisuhteita on hyvin monenlaisia, niin hyviä kuin haastaviakin. Tämän tutkielman ja tutkielman tulosten kontekstiksi rajautuukin selvästi sellaiset vävy-anoppisuhteet, jotka ovat vävyjen näkemyksen mukaan hyviä.

Tutkielman aineisto osoittaa, että kiinnostuksen osoittaminen on piirre, jota vävyt arvostavat anopeissaan. Kiinnostuksen osoittaminen vävyjä kohtaan saa vävyt myös tuntemaan tullessa hyväksytyksi perheeseen. Kiinnostusta osoitetaan selvästi anopin aloitteesta osana keskusteluja. Fitzpatrickin ja Richien (1994) mukaan vahva keskustelualttius kuvastaa keskustelusuuntautuneisuuden tason olevan perheessä korkea. Vaikuttaakin siltä, että juuri korkean tason keskustelusuuntautuneisuus mahdollistaa sen, että anopin on helpompi osoittaa vävyille kiinnostustaan ja näin ollen myös tutustua vävyyn paremmin, mikä luonnollisesti madaltaa vävyn kynnystä jakaa asioitaan anopilleen ja tuntee anopin hyväksyvän hänet perheeseen. Näin ollen korkea keskustelusuuntautuneisuutta voidaan pitää hyvän ja avoimen vävy-anoppisuhteen edellytyksenä. Fitzpatrickin ja Richien (1994) mukaan keskustelusuuntautuneisuuden ohella perhesuhteissa esiintyy harmoniasuuntautuneisuutta, joka kuvaa astetta, jolla perhe korostaa asenteiden, uskomusten ja arvojen yhdenmukaisuutta. Harmoniasuuntautuneisuutta ei aineistosta ilmennyt, mutta vävyjen tyytyväisyydestä voidaan päätellä, että harmoniasuuntautuneisuus oli kontekstin laajennetuissa perhesuhteissa matala. Tällöin vävyt saavat vapaasti tuoda esiin näkemyksiään ja mielipiteitään ilman pelkoa siitä, että joku pyrkisi vaikuttamaan hänen asenteisiin ja uskomuksiin. Tämä kaikki viittaa siihen, että vävyjen näkemysten mukaisen positiivisen vävy-anoppisuhteen muodostuminen vaatii pluralistista perheviestintää.

Tutkielman tuloksissa ilmenee, että vävyt pitävät yhteyttä anoppeihinsa pääsääntöisesti kasvotusten tavatessa. Muita yhteydenpitovälineitä käytetään harvoin ja usein anopin aloitteesta. Vaikka vävyt kuvaavat suhteitaan anoppeihinsa erittäin hyviksi, se ei selvästikään tarkoita sitä, että vävyt haluavat pitää anoppeihinsa yhteyttä tapaamisia enemmän. Tämän hetken kehittyneet teknologiset yhteydenpitovälineet mahdollistaisivat yhteydenpidon myös useammin ja useammalla eri tavalla, mutta tästä huolimatta vävyt eivät koe muita yhteydenpitotapoja tarpeellisiksi. Tämä voi mahdollisesti johtua siitä, että vaikka vävy-anoppisuhte olisikin hyvä, ei suhde kuitenkaan ole niin läheinen, että yhteydenpitoa tapahtuisi useammin. Voi myös olla, että vävyt kokevat luonnollisemmaksi tavaksi olla yhteydessä anoppeihinsa silloin, kun vävyjen kumppanit ovat myös paikalla. Kuulumisten vaihdot tapahtuvat myös hyvin usein kumppanien välityksellä, jolloin vävyt ovat välillisesti yhteydessä anoppeihinsa useammin kuin itse mainitsivat. Tällöin vävyt eivät välttämättä koe tarpeelliseksi pitää itse sen useammin yhteyttä anoppiinsa.

Lapset, erityisesti nuoret lapset, vaikuttivat selvästi vävy-anoppisuhteen yhteydenpitoon sillä vävyt, joilla oli lapsia, pitivät anoppeihinsa yhteyttä selvästi useammin kuin vävyt, joilla ei ollut lapsia.

Tämä voi johtua siitä, että anoppeihin tukeudutaan herkemmin esimerkiksi avun tarpeessa. Tämä taas voi johtua siitä, että anopit koetaan läheisiksi ja osaksi perhettä, jolloin heihin on helpompi luottaa. Anopit ovat myös itse äitejä, jolloin heillä voidaan olettaa olevan kokemusta lasten hoitamisesta ja kasvattamisesta. Tällöin anoppeihin voidaan olla yhteydessä herkemmin myös neuvojen tarpeessa. Anopit saattavat myös haluta olla tiiviisti läsnä lastenlastensa kasvussa ja kehittämisessä, jolloin yhteydenpito tiivistyy. Lastenlasten kautta anopit pääsevät kokemaan elämää lasten kanssa uudelleen, mikä voi rikastuttaa heidän elämäänsä suuresti. Saatu apu ja läsnäolo koetaan myös selvästi positiivisena asiana, sillä myös vävy hyötyy siitä saamalla tukea ja apua lasten kasvatukseen.

Vävyt olivat hyvin tyytyväisiä anopeiltaan saatuun verbaaliseen supportiiviseen viestintään. Sosiaalinen tuki voidaan ajatella subjektiiviseksi tunteeksi kuulumisesta johonkin, hyväksynnästä, rakastetuksi tulemisesta ja itsensä kokemisesta tarpeelliseksi ja tärkeäksi (Burlison et al. 1994, 11–12). Vävyt myös kokivat vahvasti, että heidän anoppinsa hyväksyy heidät osaksi perhettä, jolloin voidaan ajatella sosiaalisesta tuesta muodostuvan subjektiivisen tunteen toteutuneen aineistossa. Voidaankin ajatella, että anopeilta saatu supportiivinen viestintä vaikuttaa olennaisesti siihen, miten vävyt kokevat tullessa hyväksytyiksi perheeseen. Tutkimustulos vaikuttaakin olevan hyvin samansuuntainen Rittenourin ja Solizin (2009) tekemän tutkimuksen tuloksiin, jotka osoittivat anopilta saadun supportiivisen viestinnän vaikuttavan miniän kokeman jaetun perheidentiteetin syntymiseen. Näyttääkin siis siltä, että anopilta saatu supportiivinen viestintä vaikuttaa miniöihin ja vävyihin hyvin samalla tavalla jaetun perheidentiteetin muodostumisen kohdalla. Rittenourin ja Solizin (2009) mukaan miniöiden kokemus jaetusta perheidentiteetistä vaikuttaa siihen, miten paljon he haluavat pitää yhteyttä anoppeihinsa. Myös vävyt mainitsivat, että mikäli anopin supportiivinen viestintä olisi heikkoa, vaikuttaisi se todennäköisesti heidän kokemukseensa jaetusta perheidentiteetistä sekä myös siihen, miten paljon he haluaisivat olla tekemisissä anoppiensa kanssa. Vaikuttaakin siis siltä, että anoppien supportiivisella viestinnällä on vaikutuksia niin miniöiden kuin vävyjen kokemuksiin yhteydenpidosta.

Tulokset osoittavat, että anopit antavat vävyilleen hyvää verbaalista supportiivista viestintää. Tämän osoittaa sen, että tuloksissa korostui selvästi korkean tason henkilökeskeiset viestit. Korkean tason henkilökeskeiset viestit koetaan hienotunteisimmiksi ja tehokkaimmiksi tavoiksi antaa supportiivista viestintää. Koska kyky tuottaa ja kunnioittaa erilaista supportiivista viestintää on usein omaksuttu läheisiltä jo varhain lapsuudessa (Burlison et al. 1994, 23) voidaan ajatella, että tutkielman kohteena olleet anopit ovat mahdollisesti saaneet jo lapsuudessa hyvät taidot tuottaa hyvää supportiivista

viestintää. Anoppien verbaalisessa supportiivisessa viestinnässä korostuu myös selvästi feminiininen puhe, jolle ominaista on tunteista keskusteleminen, toisten tukeminen sekä vuorovaikutussuhteen ylläpitoon liittyvä keskustelu (Wood 2002, 120). Feminiinisenä koettuun puhumiseen liittyy myös responsiivisuus. Toisen kertomaan reagoidaan kommentoiden, lisäkysymyksiä tai nyökkäillen (Wood 2002, 122). Myös tämä feminiinisen puheen ominaisuus näyttäytyi selvästi tuloksissa, joissa korostui erityisesti lisäkysymysten esittäminen tilanteissa, joissa vävyt kertovat anopeilleen huolistaan. Näyttääkin siltä, että tutkielman tulokset ovat selvästi saman suuntaisia kuin feminiinisen puheen tyypilliset piirteet antoivat odottaa ja anopit selvästi toteuttavat verbaalisessa supportiivisessa viestinnässään feminiinistä puhetta.

Se, että vävyt osoittivat olevansa hyvin tyytyväisiä anopeiltaan saatuun supportiiviseen viestintään, on osin epäsuhdassa sukupuolittuneen viestinnän maskuliinisen puheen ominaispiirteiden kanssa. Sukupuolittuneen viestintäkäsityksen mukaan miesten puheessa sympatia voidaan kokea alentavana, kun taas feminiinisessä puheessa sen ajatellaan olevan tasa-arvon ja tuen merkki (Wood 2002, 124). Vävyt eivät kuitenkaan osoittaneet alentuvuuden tunteita saadessaan sympatiaa huoliinsa anopeiltaan, vaan kokivat sen nimenomaan positiivisena osoituksena tuesta. Näyttääkin siltä, että sukupuolittuneet viestintäkäsitykset eivät välttämättä pidä paikkaansa tutkielman kontekstissa. Tämä voi johtua siitä, että anoppi koetaan niin läheiseksi ihmiseksi ja jopa perheenjäseneksi, jolloin omia tunteita ja ajatuksia on helpompi tuoda esiin ja myös vastaanottaa muilta kokematta sitä negatiivisesti.

Tutkielman tulokset osoittavat, että vävyt haluavat saada anopeiltaan mieluummin verbaalista kuin nonverbaalista supportiivista viestintää. Tämä voi johtua siitä, että nonverbaalinen supportiivinen viestintä koetaan liian usein vain fyysiseksi koskettamiseksi, vaikka se sisältää myös nonverbaalisen välittömän läheisyyden. Voi myös olla, että miesten on helpompi tunnistaa verbaalinen supportiivinen viestintä, jolloin se korostuu ajatuksissa tärkeämmäksi ja tunnistettavammaksi. Miehet ovat usein hyvin ratkaisukeskeisiä huolien ja ongelmien ratkaisijoita, jolloin verbaalinen supportiivinen viestintä neuvojen ja yhteisen keskustelemisen kautta voi auttaa heitä enemmän kuin nonverbaaliset eleet.

Nonverbaalisen supportiivisen viestinnän osalta tuloksissa korostui selvästi anopin tapa keskittyä kuuntelemaan vävyn huolia. Anopit osoittavat kuuntelemistaan nonverbaalisen välittömän läheisyyden kautta. Tutkimukset ovat osoittaneet vähäisen nonverbaalisen välittömän läheisyyden ilmaisen vaikuttavan vastapuolesta tylsistymiseltä ja väsymykseltä, kun taas nonverbaalisen

välittömän läheisyyden ilmentäminen saa vastaanottajan tuntemaan olonsa huomattavasti paremmalta (Jones & Burleson 2003; Jones & Guerrero 2001; Jones & Wirtz 2006). Samansuuntaisia tuloksia on myös todettavissa Virtasen (2015) väitöskirjasta, jossa hän tutki nuorten miesten kokemuksia tuesta ystävyysuhteissa. Virtasen (2015, 70–71) mukaan miehen huolen ollessa emotionaalisesti haastava yhdeksi hyödyllisimmäksi tuen muodoksi nousi juuri kuunteleminen. Näyttääkin siltä, että nuorten miesten keskuudessa kuunteleminen nousee hyvin tärkeäksi tuen muodoksi.

Anoppien hyvä kuuntelutaito voi kertoa siitä, että he ovat hyvin kiinnostuneita siitä, mitä vävyillä on sanottavaa, ja kunnioittavat vävyjen valintaa avautua asioista juuri heille. Kuunteleminen on myös edellytys sille, että anopit voivat antaa vävyilleen hyvää supportiivista viestintää. Mikäli he eivät kuuntelisi vävyjen huolia, eivät he voisi antaa vävyille hyvää supportiivista viestintää verbaalisesti. Tällöin voidaankin ajatella hyvän verbaalisen supportiivisen viestinnän sekä kuuntelemisen korreloivan toisiaan, jolloin ilman hyviä kuuntelutaitoja ei voida antaa hyvää supportiivista viestintää. Interpersonaalisista taidoista empatia edistää yksilön kykyä tarjota nonverbaalisen tuen strategioita (Solomon & Theiss 2013, 379). Tutkielman kontekstissa anopit näyttäytyvätkin hyvin empaattisina henkilöinä vävyjään kohtaan.

Nonverbaalisen tuen osoittaminen fyysisin elein ei näyttäytynyt vävyille tärkeänä supportiivisen viestinnän muotona, vaikka he sitä saivatkin anopeiltaan halaamisen muodossa. Huomioitavaa on kuitenkin vävyjen kyky tiedostaa halaaminen anopeille hyvin neutraalina ja luontaisena tapana osoittaa tukea. Asian tiedostaminen vaikuttaa vahvasti siihen, ettei anopin lohduttaminen fyysisin elein haittaa vävyjä, vaikka he eivät sitä välttämättä tarvitsisikaan. Tällöin myös vävyt kunnioittavat selvästi anoppien tapaa viestiä ja osoittaa omaa tukeaan.

Tulokset osoittavat, että vävyt kertovat anopeilleen avoimesti hyvin erilaisista huolista. Asioiden jakaminen ja paljastaminen on tärkeää perheen toimivuuden kannalta ja perheen jäsenet liittyvätkin vahvemmin toisiinsa jaetun luottamuksen kautta (Caughlin & Petronio 2004, 380). Näyttääkin siltä, että vävyt osallistuvat aktiivisesti perheen toimivuuden ylläpitoon jakamalla huoliaan ja osoittamalla näin ollen luottamusta muita perheenjäseniä kohtaan. Tutkielman perusteella ei kuitenkaan voida olettaa, että vävyt kertovat anopeilleen kaikista huolistaan. Yksilöt pitävätkin joitain tietoja itsellään tai vain harvojen ihmisten tiedossa ylläpitääkseen ja rakentaakseen omia identiteettejään. Tutkielma antaa vain esimerkkejä huolista, joita vävyt ovat parisuhteidensa aikana jakaneet anopeilleen, eikä

tutkielman perusteella voida määrittää tarkasti huolenaiheita, jotka olisivat yleistettävissä kaikkiin vävyihin. Yksilöt eroavat myös kulttuurisilta taustoiltaan, mikä vaikuttaa siihen, mitä asioita pidetään yksityisinä ja mitä julkisina. Jo lapsena omaksutut yksityisyyden rajat näyttelevät yksilöiden elämässä suurta roolia, ja usein vanhemmilta opitut vuorovaikutuksen toimintamallit pysyvät yllä koko loppu elämän. Jo tämänkään vuoksi huolenaiheita ei voida yleistää kaikkiin vävyihin.

Vävyjen avautuminen anopeilleen huolista on ristiriidassa sukupuolittuneen viestintäkäsityksen mukaisen maskuliinisen puheen sekä stereotyyppisen suomalaisen puhekulttuurin kanssa. Sukupuolittuneen viestintäkäsityksen mukaan puhetta käytetään oman statuksen ylläpitoon ja vahvistamiseen, jolloin heikkoutta ja haavoittuvuutta vältellään välttämällä henkilökohtaisten asioiden paljastamista. Miehet eivät käsityksen mukaan myöskään ilmaise tunteitaan tai ole yhtä responsiivisia kuin naiset (Wood 2002, 123). Tutkimuksessa kuitenkin ilmeni, että vävyt ovat hyvinkin valmiita osoittamaan tunteitaan ja heikkouksiaan avoimesti anopeilleen, mikä kertoo siitä, että sukupuolittuneet viestintäkäsitykset eivät juurikaan näyttäydy miesten osalta vävy-anoppisuhteessa. Suomalaista puhekulttuuria on taas hallinnut stereotyyppinen ajatus suomalaisten ja erityisesti suomalaisten miesten hiljaisuudesta. Tutkimukseen osallistuneet vävyt osoittivat kuitenkin hyvin sen, ettei kyseinen stereotyyppinen ajattelu enää välttämättä ole vallalla. Wilkins ja Isotalus (2009, 6) ovatkin myös todenneet, että suomalaisessa puhekulttuurissa on havaittavissa muutosta avoimempaan suuntaan.

Aiempi tutkimus osoittaa, että miehet jakavat vähemmän asioita muille kuin naiset (Dindia & Allen 1992). Asioiden jakamiseen vaikuttaa kuitenkin kummallakin sukupuolella yhtä paljon motivaatio. Kumpikin sukupuoli jakaa asioitaan saadakseen neuvoja, lisätäkseen toisten ymmärrystä, vähentääkseen henkistä kuormitusta ja arvostuksesta keskustelua kohtaan (Burke, Weir & Harrison 1976). Jakaessaan huoliaan vävyt siis kokevat motivaatiota huolen jakamiseen saadakseen vastapuolelta aikaa toivomansa reaktion. Näyttääkin siltä, että kertomalla huolensa vävyt osoittavat anopeilleen tarpeen motivaation täyttämiseen. Anopit näyttävät tunnistavan tämän tarpeen hyvin ja vastaamaan tarpeeseen vävyn toivomalla tavalla.

Tutkimukseen haastateltujen vävyjen mukaan anopeilta saadulla supportiivisella viestinnällä on heihin vaikutusta. Anopeilta saatu tuki näyttää vaikuttavan erityisesti vävyjen omiin parisuhteisiin, yleisesti vävy-anoppisuhteeseen, yhteydenpitoon sekä vävyjen aikuistumiseen. Myös Bryant, Cohen

ja Meehan (2001) ovat todenneet anopeilla olevan vaikutusta lastensa parisuhteisiin. Heidän tutkimuksessaan löydettiin yhteys appivanhempien ja avioliiton menestymisen välillä. Varsinaista samanlaista tutkimustulosta ei voida tästä tutkielmasta todeta, sillä kaikki tutkimukseen osallistuneet vävyt olivat hyvin tyytyväisiä vävy-anoppisuhteisiinsa. Vävyt kuitenkin totesivat anopilta mahdollisesti saatavan huonon tuen ja heikon hyväksynnän voivan vaikuttaa heidän parisuhteisiinsa aiheuttamalla konflikteja ja epämiellyttäviä tunteita kumppanin perhettä kohtaan. Parisuhteen konfliktit ja niiden ratkaiseminen vaikuttavat osin siihen, miten parisuhde menestyy. Näyttääkin siltä, että Bryantin, Cohenin ja Meehanin (2001) tutkimustulokset voivat hypoteettisesti toteutua myös tämän tutkielman kontekstissa.

Vävyjen kokemus aikuistumisesta ja siihen saadusta tuesta näyttäytyi tilanteessa, jossa vävyn omat vanhemmat eivät ole juuri osallistuneet vävyn elämään. Tällöin vävy ei saa huoliinsa mahdollisesti kaipaamaansa tukea omilta vanhemmiltaan. Tuen saanti on kuitenkin yksilöille tärkeää ja tämän tutkimuksen valossa näyttää siltä, että tällaisessa tilanteessa tukea aikuistumiseen haetaan nimenomaan kumppanin vanhemmilta, jotka voivat toimia ikään kuin vävyn ”varavanhempina”. Burlesonin, Albrechtin ja Sarasonin (1994, 11-12) määritelmä sosiaalisesta tuesta subjektiivisena tunteena siitä, että tuen vastaanottaja kuuluu johonkin, tulee hyväksytyksi ja rakastetuksi sekä kokee itsensä tärkeäksi ja tarpeelliseksi kuvastaa myös osin anopin vastuuta antaa hankalista lähtökohdista tulevalle vävyllään supporttiivista viestintää. Sitä, tiedostaako anoppi oman tilanteensa vävyn ”varavanhempana”, ei voida tutkielman perusteella määrittää. Tutkielman tulokset kuitenkin osoittavat, että tällaisessa tilanteessa anoppi selvästi vastaa hyvin vahvasti vävyn tuen tarpeeseen.

Pragmaattisen lähestymistavan mukaan sosiaalisella tuella voi olla vaikutuksia muun muassa sairauksista paranemiseen, huolien käsittelemiseen ja tehtävistä suoriutumiseen (Burleson, Albrecht & Sarason 1994, 13). Tutkielmassa ilmeni, että vävyt kokivat anopeiltaan saadun supporttiivisen viestinnän hyödylliseksi erityisesti huolien käsittelemisen kannalta. Näyttääkin siltä, että tutkielman tulokset ovat samansuuntaisia sosiaalisen tuen pragmaattisen lähestymistavan kanssa. Teoreettisen lähestymistavan mukaan sosiaalinen tuki on ratkaisevassa roolissa ihmissuhteiden synnyssä ja kehityksessä (Burleson, Albrecht & Sarason 1994, 14). Tutkielman tulokset osoittavat myös tämän lähestymistavan kanssa yhteneviä tuloksia, sillä vävyt kokivat anopeiltaan saadun supporttiivisen viestinnän lähentävän heidän välejänsä ja ylläpitävän hyviä perhesuhteita. Tulosta ei kuitenkaan voida yleistää koskemaan kaikkia vävy-anoppisuhteita. Burlesonin, Albrechtin ja Sarasonin (1994, 16) mukaan yksilöiden omat ajatukset ja annetut merkitykset tuen saatavuudesta ja laadusta vaikuttavat

selvästi sosiaalisen tuen tutkimuksen tuloksiin ja niiden analysointiin. Tällöin sosiaalisen tuen ja supportiivisen viestinnän kokemisen voidaan olettaa olevan jokaisen henkilökohtainen kokemus saadusta tuesta, mikä voi joidenkin mukaan olla onnistunutta ja toisten taas epäonnistunutta. Tulkintojen moninaisuus tekeekin supportiivisen viestinnän tutkimuksesta haastavaa.

7.2 Tutkielman arviointi

Laadullisen tutkimuksen arvioinnissa on Mäkelän (1990) mukaan kiinnitettävä huomiota aineiston yhteiskunnalliseen merkittävyyteen ja riittävyyteen, analyysin kattavuuteen, arvioitavuuteen ja toistettavuuteen. Tutkimusta tehdessä ilmeni, että tutkimuksen aihe koetaan paljon mielenkiintoa herättäväksi sekä myös tärkeäksi, sillä kyseistä aihetta ei ole aiemmin juurikaan tutkittu. Monet haastateltavat vahvistivat aiheen tärkeyttä kertomalla, että heidän mielestään on hyvä, että aihetta tutkitaan, sillä heidän kokemusien mukaan anopilta saatu supportiivinen viestintä todella vaikuttaa heidän elämiinsä. Vävyjen, anoppien ja koko perheviestinnän kentän kannalta tutkimuksen aineisto on merkittävä, sillä vävy-anoppisuhteita on tutkittu vain vähän. Aiempi tutkimus osoittaa suhteen merkittävyyden, joten tietoa aiheesta tarvitaan lisää. Aiemmissä appivanhempien kanssa muodostettujen suhteiden tutkimuksissa on keskitytty pääsääntöisesti miniä-anoppisuhteisiin. Tässä tutkimuksessa haluttiin saada miesten näkökulmaa suhteisiin appivanhempien kanssa, ja tässä myös onnistuttiin.

Yksilöhaastattelun valinta tutkimusmetodiksi oli toimiva. Haastattelu osoittautui kontekstiin nähden tarpeeksi joustavaksi tavaksi kerätä tietoa joillekin mahdollisesti jopa arkaluontoisista aiheista. Haastattelu auttoi niin haastattelijaa kuin haastateltavaa syventymään aiheeseen tarkasti sekä yksityiskohtaisesti, mikä olisi voinut jäädä puutteeksi esimerkiksi kyselylomaketta käyttäen. Haastattelut toteutettiin kuitenkin puhelinhaastatteluina, mikä tuo tutkimukseen omat haasteensa. Puhelinhaastattelu valittiin aineistonkeruumenetelmäksi sen vuoksi, että se mahdollisti aineiston keräämisen maantieteellisesti laajemmalla alueella. Puhelinhaastattelussa tutkija ei kuitenkaan pysty muodostamaan samanlaista havainnointitilannetta kuin kasvokkain tapahtuvassa haastattelussa, jolloin näköhavainnot vävyjen reagoineista ja tunnetiloista jäi kokonaan uupumaan. Näköhavainnoista olisi voinut saada mahdollisesti tukea tutkimusdataan. Puhelinhaastattelussa haasteena on myös se, millaisen suhteen haastattelija pystyy luomaan haastateltavaan puhelimen välityksellä. Muodostuuko lyhyessä ajassa tuntemattoman kanssa tarpeeksi luottamuksellinen tilanne,

jolloin haastateltava haluaa avautua rehellisesti kokemuksistaan? Puhelinhaastattelua tehtäessä ei myöskään voida ikinä taata sitä, että haastateltava keskittyy täysin haastattelutilanteeseen. Tämän päivän teknologiat mahdollistavat puhelimella puhumisen samanaikaisesti, kun tehdään jotain muuta. Keskittymisen puute voi vaikuttaa olennaisesti vävyjen vastaamiseen, vaikkakin heitä opastettiin ennen haastattelujen tekemistä hakeutumaan rauhalliseen tilaan, jossa he voivat vastata kysymyksiin ajan kanssa.

Haastattelun käänköpuolena on myös se, paljastavatko haastateltavat avoimesti ja rehellisesti kaikkia aiheeseen liittyviä kokemuksiaan ja ovatko heidän vastauksensa totuudenmukaisia. Tämän tutkielman kontekstissa huomioitavaa olikin haastateltavien samanmielisyy, jota esiintyi lähes koko aineiston kohdalla. Haastateltujen vävyjen samanmielisyy voi johtua siitä, että he haluavat antaa aiheesta sosiaalisesti hyväksyttäviä vastauksia tai olla korrekteja anoppejaan kohtaan. Samanmielisyy voi myös johtua siitä, että vapaaehtoisesti haastateltaviksi osallistuneet vävyt sattuivat olemaan kaikki sellaisia, joilla on pelkästään hyviä kokemuksia anopeiltaan saadusta supportiivisesta viestinnästä. Mahdollisuutena on myös, etteivät vävyt, jotka ovat tyytymättömiä vävy-anoppisuhteeseensa tai siinä ilmenevään supportiiviseen viestintään, ole hakeutuneet tutkimuksen haastateltaviksi. Tämän vuoksi tutkielman tuloksia arvioitaessa tuleekin ottaa huomioon vävyjen huomattava samanmielisyy ja se, että tutkielman aineisto on mahdollisesti vinoutunut.

Haastatteluteemojen valinta ja teemojen raja-
us on oleellinen asia tutkimuksen tulosten arvioinnissa. Tämän tutkimuksen luotettavuutta lisäsi se, että tutkimuksen teemat kumpusivat tutkimuskysymyksistä, jotka myös määrittivät haastattelun eri teemat. Tutkimuksen luotettavuutta lisää myös se, että teemahaastattelurunkoa testattiin esihaastattelussa ennen varsinaisten tutkimushaastattelujen tekoa. Haastattelun teemat toimivat haastattelussa hyvin ja niiden avulla saatiin hyvin vastaukset tutkimuksen tutkimuskysymyksiin. Kuitenkin haastattelurunkoa miettiessä olisi voitu ottaa paremmin huomioon se, että kaikki osallistujat eivät välttämättä olisi osanneet kertoa asioista tarpeeksi laajasti. Kysymyksiä miettiessä ei myöskään jätetty lainkaan varaa sille mahdollisuudelle, ettei joku vävyistä olisi saanut anopeiltaan supportiivista viestintää. Tämä ei kuitenkaan koitunut ongelmaksi, vaan kaikilla tutkimukseen osallistuneilla vävyillä oli kokemuksia anopeilta saadusta supportiivisesta viestinnästä. On kuitenkin mahdollista, että vävyjen samanmielisyy ja vain positiivisiin kokemuksiin keskittynyt aineisto johtui myös haastattelurungosta. Ongelmalliseksi haastattelurunko muodostuu silloin, jos se ohjaa haastateltavia antamaan kysymyksiin vain positiivisia vastauksia. Kokonaisuutena tutkimuksen metodivalintoja

arvioitaessa yksilöhaastattelun ja teemahaastattelun valinta tutkimustavaksi oli kuitenkin hyvin onnistunut. Pari- tai ryhmähaastatteluissa haastateltavat eivät olisi välttämättä tuoneet kokemuksiaan avoimesti ja rehellisesti esiin perhettä ja omia huolia koskevista asioista.

Laadullisessa tutkimuksessa arviointi pelkistyy siihen, miten luotettava tutkimusprosessi on ollut. Laadullisessa tutkimuksessa tärkein kriteeri luotettavuudelle on tutkija, jolloin tutkimuksen ja sen tekemisen luotettavuuden arvioiminen koskee tutkimusprosessia kokonaisuudessaan (Eskola & Suoranta 1998, 211). Tutkimuksen tekijän taito toteuttaa tutkimus, tehdä haastatteluja sekä tutkijan syventyneisyys tutkielman aiheeseen voivat vaikuttaa olennaisesti tutkimuksen toteuttamiseen ja onnistumiseen. Nämä seikat kuitenkin täyttyivät tämän tutkielman osalta. Tutkielman tekijällä oli aiempaa kokemusta tutkimuksen tekemisestä kandidaatin tutkielman kautta. Haastattelun toteuttamista harjoiteltiin etukäteen toteuttamalla esihaastattelu. Tutkimuksen aihe oli myös tutkijalle ennestään tuttu ja läheinen, mikä auttoi tutkimuksen teossa. Haastattelututkimuksen tekemisen puute tuotti kuitenkin haasteita, sillä aineistossa ilmeni huomattavia puutteita aineiston monipuolisuuden osalta. Tähän yksi syy voi olla tutkijan kokemattomuus haastattelututkimusten tekemisestä, minkä seurauksena haastattelurungon rakentaminen sekä puhelinhaastattelun valitseminen aineistonkeruumenetelmäksi saattoivat vaikuttaa aineiston puutteellisuuteen.

Laadullisessa tutkimuksessa on hyvin haasteellista määritellä ennakkoon riittävää aineistomäärää. Eskola ja Suoranta (1998, 216) ovat antaneet yleisohjeeksi, että aineistoa ei kannata ahnehtia liikaa. Tutkielman teossa on noudatettu yleisiä pro gradu -tutkielman ohjeita aineiston määrästä. Tällöin voidaan todeta, että aineiston määrä on riittävä tämän laajuiseen työhön. Tavoitteena onkin, että aineisto on tarpeeksi monipuolinen (Mäkelä 1990, 52). Tämän tutkielman kohdalla aineistoa saatiin paljon, mutta aineiston monipuolisuus jäi uupumaan. Aineistossa toistui usein vävyjen samanmielisyys ja hyvin samanlaiset kokemukset asioista. Tätä ei kuitenkaan voitu millään ennustaa aineistoa kerättyä. Satunnaiset poiminnat aineistosta eivät riitä tulkintojen tekemiseen, mikä edellyttää aineiston kattavuutta (Eskola & Suoranta 1998, 216). Tutkimuksen luotettavuutta lisää, että aineiston tulkinta on ollut perusteellista, ja että aineiston tulkinnassa on noudatettu haastatteluissa ja tutkimuskysymyksissä esiin nousseita teemoja. Aineistosta tehtyjä tulkintoja on havainnollistettu tutkielman tulososiossa aineistosta esiin nostettujen sitaattien avulla.

Mäkelän (1990) mukaan tieteellisen tuloksen tulee olla toistettavissa. Mäkelän mukaan tutkimuksen

toistettavuus tarkoittaa sitä, että tutkimuksen tekemisessä tehdyt valinnat ja analyysissä käytetyt luokittelusäännöt kerrotaan niin selvästi kuin mahdollista. Tämän lisäksi tutkimuksen tekeminen ja sen vaiheet tulee esittää niin tarkasti, että tutkimus olisi mahdollisesti toistettavissa myöhemmin. Käytännössä kvalitatiivisen tutkimuksen toistettavuutta on kuitenkin hankala arvioida, sillä haastattelututkimuksella toteutettavan tutkimuksen haastattelut ovat niin ainutkertaisia. Tämän vuoksi tutkielmassa on keskitytty siihen, että tutkimuksen peruslähtökohdat, tutkimusongelman asettelu sekä myös aineiston keruuseen, käsittelyyn ja analysointiin käytetyt toimet on selvitetty mahdollisimman tarkasti ja yksityiskohtaisesti. Laadullista tutkimusta arvioidessa on tärkeää myös muistaa, että tutkimuksen tulokset ovat aina tutkimuksen tekijän tulkinta kerätystä aineistosta. Tämän vuoksi sekä tutkielman laajuuden vuoksi tutkielman tulokset eivät ole suoraan yleistettävissä, mutta ne ovat kuitenkin suuntaa-antavia ja myös edustavat tietynlaisissa vävy-anoppisuhteissa elävien tietyn ikäisten ja tietyssä kulttuurissa elävien vävyjen kokemuksia.

7.3 Jatkotutkimus

Tutkimuksen perusteella heräsi useita ajatuksia jatkotutkimuksesta. Perheviestinnän, ihmissuhteissa ilmenevän vuorovaikutuksen ja tuen näkökulmasta asiaa voidaan tutkia monestakin eri lähtökohdasta. Tutkimuksessa on selvitetty 25–35-vuotiaiden vävyjen kokemuksia vävy-anoppisuhteestaan ja siinä ilmenevästä anopilta saadusta tuesta. Tämä ei luonnollisesti kata kaikki vävyjä, joita on yhteiskunnassa hyvin monin ikäisiä, eri lähtökohdista ja eri kulttuureista. Tämän vuoksi tutkimusta tulisi laajentaa kattamaan kaikenlaiset vävy-anoppisuhteet, sillä aiempi tutkimus osoittaa suhteen olevan hyvin merkittävä. Perheviestinnän kontekstin kannalta olisi tärkeää myös laajentaa appivanhempien kanssa muodostettujen suhteiden tutkimusta koskemaan myös appeja. Edelleen tutkimuksessa näyttää korostuvan anopit ja heidän suhteensa niin miniöihin kuin vävyihin. Apet ovat kuitenkin yhtä lailla osa appivanhempien kanssa muodostettuja suhteita kuin anopitkin, joten tutkimuksen laajentaminen myös heihin olisi tärkeää, jotta suhteista appivanhempien kanssa voitaisi saada kokonaisvaltainen kuva perheviestinnän kentällä.

Suhteet appivanhempien kanssa ovat mahdollisesti vain yksi ihmissuhde laajennetussa perheessä. Ottaen huomioon suhteen merkittävyyden, olisi tärkeää laajentaa tutkimusta koskemaan myös laajemmin laajennetun perheen jäseniä. Voisi olettaa, että perheeseen ulkopuolelta tuleva kumppani vaikuttaa myös perheen muihin jäseniin. Perheviestinnän tutkimuksen kannalta olisikin tärkeää tutkia

tarkemmin laajennetun perheen vuorovaikutussuhteita tilanteissa, joissa perhe laajenee perheenjäsenten kumppanien myötä. Miten uusi jäsen otetaan vastaan perheeseen ja miten tähän luodaan vuorovaikutussuhteita? Mitkä vuorovaikutuksen tekijät auttavat perheen uutta jäsentä kokemaan tullessa hyväksytyksi perheeseen? Liittyessään perheeseen vävyt ja miniät muodostavat vuorovaikutussuhteita appivanhempien lisäksi myös mahdollisiin lankoihin ja kälyihin, isovanhempiin ja muihin sukulaisiin. Jotta laajennettuja perhesuhteita voitaisi täysin ymmärtää, tulisi tutkimusta laajentaa kattamaan myös muita laajennetun perheen suhteita.

Puheviestinnän tutkimus supportiivisen viestinnän kannalta on tärkeää. Tutkimus auttaa ihmisiä ymmärtämään, miksi supportiivinen viestintä on vastaanottajaa tukevaa joissakin tilanteissa ja miksi taas toisissa tilanteissa tuella voi on mahdollisesti myös negatiivisia vaikutuksia. Onkin tärkeää kiinnittää huomiota jatkotutkimuksen monipuolisuuteen ja kattavuuteen, sillä vuorovaikutus ja siinä ilmenevä supportiivinen viestintä ovat merkittävässä osassa rakentamassa ja ylläpitämässä ihmisten hyvinvointia. Suhteet appivanhempiin ja niihin suhtautuminen voi usein olla kulttuurisidonnaista. Koska tutkimus näyttää olevan keskittynyt Yhdysvaltoihin, olisi oman kulttuurimme kannalta tärkeää saada asiasta myös suomalaisiin perhesuhteisiin keskittynyttä tutkimustietoa mahdollisimman monesta eri näkökulmasta.

KIRJALLISUUS

Ahrons, C. R. & Rodgers, R. H. 1987. *Divorced families: A multidisciplinary developmental view*. New York: Norton

Albrecht, T. L. & Goldsmith, D. J. 2003. Social support, social networks and health. Teoksessa Dorsey, A. M., Miller, K. I., Parrott, R. & Thompson, T. L. (toim.) *Handbook of health communication*. Mahwah: Lawrence Erlbaum, 263–284.

Amato, P. R. 1989. Family processes and the competence of adolescents and primary school children. *Journal of youth and adolescence* 18:1, 39–53.

Aquilino, W. S. 1997. From adolescent to young adult: A prospective study of parent-child relations during the transition to adulthood. *Journal of marriage and the family* 59:3, 670–686.

Avery, N. C. 1982. Family secrets. *Psychoanalytic review* 69:4, 471–486.

Barker, C. & Pistrang, N. 1995. The partner relationship in psychological response to breast cancer. *Social science and medicine* 40:6, 789–799.

Beach, S. R. H., Blum, T. C., Martin, J. K. & Roman, P. M. 1993. Effects of marital and co-worker relationship on negative affect: Testing the central role of marriage. *The American journal of family therapy* 21:4, 313–324.

Bengtson, V. Lawton, L. & Silverstein, M. 1994. Affection, social contact, and geographic distance between adult children and their parents. *Journal of marriage and the family* 56:1, 57–68.

Bernhardt, E. M. & Goldscheider, F. K. 2001. Men, resources, and family living: The determinants

of union and parental status in the United States and Sweden. *Journal of marriage and family* 63:3, 793–803.

Bok, S. 1983. *Secrets: On the ethics of concealment and revelation*. New York: Vintage Books.

Brown, G. W. & Harris, T. O. 1978. *Social origins of depression: A study of psychiatric disorder in women*. New York: The Free Press.

Bruner, J. 1986. *Actual minds, possible words*. Cambridge & London: Harvard University Press.

Bryant, C. M., Conger, R. D. & Meehan, J. M. 2010. The influence of in-laws on change in marital success. *Journal of marriage and family* 63:3, 614–626.

Burke, R. J., Harrison, D. & Weir, T. 1976. Disclosure problems and tensions experienced by marital partners. *Psychological reports* 38:2, 531–542.

Burleson, B. R. 1994. Comforting messages: Features, functions, and outcomes. Teoksessa Daly, J. A. & Wiemann, J. M. (toim.) *Strategic interpersonal communication*. Hillsdale: Erlbaum, 135–161.

Burleson, B. R. & Jones, S. M. 1997. The impact of situational variables on helpers' perceptions of comforting messages: An attributional analysis. *Communication research* 24:5, 530–555.

Burleson, B. R. & Jones, S. M. 2003. Effects of helper and recipient sex on the experience and outcomes of comforting messages: An experimental investigation. *Sex roles* 48:1–2, 1–19.

Burleson, B., Albrecht, T. & Sarason, G. (toim.) 1994. *Communication of social support. Messages, interactions, relationships and community*. USA: Sage publications.

Burleson, B. R., Murphy, L. B. & Samter, W. 1987. Comforting conversations: Effects of strategy type on evaluation of messages and message producers. *Southern speech communication journal* 52:3, 263–284.

Burleson, B. R. & Samter, W. 2005. The role of communication in same-sex friendships: A comparison among African Americans, Asian Americans, and European Americans. *Communication quarterly* 53:3, 265–283.

Burleson, B. R. & Xu, Y. 2001. Effects of sex, culture, and support types on perceptions of spousal social support: An assessment of the "support gap" hypothesis in early marriage. *Human communication research* 27:4, 535–566.

Cameron, A. E., Lanza, A. F. & Revenson, T. A. 1995. Perceptions of helpful and unhelpful support among married individuals with rheumatic diseases. *Psychology and health* 10:6, 449–462.

Caughlin, J.P. & Petronio, S. 2004. Privacy in families. Teoksessa: Vangelisti, A. L. 2004. *Handbook of family communication*. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates, 379–412.

Cavanagh, S. 1997. Content analysis: Concepts, methods and applications. *Nurse researcher* 4:3, 5–16.

Caya, M. L. & Liem, J. H. 1998. The role of sibling support in high-conflict families. *American journal of orthopsychiatry* 68:2, 327–333.

Chaffee, S. H. & McLeod, J. M. 1972. The construction of social reality. Teoksessa: Tedeschi, J. *The social influence process*. Chicago: Aldine-Atherton, 50–59.

Cobb, S. 1976. Social support as a moderator of life stress. *Psychosomatic medicine* 38: 5, 300–314.

Conger, R. D., Lorenz, F. O. & Wickrama, K. A. S. 1997. Parental support and adolescent physical health status: A latent growth-curve analysis. *Journal of health and social behavior* 38:2, 149–163.

Conger, R. D., Lorenz, F. O., Montague, R. B. & Wickrama, K. A. S. 1993. Economic conditions, spouse support, and psychological distress of rural husbands and wives. *Rural sociology* 58:2, 247–268.

Cutrona, C. E. & Gardner, K. A. 2003. Social support communication in families. Teoksessa: Vangelisti, A. L. (toim.) 2003. *Handbook of family communication*. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates, 495–512.

DeFrain, J. & Olson, D. H. 1999. Contemporary family patterns and relationships. Teoksessa: Peterson, G. W., Steinmetz, S. K. & Sussman, M. B. (toim.) *Handbook of marriage and family*. Boston: McGraw Hill, 307–326.

DeGenova, M. K. & Rice, F. P. 2002. *Intimate relationships, marriages & families*. Boston: McGraw Hill. 5. Painos

Derlega, V. J., Margulis, S. T., Metts, S. & Petronio, S. 1993. *Self-disclosure*. Newbury Park: Sage

Dimitri, S., Lane, J. D. & Wegner, D. M. The allure of secret relationships. *Journal of personality and social psychology* 66:2, 287–300.

Dindia, K. & Allen, M. 1992. Sex differences in self-disclosure: A meta-analysis. *Psychological bulletin* 112:1, 106–124.

Duvall, E. M. 1954. *In-laws: Pro and con*. New York: Association Press.

- Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Fitzpatrick, M. A. & Koerner, A. F. 2013. Communication in intact families. Teoksessa: Vangelisti, A. L. 2003. Handbook of family communication. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates, 177–195.
- Fitzpatrick, M. A. & Richie, L. D. 1990. Family communication patterns: Measuring interpersonal perceptions of interpersonal relationships. *Communication research* 17:4, 523–544.
- Fitzpatrick, M. A. & Richie, L. D. 1994. Communication schemata within the family: Multiple perspectives on family interaction. *Human communication research* 20:3, 275–301.
- Flora, J. & Segrin, C. 2005. Family communication. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates
- Floyd, K. & Morr, M. C. 2003. Human affection exchange: VII. Affectionate communication in the siblings/spouse/sibling-in-law triad. *Communication quarterly* 51:3, 247–261.
- Franco, N. & Levitt, M. J. 1998. The social ecology of middle childhood: Family support, friendship quality, and self-esteem. *Family relations* 47:4, 315–321.
- Frey, L.R., Botan, C.H. & Kreps, G. L. 2000. Investigating communication. An introduction to research methods. New Jersey: Allyn and Bacon.
- Gamble, T. & Gamble, M. 2003. The gender communication connection. Boston: Houghton Mifflin company.
- Globerman, J. 1996. Motivations to care: Daughters- and sons-in-law caring for relatives with Alzheimer's disease. *Family relations* 45:1, 37–45.

- Goetting, A. 1990. Patterns of support among in-laws in the United States. *Journal of family issues* 11:1, 67–90.
- Gottlieb, L. N. & Mendelson, M. J. 1990. Parental support and firstborn girls' adaptation to the birth of a sibling. *Journal of applied developmental psychology* 11:1, 29–48.
- Guerrero, L. A. & Jones, S. M. 2001. The effects of nonverbal immediacy and verbal person centerdness in the emotional support process. *Human communication research* 27:4, 567–596.
- Greene, K. & Serovich, J. M. 1993. Perceptions of family boundaries: The case of disclosure of HIV testing information. *Family relations* 42:2, 193–197.
- Hammond, M. & Wellington, J. 2013. *Research methods: The key concepts*. Lontoo: Routledge
- Helsen, M., Meeus, W. & Vollebergh, W. 2000. Social support from parents and friends and emotional problems in adolescence. *Journal of youth and adolescence* 29:3, 319–335.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2001. *Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Gaudeamus.
- Hirsjärvi, S, Remes, P. & Sajavaara, P. 1997. *Tutki ja kirjoita*. Kirjayhtymä Oy: Helsinki.
- Hosmer, R. A. Morr Serewicz, M. C. 2010. In-laws or outlaws? The dark and the bright in in-law relationships. Teoksessa: Cupach, W. R. & Spitzberg, B. H. (toim.) *The dark side of close relationships II*. Taylor and Francis, 217–242.
- Huberman, A. M. & Miles, M. B. 1994. *Qualitative data analysis*. California: Sage.

Huntley, D. K. & Phelps, R. E. 1990. Depression and social contacts of children from one-parent families. *Journal of community psychology* 18:1, 66–72.

Jackson, P. B. 1992. Specifying the buffering hypothesis: Support, strain and depression. *Social psychology quarterly* 55:4, 363–378.

Johnson, C. L. 2000. Perspective on American kinship in the later 1990s. *Journal of marriage and the family* 62:3, 623–639.

Jones, S. M. & Wirtz, J. G. 2006. How does the comforting process work? An empirical test of an appraisal-based model of comforting. *Human communication research* 32:3, 217–243.

Joseph, H. J., Lakey, B., Pierce, G. R., Sarason, B. R. & Sarason, I. G. 1997. Personality and social support processes: A conceptual overview. Teoksessa: Lakey, B., Pierse, G. R., Sarason, I. G. & Sarason, B. R. (toim.) *Sourcebook of social support and personality*. New York: Plenum Press, 3–18.

Kelly, A. E. 2002. *The psychology of secrets*. New York: Kluwer Academic / Plenum.

Koerner, A. 2013. Family conflict communication. Teoksessa: Oetzel, J. G. & Ting-Toomey, S. 2013. *The SAGE handbook of conflict communication: Integrating theory, research, and practice*. California: SAGE Publications, 211–235.

Kontula, O. 2008. *Halu & Intohimo: Tietoa suomalaisesta seksistä*. Helsinki: Otava.

Kontula, O. 2013. Yhdessä vai erikseen? Tutkimus suomalaisten parisuhteiden vahvuuksista, ristiriidoista ja erojen syistä. *Väestöntutkimuslaitos Katsauksia*. E 47/2013. Helsinki: Vammalan Kirjapaino Oy.

Kuula, A. 2006. *Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys*. Tampere: Vastapaino.

Margolis, G. J. 1966. Secrecy and identity. *The international journal of psycho-analysis* 47:4, 517–522.

Morr Serewich, M. C. 2008. Toward a triangular theory of the communication and relationships of in-laws: Theoretical proposal and social relations analysis of private disclosure and relational satisfaction in in-law triads. *Journal of family communication* 8:4, 264–292.

Mäkelä, K. 1990. Kvalitatiivisen aineiston arviointiperusteet. Teoksessa K. Mäkelä (toim.) *Kvalitatiivisen aineiston analyysi ja tulkinta*. Helsinki: Gaudeamus, 42–61.

Perrone, K. M. & Worthington, E. L. 2001. Factors influencing ratings of marital quality by individuals withing dual-career marriages: A conceptual model. *Journal of counseling psychology* 48:1, 3–9.

Petronio, S. 2002. *Boundaries of privacy: Dialectics of disclosure*. Albany: SUNY Press.

Richie, L. D. 1991. Family communication patterns: An epistemic analysis and conceptual reinterpretation. *Communication research* 18:4, 548–565.

Rittenour, C. & Soliz, J. 2009. Communicative and relational dimensions of shared family identity and relational intentions in mother-in-law/daughter-in-law relationships: Developing a conceptual model for mother-in-law/daughter-in-law research. *Western journal of communication* 73:1, 67–90.

Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. (toim.) 2005. *Haastattelu: Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus*. Tampere: Vastapaino.

Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2002. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.

Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2003. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Sarajärvi, A. & Tuomi, J. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Schmeeckle, M. & Sprecher, M. 2004. Extended family and social networks. Teoksessa Vangelisti, A. (toim.) Handbook of family communication. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates, 349–375.

Siviilisäädyn muutokset 2016. Tilastokeskus.

http://www.stat.fi/til/ssaaty/2016/ssaaty_2016_2017-04-20_tie_001_fi.html

Viitattu 22.9.2017

Solomon, D. & Theiss, J. 2013. Interpersonal communication: Putting theory into practice. New York: Routledge

Timmer, S. G. & Veroff, J. 2000. Family ties and the discontinuity of divorce in black and white newlywed couples. Journal of marriage and the family 62:2, 349–361.

Vangelisti, A. L. 1994. Family secrets: forms, functions and correlates. Journal of social and personal relationships 11:1, 113–135.

Vangelisti, A. L. 2004. Introduction. Teoksessa: Vangelisti, A. L. 2004. Handbook of family communication. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates, xiii–xx.

Varto, J. 1992. Laadullisen tutkimuksen metodologia. Helsinki: Kirjayhtymä.

Virtanen, I. A. 2015. Supportive communication in finnish men's friendships. Tampere: Tampereen Yliopisto.

Wilkins, R & Isotalus, P. 2009. Finnish speech culture. Artikkele teoksessa Wilkins, R & Isotalus, P. (toim.) 2009. Speech culture in Finland. Lanham, Maryland: University press of America, Inc.

Wood, J. 2002. Gendered lives. Communication, gender and culture. Canada: Wadsworth group.

Wright, P. H. 2006. Toward an expanded orientation to the comparative study of women's and men's same-sex friendships. Teoksessa: Canary, D. J. & Dindia, K. (toim.) Sex differences and similarities in communication. Mahwah: Lawrence Erlbaum, 37–57.

LIITTEET

Liite 1. Teemahaastattelurunko

Taustatiedot:

Ikä:

Parisuhde (avo-/avioliitto):

Parisuhteen kesto:

Kumppanin sukupuoli:

Yleiset kokemukset vävy-anoppisuhteesta

1. Miten kuvailisit suhtautumistasi anoppiisi?
2. Oletko tyytyväinen väleihinne?
3. Miten usein ja millä tavoin pidät yhteyttä anoppiisi? Kerro jokin esimerkkutilanne, jolloin olette olleet yhteydessä.
4. Millä tavoin anoppisi käyttäytyy sinua kohtaan? Kerro jokin esimerkki anopin käyttäytymisestä jossain tyypillisessä tilanteessa.
5. Koetko anoppisi hyväksyvän sinut perheeseen?
6. Millä tavoin tämä näkyy anoppisi vuorovaikutuksessa ja toiminnassa?

Verbaalinen supportiivinen viestintä

1. Millaisista asioista juttelet anoppisi kanssa? Kerro joitain esimerkkejä.
2. Kerrotko anopillesi henkilökohtaiseen elämäsi liittyvistä aiheista (esim. työ, kaverit, perhe, parisuhde)? Kerro joitain esimerkkejä.

3. Oletko kertonut anopillesi elämäsi haasteista tai huolista (esim. koulun, työn, kavereiden, parisuhteen, perheen)? Kerro joitain esimerkkejä.
4. Mitä anoppisi sanoo, kun kerrot hänelle elämässäsi esiintyvistä haasteista tai huolista? Kerro jokin esimerkki anoppisi vastauksesta.
5. Millaista apua olet saanut anopiltasi haasteisiisi ja huoliisi? Kerro joitain esimerkkejä.
6. Millaisia neuvoja olet saanut anopiltasi hänen kuullessaan haasteistasi ja huolistasi? Kerro joitain esimerkkejä.
7. Millaista kannustusta olet saanut anopiltasi haastavissa tilanteissa? Kerro joitain esimerkkejä.

Nonverbaalinen supportiivinen viestintä

1. Miten anoppisi käyttäytyy, kun kerrot hänelle elämäsi haastavista tilanteista tai huolistasi? Kerro jokin esimerkki.
2. Koetko, että anoppisi keskittyy kuuntelemaan sinua kun kerrot näistä haasteistasi ja huolistasi? Miten tämä näkyy hänen käytöksessään?
3. Millaisin fyysisin elein anoppisi osoittaa tukeaan sinua kohtaan, kun kerrot hänelle huoliasi?
4. Millaisella fyysisellä käytöksellä anoppisi lohduttaa sinua?
5. Saatko anopiltasi mielummin verbaalista vai nonverbaalista tukea?

Supportiivisen viestinnän tilanteet

1. Millaisia elämäsi haastavia tapahtumia tai tilanteita tai huolia olet jakanut anopillesi? Kerro esimerkkejä.
2. Missä oman elämäsi tilanteissa, huolissa ja haasteissa koet saaneesi tukea anopiltasi?

Supporttiivisen viestinnän vaikutukset

1. Oletko tyytyväinen anopilta saamaasi tukeen?
2. Onko anoppisi käytös sinua ja elämäsi haasteita ja huolia kohtaan vaikuttanut elämääsi positiivisella tavalla? Miten?
3. Onko anoppisi käytös sinua ja kohtaamiasi haastavia tilanteita ja huolia kohtaan vaikuttanut elämääsi negatiivisella tavalla? Miten?